

bONUM PUBLICUM

06

„AZ EGÉSZ
ORSZÁGNAK SZÜKSÉGE
VAN A RENDRE”

Interjú Pintér Sándorral

19

ÁKK – ÚJ NÉV,
ÚJ TARTALOM

20

„A NŐK
EGYENJOGÚSÁGÁVAL
A FÉRFIAKNAK KELLENE
FOGLALKOZNIUK”

Folytatódik a tanév a Ludovika Szabadegyetemen!

A tematikában az egyetemi hallgatók és a nagyközönség számára egyaránt érdekesítő, aktuális kérdések.

A keddenként este hattól kezdődő előadások az egyetemen folyó kutatásokba nyújtanak bepillantást.

**Helyszín: Ludovika Campus Főépület, II. előadó
(1083 Budapest, Ludovika tér 2.)**

Program:

Február 9.	Prof. Dr. Vizi E. Szilveszter: Magyarország és a világ
Február 16.	Dr. Hautzinger Zoltán: A migráció és a büntetőjog hatásai
Február 23.	Dr. Restás Ágoston: Drónok alkalmazása a katasztrófavédelemben
Március 1.	Dr. Kasier Ferenc: Kettészakítva Kelet és Nyugat között: az ukrán konfliktus
Március 8.	Dr. Peres Zsuzsanna: A nők házassági vagyoni helyzete egykor és ma
Március 22.	Dr. Czigány István: II. Rákóczi Ferenc élete és kora
Április 5.	Dr. Ványa László ezredes: Gépek, automaták, robotok – szép(?) új világ
Április 12.	Dr. Bóka János: A tisztességtelenség ötven árnyalata – a devizathitel-szerződések és az EU joga
Április 19.	Dr. Kozáry Andrea: A darabolás főhadnagy és az arzén asszonyok
Április 26.	Dr. Kórodi Gyula t. o. alezredes: Stressz és a közszolgálat
Május 3.	Prof. Dr. Óvári Gyula: Repülő csatahajó vagy úszó harci repülőgép?
Május 10.	Dr. Kaiser Tamás: A Jó Állam

További információ és regisztráció:

www.uni-nke.hu/szolgáltatások/ludovika-szabadegyetem

Ludovika Szabadegyetem – Legyen nyitott a tudásra!

Mindenkit vár az NKE! Február 15-ig lehetett jelentkezni felsőoktatási intézményekbe, így az NKE-re is. A választási lehetőségek között az Educatio kiállítás és az egyetemi nyílt napok segítettek eligazodni.

„Az egész országnak szüksége van a rendre” – Interjú Pintér Sándor belügyminiszterrel

Az NKE is kivette a részét a „Közös Akarat”-ból

Sólyom végveszélyben – Michael Durantal beszélgettünk

A Párizsi Klímacsúcs értékelése és az NKE szerepe a hazai klímapolitika alakításában

TARTALOM 2016. JANUÁR–FEBRUÁR

02	MOZAIK	30	TUDOMÁNYTÖRTÉNETI PILLANAT AZ EGYETEM ÉLETÉBEN: A RENDÉSZETTUDOMÁNY BEKERÜLT A MAGYAR TUDOMÁNY PANTEONJÁBA	51	ÚJ EU-FINANSZÍROZÁSÚ PROJEKTEK KEDVEZMÉNYEZETTJE AZ EGYETEM
06	„AZ EGÉSZ ORSZÁGNAK SZÜKSÉGE VAN A RENDRE” – INTERJÚ PINTÉR SÁNDORRAL	33	AZ NKE IS KIVETTE A RÉSZÉT A „KÖZÖS AKARAT”-BÓL	53	LŐRINCZ LAJOS AKADEMIKUS
11	MINDENKIT VÁR AZ NKE!	36	SÓLYOM VÉGVESZÉLYBEN – MICHAEL DURANT MAGYARORSZÁGON	54	HÉT ÉVTIZEDE A BŰNÜLDÖZÉS SZOLGÁLATÁBAN
16	„A NETK EGY CSAPAT”	40	MAGYARORSZÁG EURÓPA EGYIK KÖZPONTI CSOMÓPONTJA	57	HADIRÉGÉSEINK MÁR NEMCSAK ZRÍNYI-ÚJVÁRAT KUTATJÁK
17	LUDOVIKA SZABADEGYETEM ÚJRATÖLTVE	44	EGYSÉG A SOKFÉLELÉGBEN? – CSOPORTÉRDEK A KÖZÉP- ÉS KELET-EURÓPAI TÁRSASÁGI JOGBAN	60	„A TANULÁS AKKOR JÓ, HA ÉLMÉNYT IS AD”
19	ÁKK – ÚJ NÉV, ÚJ TARTALOM	46	AZ UTOLSÓ KÍSÉRLET	64	EN GARDE! – AVAGY EGY KIS VÍVÁSTÖRTÉNET
20	NÉMETH ERZSÉBET: „A NŐK EGYENJOGÚSÁGÁVAL A FÉRFIAKNAK KELLENE FOGLALKOZNIUK”	48	A PÁRIZSI KLÍMACSÚCS ÉRTÉKELÉSE ÉS AZ NKE SZEREPE A HAZAI KLÍMAPOLITIKA ALAKÍTÁSÁBAN	67	„ÉS A NIVÓDÍJAT KAPJA: A LUDOVIKA CAMPUS FŐÉPÜLET
24	TÖBB A NŐ, DE AZ ELŐMENETELÜK NEM KÖNNYŰ A HONVÉDSÉGNÉL – BALLAINÉ KRÍKKER ZSUSANNÁVAL BESZÉLGETTÜNK			70	„A JÓ RENDŐR SOHA NEM HÁTRÁL MEG”
28	RENDVÉDELMI SZÓVIVŐK KÉPZÉSE INDUL AZ NKE-N			73	73 ÉVVEL EZELŐTT KÖVETKEZETT BE A DONI KATASZTRÓFA
				77	AKI MEGÉLTTE A TÖRTÉNELMET
				80	AJÁNLÓ

Nemzetközi szervezetekhez csatlakozik Budapest

A Fővárosi Közgyűlés egyhangúlag hozott döntése értelmében Budapest csatlakozik két, környezetvédelmi célokat kitűző nemzetközi szervezethez. Az egyiknek, a Fenntartható Közbeszerzésben Világszínvonalon Vezető Városok Hálózatának (Global Lead Cities Network on Sustainable Initiatives) az a célja, hogy olyan városokból álló rendszer alakuljon ki világszinten, amely a fenntartható termelést és fogyasztást ösztönzi a közbeszerzési eljárások segítségével. A hálózat tagjai

között van: Auckland, Denver, Helsinki, Rotterdam, Szöul és Varsó. A Polgármesterek Paktuma elnevezésű szervezet hasonló célokat tűzött ki, mint a Polgármesterek Szövetsége az Európai Unióban, azaz az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást, az üvegházhatású gázok csökkentését. A szervezet célja, hogy ezeket a környezetvédelmi célkitűzéseket és eredményeket globálisan is láthatóvá tegye közös és nemzetközileg elfogadott szabványok alkalmazásával.

Kutatási Tanács alakult az NKE-n

Az NKE egyre gyarapodó, az állam működésével kapcsolatos kutatási feladatainak stratégiai tervezését és irányítását végzi majd a december elején megalakult Kutatási Tanács. Az egyetem új tudományos testületének munkája a tervek szerint nagyban hozzájárulhat az NKE intézményfejlesztési tervében (IFT) megfogalmazott célok eléréséhez. Az IFT 2020-ig határozza meg az egyetem előtt álló legfontosabb stratégiai célkitűzéseket és feladatokat. Ezek közül is kiemelt helyen áll az állammal összefüggő kutatások szervezése. Ezt a feladatot egyetemi szinten az Államkutatási és Fejlesztési Intézet (korábban: Államtudományi Intézet) végzi, amely az NKE kutatási stratégiai tervezéssel foglalkozó szervezeti egységként működik. Az intézet tudományos tanácsa az államtudományok mai helyzetének meghatározásával idén tavaszra elkészítette azt a koncepciót, amely jó alapot ad a következő évek fejlesztéseire. Ez a tudományos testület alakult át egy szélesebb hatáskörű és feladatú kutatási tanácscsá, amely magasabb szervezeti szinten folytatja az eddig megkezdett munkát.

A 38 fővel megalakult Kutatási Tanács munkáját szakmai kollégiumok támogatják, amelyeknek tagjai a saját területükön kiemelkedő teljesítményt nyújtó szakemberek. A Hadtudományi

Kollégiumot Szenes Zoltán, a rendészettudományit prof. dr. Finszter Géza, a társadalomelméletit prof. dr. Ruzsonyi Péter, a gazdaságtudományit prof. dr. Halmai Péter, az állam- és közigazgatás-tudományit dr. Halász Iván, a műszaki tudományok kollégiumát dr. Haig Zsolt, a jogtudományit pedig prof. dr. habil. Jakab Éva vezeti.

A testület az Államkutatási és Fejlesztési Intézet stratégiai tervezéssel, kutatásirányítással, fejlesztéstámogatással, valamint a kutatási programok koordinációjával összefüggő feladataiban működik közre. A rendszeres időközönként ülésező testület elnöke prof. dr. Padányi József, az NKE tudományos rektorhelyettese. Az elnökhelyettesi feladatokat Jakab Éva, a korábbi tudományos tanács elnöke látja el.

Új ügyvivő az FT élén

Földváry Gábor, a Honvédelmi Minisztérium helyettes államtitkára látja el június végéig az NKE Fenntartói Testületének (FT) ügyvivői feladatait. Az FT idei első ülését január 15-én tartották, az NKE Ludovika főépületében. A Fenntartói Testület működéséről a 2011. évi CXXXII. törvény rendelkezik, amely kimondja, hogy az NKE fenntartói jogait az FT útján a közigazgatás-fejlesztésért, az igazságügyért, a honvédelemért és a rendszertért felelős miniszterek közösen gyakorolják. Az ügyvivőt félévenkénti váltásban adják a fenntartók, a június végéig tartó időszakban ezt a jogot a Honvédelmi Minisztérium (HM) gyakorolja. A Fenntartói Testület jelenlegi tagjai: Molnár Zoltán közigazgatási államtitkár (IM), Vidoven Árpád közigazgatási államtitkár (Ministerelnökség), Janza Frigyes ny. r. vezérőrnagy (BM), Földváry Gábor helyettes államtitkár (HM). Az FT ülésein állandó tanácskozási jogú meghívottként részt vesz Balogh Csaba, a Külgazdasági és Külügyminisztérium közigazgatási államtitkára. Földváry Gábor korábban az Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI) Sportért Felelős Államtitkárságán dolgozott fősztályvezetőként.

Dicsőség, bajtársiasság, hűség

Megalakulásának ötödik évfordulóját ünnepelte az MH Ludovika Zászlóalj január 29-én Budapesten, a Zrínyi Miklós Laktanyában. Az eseményen dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke zászlószalagot adományozott az alakulatnak – amely immár negyedik a lobbogón –, a hivatalos indoklás szerint a lelkiismeretes és magas szakmai színvonalon végzett munka elismeréseként. Dr. Benkő Tibor vezérezredes ünnepi köszöntőjében a Honvédelmi Minisztérium és a Magyar Honvédség vezetése nevében köszöntötte a jelenlévőket. A Honvéd Vezérkar főnöke a Ludovika szellemiségét hangsúlyozta. „Mindenki számára világosnak kell lennie az üzenetnek: aki ezt a hivatást választja, az egy életre választ hivatást. Köti önmagát a ludovikás értékek tiszteletére, ahogyan az eskü is, amelyet majd letesznek.” Molnár

Zsolt ezredes, az MH Ludovika Zászlóalj parancsnoka válaszköszöntőjében az alakulat eddig eltelt öt éve kapcsán a folyamatos munka és fejlődés fontosságát hangsúlyozta. „Úgy érzem, a célokat teljesítettük, elértük, amit akartunk, ám ez nem elég. Folyamatosan fejlődünk kell, s az eddigi eredményeket ugyanilyen színvonalon kell megtartanunk” – mondta a ludovikás tisztjelölteknek a zászlóalj parancsnoka.

Az ország közbiztonsága kiegyensúlyozott maradt

A rendőrség múlt évi tevékenységének legnagyobb eredménye, hogy az ország közbiztonsága kiegyensúlyozott maradt – mondta az országos rendőrfőkapitány a szervezet éwertékelő vezetői értekezletén január végén, Budapesten. Papp Károly a statisztikai adatokat ismertetve kiemelte, hogy 267 628 bűncselekményt regisztráltak, ez 13,5 százalékos csökkentést jelent 2014-hez képest, az eredményes nyomozások aránya pedig 51,4 százalékról 54,8 százalékra nőtt. Tavaly csökkent az emberölések, a testi sértések, a garzdaságok, a lopások, az autólopások, a lakásbetörések, a rablások és a rongálások száma, ugyanakkor nőtt az embercsempészek száma 2014-hez képest. Tasnádi László, a Belügyminisztérium rendészeti államtitkára előrevetítette: nem lesz egyszerű az idei év a migrációs helyzetet tekintve, a probléma ugyanis egységes európai megoldás hiányában nem szűnt meg.

Az emberiség egyharmada nélkülözi a szabadságjogokat

Magyarország továbbra is a „szabad” kategóriában van a Freedom House (FH) január végén közzétett demokráciajelentésében. A világ lakosságának több mint egyharmada, 2,6 milliárd ember él olyan helyen, ahol az elnyomás, a korrupció és a jogsértések a jellemzők, a legrosszabb helyek közé tartozik Szíria, Tibet és Szomália. Magyarország, bár továbbra is „szabad”, de romló tendenciát mutat abból a szempontból, hogy törvényekkel, egyes szakpolitikai döntésekkel és a gyakorlatban drasztikusan megnyirbálták a menekültek lehetőségét a menedékjog-kérelmekre, tovább romlott a média helyzete, valamint a kiterjedt kormányzati korrupció hatással van a kereskedelmi tevékenységre és a versenyre.

2015-öt a tömeges migráció, a másként gondolkodók üldözése, az idegengyűlölet és a terrorista támadások határozták meg. A tavalyi év egyik jellemzője volt, hogy a nők helyzete nem javult a világban. Az, hogy a szaúd-arábiai választásokon már a nők is részt vehetnek, és hogy Dél-Koreában már nem büntetendő a házasságtörés, győzelem; jelzi, hogy milyen alacsonyan van a mérce a nemek egyenlősége tekintetében. A legrosszabb értékelést Észak-Korea, Üzbegisztán, Eritrea, Türkmenisztán, Nyugat-Szahara, Szudán, a Közép-afrikai Köztársaság, Egyenlítői-Guinea és Szaúd-Arábia kapta.

Intézményszervezésre készül a Kormány

Lázár János miniszter január végi sajtótájékoztatóján jelentette be, hogy a bürokráciacsökkentés jegyében a Kormány több mint hetven állami, országos háttérintézmény, költségvetési szerv átszervezését, illetve megszüntetését tervezi jogutóddal vagy anélkül. Azóta tárgyalások indultak a Miniszterelnökség és a tárcák között arról, hogy a háttérintézményeket, költségvetési szerveket hogyan lehet a tárcákba visszavinni, hogyan lehet a kiszervezéseket megszüntetni, egyszerűbben, olcsóbban és gyorsabban működtetni a rendszert. Amint jelezte, 50 ezer ember dolgozik ezekben az intézményekben, szerveknél. A Kormány csak kivételes esetben lát arra lehetőséget, hogy ezek a költségvetési szervek, hivatalok, intézmények megmaradjanak. Nem érinti a változás a rendőrséget, a honvédséget, a Nemzeti Adó- és Vámhivatalt, a Klebelsberg Intézményfenntartó Központot, az Állami Egészségügyi Ellátó Központot és a Szociális Főigazgatóságot. A miniszter szerint az ország versenyképességének fenntartásához a bürokráciát is csökkenteni kell, ez a rezüméje a gyáriparosokkal, a munkaadókkal, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamarával, valamint a Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetségével folytatott tárgyalásoknak.

Életinterjú egy élet pályájáról

„A múlt megismerése nagyon nehéz és sokszor lehetetlen” – hangoztatta prof. dr. Finszter Géza Csepeli György, Méhes Gábor és

Marcel Fournier, az *Egy élet pályája – életútinterjú Szabó Dénes kriminológussal* című könyvének bemutatóján a Ludovika Főépületben. A kötetet prof. dr. Kerezi Klára, a Rendészettudományi Doktori Iskola vezetője szerkesztette. Ahogy Finszter Géza fogalmazott, Szabó Dénes egy olyan tudós, akinek a személyiségét minden, a társadalomtudományokkal foglalkozó kutatónak ismernie kell. *„Egész életében a bűnözés által sújtott társadalmon, az emberiségen, az áldozatokon és az elkövetőkön akart segíteni. A halálbüntetés ellen érvelt annak okán, hogy a tévedés lehetősége bármikor felmerülhet. Az életműve egy egész kriminológiai iskola, amelyet alkalmazott kriminológiának is nevezhetünk.”* Hangsúlyozta, hogy nem létezne Magyarországon rendészettudomány Szabó Dénes aktív közreműködése, szellemi tevékenysége nélkül.

Egyeztetés a pártokkal – terrorveszély esetén a honvédség is segíthet

Magyarország védelme és a biztonság megerősítése érdekében szükséges jogszabály-változtatásokról és a Magyar Honvédség feladatairól tárgyaltak Simicskó István honvédelmi miniszter kezdeményezésére január közepén a parlamenti frakciók képviselői a Honvédelmi Minisztériumban. A honvédelmi miniszter még a hónap elején kezdeményezte az egyeztetést, hogy a parlamenti pártok közösen áttekintsék, az Alaptörvény különleges jogrendi része kellő mozgásteret és lehetőséget ad-e arra, hogy a biztonságot növelni tudják, és a terrorveszély elhárításában milyen jogszabályi keretek között segíthet a honvédség. Az egyeztetésen részt vettek a parlamenti pártok képviselői. Az MSZP részéről Tóbiás József visszautasította az egyeztetésen való részvételt. A honvédelmi miniszter szerint egész Európában megváltoztak a biztonságpolitikai körülmények, az országot és a magyar embereket meg kell védeni. Az új típusú biztonsági kihívásokra megfelelő választ kell tudni adni, ehhez korszerű, az arányosság és a szükségesség elvét szem előtt tartó szabályozásra, gyors döntésekre és a Magyar Honvédség gyors reagálására van szükség. Erre nagyobb garanciát adhat az Alaptörvény idevonatkozó részének módosítása.

Középpontban a minőség

A minőségelmélet történetét, módszereit újfajta megközelítésben tárgyalja Minőségelmélet és -módszertan című könyvében prof. dr. Turcsányi Károly, nyugállományú ezredes. Az NKE Hadtudományi és Honvédtisztképző Karának könyvtárában elérhető kiadványt az egyetemi campus Tudós Kávészóójában mutatták be az érdeklődőknek. Prof. dr. Kovács László ezredes, a HHK tudományos és nemzetközi dékánhelyettese szerint a jövő kutatása sokszor fontosabb, mint a jelenkor földhözragadt témáinak feldolgozása. Erről szól a kötet is, amely oktatott tantárgyként ma már a kar képzési kínálatában is megjelenik. Turcsányi Károlyt méltatva

elmondta: a professzor több mint ötven éve kezdte katonai pályáját. Számos felsőoktatási és tudományos társaság tagja, a minőségelmélet egyik hazai tudományos megalapozója. Turcsányi Károly beszédében hangsúlyozta, hogy a minőség fogalma, amelyet Arisztotelész is az emberrel kapcsolatos tíz legfontosabb kategória egyikének tekintett, az emberrel egyidős. Az 1900-as éveket megelőző évszázadokról azonban kevés a szakirodalom – a könyv ezt a hiányosságot is pótolja. A rendezvényen elhangzott, hogy két évvel ezelőtt, a magyarországi intézmények közül elsőként az NKE minőségstratégiája készült el.

„Az egész országnak szüksége van a rendre”

SZÖVEG: DR. TÓTH NIKOLETT ÁGNES

FOTÓ: SEBESTYÉN JENŐ

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar jogelőd intézményében, a Rendőrtiszti Főiskolán végzett 38 évvel ezelőtt Magyarország belügyminisztere, Pintér Sándor, az egyetemet fenntartó négy minisztérium egyikének vezetője. 1970-ben lépte át első alkalommal a Belügyminisztérium küszöbét, 44 évvel ezelőtt lett rendőr. A Bonum Publicum olvasóival megosztotta, hogy milyen elvek szerint végzi munkáját, megfogalmazta a leendő rendvédelmi dolgozókkal szembeni elvárásait, s elmondta azt is, hogy a tisztjelöltekre a jövő parancsnokaiként tekint.

○ Egy országos felmérés szerint az emberek a Magyar Tudományos Akadémiában bíznak a legjobban, második helyen pedig a rendőrségben. A rendszerváltás óta nem volt ilyen elfogadottsága a rendőrségnek.

Pintér Sándor: A szakszervezeteknek, az érdekképviseleti szervezeteknek 2010-ben, amikor ismét miniszter lettem, az volt a kérése, hogy adjam vissza a rendőrség tekintélyét. Akkor egyértelműsítettem: a szervezet tekintélyét csak a rendőrök érdemelhetik ki a munkájukkal, azzal, hogy a törvények betartásával és betartatásával rendet, biztonságot teremtenek az országban. Az elért eredmény a parancsnokok és az állomány munkáját dicséri.

○ Azt nyilatkozta nemrégiben, hogy a rend az egyik legfontosabb érték minden társadalom életében. Mit jelent az Ön számára ez a fogalom?

P. S. A közösen megalkotott és elfogadott törvények, erkölcsi, társadalmi, együttélési szabályok betartását. Amennyiben nincs rend az országban, akkor fejlődés sincs, anarchia alakul ki, a társadalom szétesik. A mindennapok rendjére az egész országnak szüksége van. Az erkölcsi szabályokat és a törvényeket be kell tartani és be kell tartatni. Ez vonatkozik mindenkire, a lakosságra, a rendőrökre egyaránt. A rendet csak törvényesen lehet fenntartani.

○ A rendőrségen jelentős átalakulások történtek. Intézkedési kultúraváltás, az állampolgárokkal való közvetlen kapcsolat, párbeszéd is kialakult. Vélhetően nem tekinthető lezártnak ez a folyamat.

P. S. A rendőrség nem szigetelődhet el a lakosságtól, folyamatos kapcsolattartásra van szükség a polgármesterrel, az iskolaigazgatókkal, az egyházi méltóságokkal, s ha lehetőség van rá, >>

minden egyes lakossal. Az első intézkedéseim egyike volt, hogy az üres körzeti megbízotti helyeket feltöltöttük, ezzel biztosítva a közvetlen kapcsolatot a lakosság és a helyben szolgáló kollégák között. Ugyanezt a célt szolgálták a Készenléti Rendőrség ún. gördülő akciói. A polgárőrség munkája is fontos számunkra, hiszen tagjai az állampolgárok közül kerülnek ki, és szolgálatuk nagymértékben hozzájárul ahhoz, hogy megismerjük a lakosság problémáit. Az együttműködés eredményeként, nagyobb erővel tudunk egy-egy problémára összpontosítani.

○ Milyen elvárásai vannak a leendő rendvédelmi dolgozókkal szemben?

P. S. Legyen hivatástudatuk, legyenek elkötelezettek, és minden erejükkel törekedjenek mások problémájának megértésére és megoldására. A hivatástudat belülről jön, lehet fejleszteni, de alapjaiban kialakítani szinte lehetetlen. A tudás elengedhetetlen, meg kell tanulni azokat a jogszabályokat, amelyeket a mindennapok során alkalmazni szükséges, el kell sajátítani a szakmai ismereteket. Elhivatottsággal, szakmai, jogi tudással, empátiával eredményesek, sikeresek lesznek egész életük során.

○ Miniszter úr mindig is fontosnak tartotta a folyamatos képzést. Élethosszig tartó tanulásra van szükségük a rendvédelmi dolgozóknak is?

P. S. Aki a társadalomtudományok iránt elkötelezett és a mindennapok társadalmában él, nem teheti meg, hogy csupán a korábban szerzett tudását hasznosítsa élete végéig, hiszen a társadalom folyamatosan változik. Ennek a folyamatnak mi, rendvédelmi dolgozók is részesei vagyunk. Ezek a társadalmi változások megjelennek a hétköznapi életben. Az utcán alkalmazni kell minden jogszabályt, a hatályba lépésének pillanatától. Egy rendőrnek tisztában kell lennie azzal is, hogy a cselekmény elkövetésekor milyen törvény volt hatályban, hiszen minden esetben annak megfelelően kell eljárnia. A technika rohamléptékkal, beláthatatlan gyorsasággal fejlődik. Ha eredményesen akarunk dolgozni, akkor nem engedhetjük meg magunknak, hogy ne kövessük naprakészen ezeket a változásokat, hiszen a legapróbb mulasztás is behozhatatlan előnyhöz juttathatja a törvénysértőket.

○ Mit tanácsolna a pályaválasztás előtt álló fiataloknak? Miért dolgozzanak a rendvédelmi szervezetek kötelékében?

P. S. A jelentkezőknek megfelelő önismerettel és olyan empátiás készséggel, elhivatottsággal kell rendelkezniük, amelyek segítségével megismerhetik mások gondjait, problémáit. Fontosnak tartom, hogy a pályázó átgondolja, él-e benne a tanulás iránti vágy, amely kitart egy életen át, hiszen hivatást, szolgálatot választ. Amennyiben rendelkezik ezekkel a tulajdonságokkal, képességekkel, akkor jelentkezzen, viszont ha bármelyiknek híján van, nézzen más szakma után.

○ Az új életpályamodell rendszerszintű problémákat oldott meg. Hosszú karrierívet lefedően biztosítja az előmenetelt, a

Meggyőződésem: a tudomány eredményei nélkül nem jutunk előre. Saját kutatásokra szükség van, de meg kell ismerni a világ más területein dolgozó kollégák eredményeit is.

magasabb beosztásba lépés lehetőségét, kitágítja a karrierlehetőséget. Leegyszerűsíti, és sokkal átláthatóbbá teszi az illetményrendszert, összehangolja a szervezeti elvárásokat az egyén életpályájával. Miniszter úr három szóban fogalmazta meg az előmenetel lényegét: tudás, teljesítmény és tapasztalat.

P. S. A kidolgozott életpályamodell több lábon áll. Kialakítása során az állomány véleményére is kíváncsi volt a Belügyminisztérium. Megkérdeztük őket, mit tartanak a legfontosabbnak, milyen irányban kezdjük el az életpályamodell kidolgozását. A kollégák igényeit teljesítettük, elsőként az előmeneteli rendszert és a fizetést rendeztük. A többlépcsős bérfejlesztés már megkezdődött, 2019-ig ötvenszázalékos bérfejlesztés valósul meg rendszerszinten. Harminc százalékot kapnak, akik alaptevékenységet, ténylegesen a szerv törvényben meghatározott feladatait látják el. A huszonöt százalékos illetményemelés a funkcionális feladatot ellátóknak garantált, a vezetők esetében ez a mérték tizenöt százalékos. Ezt követően évente kerül sor ötszázalékos emelésre 2019-ig. A horizontális előmenetel új elem a hivatásos állomány életében: nemcsak parancsnoki úton lehet elindulni a fejlődésben, hanem ugyanabban a beosztásban egyre magasabb szint érhető el. Mindehhez tapasztalat és szaktudás szükséges.

○ Az új életpálya az NKE Rendészettudományi Karon dolgozó állományát is érinti. Megjelent a rendészeti oktatói pálya beláthatósága, pályáíve, amely valamennyi, képzésben részt vevő hivatásos állományú tagra vonatkozik. Rendszerszinten nagyobb lett az oktatói és a kiképző állomány elismertsége, feltételezhetően azért, mert a képzés, a tudás alapeleme az új rendszernek.

P. S. Minden rendészeti oktatónak tisztában kell lennie azzal, melyek azok az elvárások, amelyekkel képes együtt gondolkodni a képzésre kerülő állománnyal. Az elméleti tudás elengedhetetlenül fontos, hiszen az ad a későbbiekben, a szolgálat során biztos talajt a rendőrnek. A hallgatók intézkedési kultúrájának, szakmaiságának kialakításáért, elsajátíttatásáért is az egyetem a felelős. Állománygyűlésen időközönként a teljes

oktatói karral megosztom a tapasztalatainkat, hogy az általuk oktattott állomány mennyire állja meg a helyét a hétköznapi életben.

○ Miniszter úr fontosnak tartja az Etikai Kódex, a viselkedési szabályok, a korrupció elleni fellépés szabályainak oktatását, az oktatók és hallgatók szakmai gyakorlatának teljesítését a Rendészettudományi Karon is. Nem kérdés, miért elvárása Önnek az, hogy az oktatók és a rendészeti kiképzők a képzésben részt vevő hallgatók intézkedési fegyelmének, pontosságának kialakítására törekedjenek, hiszen hivatásra nevelünk a Rendészettudományi Karon.

P. S. A legfontosabb az intézkedési fegyelem, az intézkedési kultúra, kulturáltság kialakítása. Az állampolgárnak is tisztában kell lennie azzal, hogy a rendőr milyen választ fog adni a cselekedetére. Amikor a rendőri intézkedés nem marad verbális szinten, hanem fizikális támadásba megy át, minden rendőrnek szakszerűen, de határozottan el kell tudnia azt hátrítani. Nemcsak a szellem képzésére kell törekedni, hanem a megfelelő fizikai erőnlét elérésére és megtartására is. Az egyetemi oktatás megkezdése előtti alapképzés arra is szolgál, hogy

még a képzés megkezdése előtt nyilvánvalóvá váljon, ki nem bírja a fizikai megterhelést. A kulturált intézkedés feltétele a rendőr pedáns, az előírásnak és a szabályzatnak megfelelő öltözete, megjelenése is, amelynek olyannak kell lennie, hogy az állampolgárban tiszteletet parancsoljon. Kértem az oktatóktól, hogy a megfelelő alaki megjelenésre is helyezzenek hangsúlyt.

○ A Hszt. önálló, a hivatásos szolgálati viszonyhoz közelítő, de annak nem minősülő jogviszonyként határozza meg a tisztjelölti jogviszonyt, amelynek elsődleges tartalma, a szolgálat lényege elsősorban a tiszt pályára való felkészülés, a tanulás, másodsorban a törvényben meghatározott szolgálati feladatok teljesítése. Mi a szabályozás legfőbb célja?

P. S. A tisztjelöltekre úgy tekintek, mint a jövő parancsnokaira. Ennek megfelelően a célkitűzés az, hogy a parancsnoklást, a vezetés elveit, tudományát megtanulják, elsajátítsák.

○ Az Oktatási Hivatal által nyilvántartásba vett Rendészettudományi Doktori Iskola fontos mérföldkő a Nemzeti Közszolgálati Egyetem és a Rendészettudományi Kar életében. A Belügyi Tudományos Tanács a doktori iskolák és hallgatóik munkájának gyakorlati támogatása

érdekében kilenc állam- és jogtudományi doktori iskolával írt alá együttműködési megállapodást. Ennek keretében külső doktorandusz gyakornoki rendszerben tudományos kutatásra lesz lehetőség a belügyi szerveknél. Ez a tény is ékes bizonyítéka annak, hogy a Belügyminisztérium támogatja a kutatók munkáját.

P. S. Az ORFK Tudományos Tanácsának egykoron, fiatal tisztokoromban a titkára voltam. Meggyőződésem: a tudomány eredményei nélkül nem jutunk előre. Saját kutatásokra szükség van, de meg kell ismerni a világ más területein dolgozó kollégák eredményeit is. Ha ezt nem tesszük, elmaradunk a fejlettebb társadalmaktól. A tudás egyik alapja a tudományos kutatás. A rendvédelmi szervek a doktoranduszképzést mindig kiemelten kezelték. Több PhD-fokozattal rendelkező hivatásos állományú tag is szolgált és szolgál a Belügyminisztérium, az ORFK állományában. Megnyugtató számomra, hogy a jövőben a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen valósulhat meg a rendészettudomány iránt érdeklődő doktoranduszok képzése.

○ A Budapesti Műszaki Egyetem vasútgépész szakán tanult. Hogyan vált mégis rendőrré?

P. S. Bűnügyi nyomozó szerettem volna lenni. Vörös diplomával végeztem a Rendőrtisztviselői Főiskolán, majd az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán diplomáztam. Az érdeklődési körömnek megfelelően találtam meg az életpályám, amely a hivatásom-má vált.

○ Milyen emlékei vannak a Rendőrtisztviselői Főiskolás éveiről?

P. S. Fiatalok és sikeresek voltunk. Jó érzéssel gondolok vissza erre az időszakra.

○ A pályája a Belügyminisztériumban kezdődött.

P. S. Polgári alkalmazottként szolgáltam, gépkocsivezető voltam. 1970. december 13-án léptem be a Belügyminisztérium Mérleg utcai kapuján. 1972. szeptember 1-jén lettem rendőr, majd 1973 januárjában nyomozó, 1975-ben kezdtem el a Rendőrtisztviselői Főiskolán a tanulmányaimat. 1978-ban az Országos Rendőr-főkapitányságra kerültem, ahol 1985-ig dolgoztam. 1985–1988-ig a Budai Rendőrkapitányság bűnügyi vezetője voltam. 1988–1989-ig vizsgálati osztályvezetőként szolgáltam, aztán a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság közbiztonsági főkapitány-helyettese, majd budapesti rendőrfőkapitány, röviddel később országos rendőrfőkapitány lettem.

○ Ezek szerint a kitartás fontos szerepet játszott az életében, ezt üzeni a hallgatóinknak is?

P. S. Soha nem szabad elfelejteniük azt, hogy mindenért kitartóan kell dolgoznunk.

○ Budapest rendőrfőkapitányként, országos rendőrfőkapitányként és belügyminiszterként milyen alapelveket, vezetői elveket követett? Ezek változtak idővel?

P. S. Tudás nélkül megfelelő színvonalú munkát végezni lehetetlen. Nagyon sokat kell tanulni nemcsak az iskolapadban,

hanem a hétköznapok során is, akár a tapasztalt kollégáktól. Az egyik legfontosabb értéknek a szavahihetőséget tartom. Aki engem ismer, pontosan tudja, hogy ha valamiben megállapodom, kétség sem férhet ahhoz, hogy azt be fogom tartani, a kollégáim ezért is bíztak és bíznak bennem. A munkatársaimra beosztottként, parancsnokként és magasabb vezetőként is mindig odafigyeltem. Gyakran gondolok Széchenyi István szavaira: „Egynek minden nehéz, soknak semmi sem lehetetlen.”

○ Mire a legbüszkébb a pályája során?

P. S. Arra, hogy elismert bűnügyi nyomozó voltam.

○ Ha jól tudom, a sport mindig is fontos szerepet töltött be az életében. Mire tanította meg Miniszter urat a sport? Miért fontos Önnek?

P. S. Ahhoz, hogy valaki szellemileg jó teljesítményt nyújtson, segít a megfelelő fizikai állapot, amely határozottságot és gyors reagáló képességet biztosít. Magammal szemben alapvető elvárás, hogy mindig karban tartsam magam. Szeretek sportolni, sokféle sportot űztem: voltam könnyűbúvár, műveltem önvédelmi sportokat, gyermekkoromban a labdarúgás is a kedvenceim közé tartozott. Az elmúlt években heti két-három alkalommal a hajnali órákban teniszeseztem.

○ Milyen érzések töltik el Magyarország belügyminiszterként a tisztavatón, a Budai Várban?

P. S. Büszkeséggel tölt el, hogy tehetséges fiatalok, remek emberek tesznek esküt. Bízom benne, hogy még jobb teljesítménnyel büszkélkedhetnek majd, mint amilyet mi nyújtottunk.

○ Rendkívüli év volt a tavalyi, soha nem látott mértékű migrációs nyomás érte el Magyarországot. Miniszter úr azt nyilatkozta, hogy a migránsok tervezett európai szétosztásának tépje a nemzeti szuverenitást, az identitástudat megtartását.

P. S. A kötelező szétosztás a Lisszaboni Szerződés megkérdőjelezése. Azt gondoljuk, hogy ez senki számára nem tehető kötelezővé az Európai Unióban. Egy ország szuverenitását az biztosítja, hogy el tudja dönteni, kik legyenek az állampolgárai, kiket enged be nemzeti határain. Ezt alapkérdésnek tekintem.

○ Európa országainak érintettsége miatt a korábban elrendelt 3-as (közepes) terrorfokozat fenntartása vált indokolttá, a figyelem, a már bevezetett intézkedések folyamatos magas szinten tartása továbbra is elengedhetetlen az ország biztonsága érdekében. Magyarországon biztonságban érezhetjük magunkat?

P. S. Azért dolgozunk valamennyien, hogy Magyarországon rend legyen, hogy mindenki biztonságban érezze magát függetlenül attól, hogy magyar állampolgár vagy más nemzet polgára. ●

Mindenkit vár az NKE!

SZÖVEG: SZÖÖR ADÁM ÉS HORVÁTH ORSOLYA
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Február 15-ig lehetett jelentkezni felsőoktatási intézményekbe, így az NKE-re is. A választási lehetőségek között az Educatio kiállítás és az egyetemi nyílt napok segítettek eligazodni.

EDUCATIO KIÁLLÍTÁS

Az egyenruhás és a civil képzések iránt egyaránt nagy volt az érdeklődés a Nemzeti Közszerződési Egyetem standjánál, a 16. Educatio Nemzetközi Oktatási Szakkiállításon. Közép-Európa egyik legnagyobb felsőoktatási kiállításán az NKE mind a négy kara, valamint Katasztrófavédelmi Intézete is képviseltette magát.

„A tavalyihoz képest megváltozott képzési kínálattal és megújult arculattal vártuk az NKE képzései iránt érdeklődő hallgatókat az Education” – fogalmazott Dr. Kovács Gábor dandártábornok. Az egyetem oktatási rektorhelyettese szerint azért is volt népszerű az intézmény standja, mert az egyetem mellett a társszervek, így a honvédség, a rendőrség és a katasztrófavédelem is megjelent a rendezvényen. „A kiállításon volt egy kihelyezett kormányablak is, így az érdeklődők ennek a működését is megismerhették” – tette hozzá a rektorhelyettes. Kovács

Gábor szerint az NKE-n diplomát szerzők elhelyezkedési esélyei nagyon jók, ez is vonzó lehet a fiatalok számára. „A HVG által készített felsőoktatási rangsorban elfoglalt harmadik helyünk is azt mutatja, hogy egyetemünk jó irányba fejlődik” – fogalmazott a dandártábornok. Talán ennek is köszönhető, hogy évről évre egyre többen érdeklődnek az intézmény képzései iránt az Educatión is. Egyetemi hallgatók is segítettek az NKE standján futó programok lebonyolítását. A biztos elhelyezkedés, az egyre kiszámíthatóbb életpálya miatt választotta a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar képzését Medveczky Bálint, aki logisztikai tanulmányai mellett a Ludovika Huszár Díszszakasznak is tagja. Korábban öttusázott, így a lovaglás számára sport és hobbi is egyben. „A barátaim felnéznek rám és kicsit irigykednek is, valamint gyakran kérdezzetnek a nálunk zajló képzésekről” – fogalmazott a honvédtisztjelölt fiatalember.

KATASZTRÓFAVÉDELMI MESTERKÉPZÉS

A 2016/2017-es tanévtől indul el az új katasztrófavédelem mesterképzési szak. A levelező munkarendben folyó képzés integrálja a katasztrófavédelem alapképzési szak szakirányait, a képesítésnél a vezetői képességek kompetenciái dominálnak. A cél, hogy a mesterképzési szakon végzetek megismerjék a katasztrófavédelmi szervek irányításához és vezetéséhez szükséges jogi ismereteket, biztonság- és humánpolitikát, a tervezés és szervezés módszertanát. A hallgatók elsajátítják a szükséges vezetéspszichológiai, vezetői kommunikációs és katasztrófavédelmi szervezési ismereteket. Az államilag támogatott katasztrófavédelem mesterképzési szakra a hivatásos katasztrófavédelmi szervek állományából, munkáltatói támogató nyilatkozattal lehet jelentkezni. A költségtérítéses mesterképzésre a szükséges alapvégzettség birtokában bárki jelentkezhet.

ANGOL NYELVŰ MESTERSZAK

Egyedülálló államilag támogatott angol nyelvű mesterprogram indul 2016 szeptemberében az NKE-n. A Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar másfél éves International Public Service Relations képzési programja elsősorban azokat a hallgatókat célozza meg, akik alapozó tanulmányaikra olyan különleges specializációt kívánnak építeni, amellyel karrierjüket külkapcsolati szakértőként képesek megkezdeni a központi közigazgatásban vagy a nonprofit szférában. Az egyetem húsz közszolgálati ösztöndíjas helyet hirdet meg angol nyelvű mesterszakjára. A kormányközi oktatási megállapodások révén külföldi hallgatók is csatlakoznak majd a programhoz, így a multikulturális környezet kiváló lehetőséget teremt a kommunikációs képességek fejlesztésére és a jövőbeni nemzetközi szakmai kapcsolatok építésére. A képzés a Ludovika Campuson folyik majd, ahol nem csak a felújított főépület, hanem az új kollégium is a leendő hallgatók rendelkezésére áll majd.

A 18. században használatos tűzoltó egyenruhába öltözött a kiállításon a Katasztrófavédelmi Intézet másodéves hallgatója, Vida Máté. Szerinte az egyetemi élet nagyon színes az NKE-n, hamarosan például sítáborba mennek a hallgatók. Hetente van testnevelésórájuk, a fizikai kondíció megszerzését és megőrzését a katasztrófavédelemnél is komolyan veszik. „Mindazoknak ajánlom ezt a szakmát, akik szeretnék szolgálni a hazát és szeretnének embereken segíteni” – mondta Vida Máté. Séber Áron, az RTK másodéves hallgatója szerint az Educatóra kilátogató középiskolások elsősorban a rendszeti alapképzésről és a hallgatói életéről érdeklődtek. „A nyári gyakorlaton egy kislány ellopott mobiltelefonját sikerült megtalálnom és visszaadnom tulajdonosának. Ekkor éreztem igazán azt, hogy jó pályát választottam” – mesélte el egyik élményét Séber Áron.

Az ÁKK (korábban KTK) képzései iránt is jelentős volt az érdeklődés az NKE standjánál. A leendő hallgatók elsősorban a diploma megszerzése utáni elhelyezkedési lehetőségekről kérdezték az egyetem polgárait. „Azoknak tudnám ajánlani ezeket a képzéseket, akik jogi és humán beállítottsággal is rendelkeznek” – mondta Takács Marcell, a kar másodéves hallgatója. Czebei Krisztián az Óbudai Gimnáziumból érkezett a kiállításra, ahol a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar képzései iránt érdeklődött az NKE standjánál. „Az európai integráció, az uniós intézmények munkája és a diplomácia területe vonz a legjobban, így a felvételinél valószínűleg az első két hely valamelyikén az NKE-t jelölöm meg” – foglalta össze továbbtanulással kapcsolatos elképzeléseit a most negyedik középiskolás. Czebei Krisztián valamilyen uniós feladatot szeretne ellátni Brüsszelben vagy Strasbourgban, ahová valószínűleg az NKE-n keresztül vezet majd az útja.

ÁKK (KORÁBBAN KTK) NYÍLT NAP

„A közigazgatás mindig egy stabil, biztos felnevőpiac azok számára, akik komoly szakmai tudással rendelkeznek. Ezt a tudást a karunkon teljes mértékben elsajátíthatják.”

Prof. Dr. Kiss György dékán

HHK NYÍLT NAP

„A hadsereg az utolsó garanciája az állam létének. Nélküle nincs az államnak önrendelkezése, a döntéseit nem maga hozza... Ha Önök egy családhoz akarnak tartozni, mi szívesen kitarjuk kapuinkat, de tudniük kell, hogy az itt megkezdett út sokszor nehéz és rögös lesz.”

Dr. Boldizsár Gábor dékán

RTK NYÍLT NAP

„A jelenlegi és a leendő hallgatóinkkal szembeni elvárásom, hogy folyamatosan tanuljanak, képezzék magukat és legyenek kitarók. Jellemezze az életüket a példamutatás, a szakmaiság, a szerénység és a szorgalom!”

Dr. habil Boda József dékán

NETK NYÍLT NAP

„Legyenek nyitottak és gondolkodjanak folyamatokban, stratégiákban és szeressék azt, amit csinálnak.”

Dr. Tóth Péter dékán

„A NETK egy csapat”

SZÖVEG: **BENEDEK GYÖRGY – CSIKI TAMÁS**

„Szilárd szakmai lábakon álló, hatékonyan működő, színvonalas oktatást nyújtó és kutatást folytató tudományos műhelyt hoztunk létre”- összegezte Tóth Péter dékán a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar tevékenységét egy évvel az alapítást követően. „Az első év az alapok lerakásáról, megszilárdításáról szolt, a következő évek pedig a továbbfejlődés, a finomhangolás jegyében telnek.”

A NETK működési kereteinek kialakítása és az oktatási-kutatási tevékenység fejlesztése számos feladatot rótt az újonnan létrejött kar vezetésére és a kollégákra, miközben az adminisztratív, szervezési és szervezetfejlesztési feladatokat úgy kellett ellátniuk, hogy a hallgatók számára mind az oktatás, mind pedig a tanulmányi ügyek intézése ugyanolyan gördülékenyen történjen, mint a már évek óta működő karok esetében. Ennek érdekében 2015-ben lépésről lépésre haladva álltak fel az egyetem szervezeti és működési szabályzatában előírt kari testületek, megalakult a Kari Tanács, és kialakult a kari működés rendje.

Folyamatos volt a képzési programok fejlesztése: az Egyetem Szenátusa 2015. június 24-i ülésén elfogadta a kar négy szakjának módosított mintatantervét, az év második felében pedig megteremtették az angol nyelvű International Public Service Relations mesterszak 2016. februári keresztfeléves indításának végleges jogi és szervezeti feltételeit. Az első évfolyam hallgatóit többségében a Stipendium Hungaricum ösztöndíj-program keretéből vették fel. A program nemzetköziségét és interkulturális jellegét jól jelzi, hogy kínai, ecuadori, koreai, grúz, azeri és kazah hallgatók kezdik meg tanulmányaikat 2016 februárjában. A képzéseket olyan kiegészítő szakismeretet biztosító elemekkel teszi a kar értékesebbé, mint az Európai Biztonsági és Védelmi Főiskola (ESDC) kiberbiztonsági képzése, az EU Karrier Nap vagy az EU EPSO szakvizsgára felkészítő kurzus.

A kar vezetése rendkívül pozitív tapasztalatokat szerzett a hallgatói szervezetekkel, így a Kari Hallgatói Önkormányzattal és az NKE szakkollégiumaival folytatott együttműködéssel kapcsolatban, ami jelentős mértékben hozzájárul ahhoz, hogy hallgatóbarát karként tudjanak működni, élénk közösségi élettel és számos szakmai programmal. Ezt a következő évben tovább kívánják

erősíteni, és a kari demonstrátori rendszer mellett márciustól a Stratégiai Védelmi Kutatóközpont (SVKK) is széles körű szakmai gyakorlati programot hirdet. Nagyobb hangsúlyt helyeznek a jövőben a hallgatók személyre szabott mentorálására, aminek egyik kiemelt eseménye lesz a 2016 tavaszán már a NETK-n is megrendezésre kerülő Tudományos Diákköri Konferencia.

Szakmai rendezvények tekintetében gazdag évet zárt a NETK: hazai és nemzetközi partnereinkkel együttműködve ismét nagy sikerrel rendezték meg a XVI. Euro-atlanti Nyári Egyetemet és az immár hagyománnyá vált III. Global Minority Rights Summer Schoolt. Az SVKK szervezésében két rendezvénnyel folytatódott a *Central European Perspectives* című nemzetközi biztonságpolitikai workshop-sorozat. A Magyar Tudomány Ünnepe keretében *Európai válságok – Európai válságkezelés (2005–2015)* címmel biztonságpolitikai konferenciát, *A Szent Szövetségtől az Európai Unióig (1815–2015) – Az európai nemzetállamok 200 éve* címmel pedig nemzetközi multidiszciplináris konferenciát rendeztek az NKE szakértőinek széles körű részvételével. Az Európai Köz- és Magánjogi Tanszék gyümölcsöző európai társasági jogi szakmai kapcsolatainak elismeréseként a Societas – CEE Company Law kutatóhálózattal közösen a kar szervezésében rendezték meg november 20-án a *Group Interest in Central and Eastern European Company Law* című nemzetközi konferenciát. A Nemzetközi Kapcsolatok Irodával együttműködve a NETK vezető oktatói-kutatói az angol nyelvű Ludovika Nagyköveti Fórum rendszeres házigazdái, a *Fókuszban Németország* előadás-sorozattal pedig német nyelvű szakmai programokat ajánlanak az érdeklődőknek. E nagy sikernek és elismertségnek örvendő sorozatokat 2016-ban is folytatni kívánják. A NETK egy év alatt egy dinamikus és hallgatóbarát karrá vált, ahol a képzések és a kari működés finomhangolása során továbbra is a csapatmunkáé lesz a főszerep. ●

LUDOVIKA

SZABADEGYETEM

ÚJRATÖLTVE

SZÖVEG: **SZŐÖR ÁDÁM**
FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES**

A negyedik szemeszterrel folytatódik februárban a Ludovika Szabadegyetem előadás-sorozata a Nemzeti Köszolgálati Egyetemen. A következő fél év programjában többek között olyan témák szerepelnek, mint az ukrán konfliktus, a drónok alkalmazása a katasztrófavédelemben, valamint a migráció és a büntetőjog hatásai.

Magyarország és a világ - ezzel a címmel tartott szemeszternyitó előadást a Ludovika Szabadegyetemen Vizi. E. Szilveszter. A neves tudós többek között arról beszélt, hogy Magyarország nyersanyagokban szegény, de szellemi tőkében gazdag ország. Elhangzott, hogy a nemzeti jövedelemnek csak 1,38 százalékát költjük kutatásfejlesztésre, de ennek több mint a felét már a magyar állami költségvetéstől független forrásokból fedezzük. Ugyancsak biztató - tette hozzá Vizi. E. Szilveszter -, hogy exportunk high-tech vonatkozásban az egyik legjobb Európában. A jövőt illetően úgy fogalmazott: a közép és felsőoktatás minősége, a kutatásfejlesztésre és innovációra költött pénz mértéke fontos szerepet játszik majd abban, hogy Magyarország milyen eredményes lesz a világban. Az előadókat és a tervezett témákat végigbongészva, általánosságban is elmondható, hogy ebben a félévben is erős lesz a mezőny. A programsorozat előadói között megtalálhatjuk az NKE négy karának oktatóit, akik az adott téma szakértőiként biztosítják az elhangzott információk hitelességét, tudományos megalapozottságát. Több téma igencsak aktuális, mint például a migráció és a büntetőjog hatásai, amelyekről Dr. Hautzinger Zoltán, az NKE Bevándorlási és Állampolgársági Tanszék docense beszél majd február 16-án.

Ma már a közzolgálatban is egyre több területen alkalmazzák a pilóta nélküli repülőgépeket. Az úgynevezett drónoknak a katasztrófavédelemben is jó hasznát veszik. A témáról Dr. Restás Ágoston egyetemi docens tart előadást február 23-án. A márciusi programot az ukrán konfliktus bemutatásával kezdi a Ludovika Szabadegyetemen: az immáron több éve tartó háborúról Dr. Kaiser Ferenc, az NKE Katonai Nemzetbiztonsági Tanszék munkatársa mondja el a legfrissebb információkat. Március 8-án

a nők házassági vagyoni helyzetéről lesz szó, a ma is aktuális témáról Dr. Peres Zsuzsanna egyetemi docens tart előadást. Izgalmasnak ígérkezik az a program is, amely *Gépek, automaták, robotok – szép (?) új világ* címmel fut a Ludovika Szabadegyetem áprilisi témái között, de hasonlóan hangzatos címet választottak a szervezők a *darabolás főhadnagy és az arzénos asszonyok* című előadásnak, amelyet szintén áprilisban tartanak majd. Májusban az eddiginél részletesebb információkat is kaphatnak a programsorozat résztvevői a jó államról, valamint a közzolgálatban is gyakran megjelenő stresszhelyzetekről és annak feldolgozásáról.

Az összesen tizenhárom előadást felvonultató negyedik szemeszter programjaira, a korábbiakhoz hasonlóan, keddi napokon kerül sor, este hat órától az NKE Ludovika Főépületében. Az előadásokat ingyenesen tekinthetik meg az érdeklődők, akiknek azonban előzetesen regisztrálni kell a részvételhez. Az idei félévben is interaktív módon tartják meg a szervezők az előadásokat, azaz a jelenlévők egy tesztsor kitöltésével tehetnek tanúbizonyságot a megszerzett tudásról. A legjobbak a szemeszter végén ezúttal is elismerésben részesülnek. Az egyetem hallgatói pedig szabadon választható kurzusként is részt vehetnek a programsorozaton.

A Ludovika Szabadegyetem korábbi előadásait pozitívan értékelték az érdeklődők: a mintegy száz visszajelzés alapján készített felmérés szerint mind a hallgatók, mind pedig az úgynevezett külsős résztvevők egy 10-es skálán 9-es pontszám körülire értékelték a rendezvénysorozatot.

A Ludovika Szabadegyetemmel kapcsolatos további információk az egyetem honlapján található. ●

ÁKK – új név, új tartalom

SZÖVEG: SZŐŐR ADÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

„Az államügyeket kell minden ügyek között a legfontosabbnak tartani, hogy jól intéztessenek. Mert a jól kormányzott állam a legnagyobb mentsvár. Ha ez tönkremegy, minden tönkremegy, ha ez egészséges, minden egészséges” – idézte a 2500 évvel ezelőtt élt görög filozófus, Démokritosz gondolatait ünnepi beszédében Prof. Dr. Patyi András. Az NKE rektora szerint a korábbi Közigazgatás-tudományi Karnak az új név mellett új jelképekre és újfajta figyelemre is szüksége van. Az Államtudományi és Közigazgatási Kar létrehozásában meghatározó szerepe van annak a kormányzati szándéknak, amely határozat formájában rendelkezett az NKE államtudományi felsőoktatási intézménnyé fejlesztéséről. Patyi András elmondta, hogy az egyetem oktatói-kutatói, nevelő munkájára megalapítása óta jellemző az államközpontúság.

A korábbi Közigazgatás-tudományi Kar hosszú ideje olyan kutató és oktató munkát végez, ami több, mint ami a közigazgatás-tudomány műveléséhez szükséges. „Az ÁKK ezentúl a doktori címmel záruló államtudományi mesterképzés színtere lesz, de az itt dolgozó szakembereknek élen kell majd járniuk a mai államok probléma- és jelenségegyüttesének tudományos vizsgálatában is” – fogalmazta meg elvárásait Patyi András. A rektor hozzátette, hogy nem akarnak mindenkire érvényes államtudomány-meghatározást adni, de nem fogadhatják el azt sem, ha hatalmi szóval akarják megmondani az egyetemnek, hogy mi tekinthető államtudománynak. Mint mondta, az állammal kapcsolatos, közvetlenül az államra irányuló egyetemi tevékenységek jelentős koncentrációja figyelhető meg az NKE-n, ami nem jelenti és nem is jelentette, hogy más intézmények nem foglalkoznak vagy foglalkozhatnak az államnak nevezett bonyolult, összetett jelenség-halmazzal. Patyi András szerint a kar nevében az államtudomány nevesítése ténymegállapítás, annak rögzítése, hogy a kar hosszú ideje kutat, és mást is nyújt, mint ami csak a közigazgatás megértéséhez szükséges. Ugyanakkor programot is jelent, nemcsak egy új, az államtudományi mesterszak „fészke” lesz, de élen kell járnia a mai, egyesek szerint már posztmodern államok probléma- és jelenségegyüttesének tudományos vizsgálatában is. „Egy útnak az elején vagyunk, türelmes, tudatos fejlesztőmunkát kell végeznünk. Az a célunk, hogy a magyar és a nemzetközi államtudományi könyvtárát is maradandó, új értékekkel gazdagítsuk” – zárta gondolatait Patyi András.

A rendezvényen az új kari zászlót Prof. Dr. Trócsányi László igazságügyi miniszter adta át a kar dékánjának. Prof. Dr. Kiss György beszédében kiemelte, hogy a kar nemcsak nevében, jelképeiben és

szerkezetében, hanem kutatási profiljában is átalakult. Szerinte soha nem látott lehetőségek előtt áll az ÁKK, amelynek azonban nagyon nehéz követelményeknek kell megfelelnie a jövőben. Trócsányi László ünnepi beszédében hangsúlyozta, hogy nem pusztán névváltozásról van szó, hanem tartalomváltásról is: az Államreform Bizottságot létesítő és az Államreform II. Program főbb elemeit meghatározó kormányhatározat egyik pontjának, az NKE államtudományi felsőoktatási intézménnyé fejlesztésének megvalósulását is szolgálja. Úgy fogalmazott: a valódi, végső cél a közigazgatási személyi állomány támogatása korszerű, az új Alaptörvény által meghatározott jogi és közigazgatási kultúrához igazodó tudással.

Emlékeztetett: a második világháborút követően még a szocialista időszak „felvilágosultabb gondolkodói” között is felmerült annak szükségessége, hogy az akkor államigazgatásnak nevezett közigazgatás személyi állományának képzését meg kell teremteni, s a Tanácsakadémia helyén 1977-ben megalakulhatott az Államigazgatási Főiskola. A nyolcvanas években felvetődött az egyetemi szintű államigazgatási képzés létrehozásának gondolata. Az NKE-n 2012 óta zajlik a közigazgatási szakemberek képzése. A névváltozással kapcsolatban azt mondta: az állam kevesebb, mint a közigazgatás, mert az állam van a közügyekért és a közérdekért, nem pedig fordítva. Az államtudományok ugyanakkor tágabb diszciplinát jelentenek a közigazgatásra vonatkozó ismereteknél.

Trócsányi László közlése szerint ma a jó kormányzás legjobb gyakorlatait kutatják. Már nem az a kérdés, hogy a közigazgatás legyen-e joghoz kötve, és a közigazgatás működését bíróság ellenőrizze-e, hanem az, hogy az állam hogyan tud hatékonyan, bürokráciamentesen a polgárok érdekében tevékenykedni, közigazgatási ügyeinket a digitalizáció révén hogyan tudjuk akár otthonról is intézni – mondta. Arról is szólt, hogy az NKE-n belül az új karon összpontosul az a szakterületet érintő tudás, az a közigazgatási kutató és oktató munka, amelyre a magyar hagyomány az államtudományi nevet használta. Felidézte, az államtudományi doktori cím évtizedeken át a magyar közigazgatási életpályára felkészítő, a belépéshez szükséges alapvető végzettség volt. Hozzátette: a Kormány döntése és javaslata nyomán tavaly az Országgyűlés törvényt módosított, újra megteremtette az egyetemi végzettséget igazoló doktori címmel záródó önálló államtudományi mesterszakot. ●

Új névvel és új tartalommal folytatja munkáját februártól a Nemzeti Közszerületi Egyetem Közigazgatás-tudományi Kara: 2016. február 1-jétől Államtudományi és Közigazgatási Kar (ÁKK) néven működik tovább. Az ÁKK névadó és zászlóavató ünnepségén az ünnepi beszédet mondó Trócsányi László igazságügyi miniszter az NKE történetében mérföldkőnek nevezte a változást.

Női vezetők a közszolgálatban

Női vezetők a közszolgálatban címmel szervezett konferenciát nemrég a HHK, amelyen a civil, valamint a fegyveres és rendvédelmi szervezetekben dolgozó, vezetői pozíciót betöltő hölgyek mondták el a témával kapcsolatos tapasztalataikat. Úgy gondoltuk, érdemes egy kicsit mélyebbre ásni, s megkérdezni két olyan asszonyt, akik saját szakmájukban példamutató karriert tudhatnak magukénak. Következzen hát egy civil és egy katonai életpálya egy-egy interjúból sűrítve.

„A nők egyenjogúságával a férfiaknak kellene foglalkozniuk”

SZÖVEG: SZŐÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Pszichológus végzettséggel, a közéleti kommunikáció egyik legismertebb hazai személyiségeként jutott el az Állami Számvevőszék (ÁSZ) felügyeleti vezetői pozíciójáig. Közben professzori kinevezést is kapott a Budapesti Metropolitan Egyetemen, tagja az NKE Mentorok Kollégiumának. Ahogy ő mondja, van egy akadémiai és egy közszolgálati karriere. A két életút a mostani munkájában mintha közös vágányra terelődött volna. Németh Erzsébettel a közélet átláthatóságáról, a politikusok kommunikációjáról és a nők helyzetéről is beszélgettünk.

○ Önt sokan a közéleti kommunikáció egyik legjobb hazai szakértőjeként ismerik. Az egyik végzettsége pszichológus, jelenleg pedig az Állami Számvevőszék (ÁSZ) felügyeleti vezetője. Hogyan férnek meg az életében ezek a látszólag elég távoli szakterületek? **Németh Erzsébet:** Pszichológusi oktatói-kutatói tevékenységem mellett valóban sokat foglalkoztam a kommunikáció

különböző területeivel: oktattam ezt a tárgyat több egyetemen, valamint tanácsadói tevékenységet is folytattam különböző szervezeteknél. Annak idején még az ÁSZ jelenlegi vezetőjének is tartottam médiakezelési tréninget. Amikor Domokos Lászlót kinevezték erre a pozícióra, tanácsot kértem tőlem, hogyan alakítsa ki az intézmény kommunikációját. Később fel is kért ennek a

területnek a vezetésére. Ez egy nagyon sokrétű munka, hiszen idetartozik a sajtókapcsolatok mellett a nemzetközi kommunikáció és a tudományos kapcsolatok is. Emellett a kétnyelvű *Pénzügyi Szemle* folyóirat főszerkesztői pozícióját is megkaptam. A munkával járó adminisztrációs terhek miatt egy sajtótitkárt vettem magam mellé, az egyik volt tanítványomat. Ő vette át egy idő után ennek a területnek az irányítását, én pedig egy évig elnöki megbízott, majd most felügyeleti vezető lettem.

○ Mennyiben más ez a munkakör, mint a kommunikáció irányítása?

N.E. Nekem van egy akadémiai és egy közszolgálati karrierem. A mostani feladatom inkább egy tudományos terület, ilyen gondolkodás, szemlélet kell hozzá. Felügyeleti vezetőként a stratégiaalkotásban veszek részt, így például most az államnevelés megújításában, de emellett megmaradt a korábbi támogató-tanácsadó feladatom is. Amikor elemzést vagy ellenőrzést végzünk, tudnunk kell kérdéseket felvetni és azokra válaszolni. Fontos az is, hogy a következtetést milyen módon tálaljuk a célcsoport számára. Máshogy kell mondjuk a politikusoknak, és máshogy a sajtónak. Azt az emberi képességet, hogy kérdéseket tegyünk fel és eljussunk a következtetésig, nem lehet automatizálni. Ehhez egy stratégiai szemlélet kell, amely különböző végzettségű embereknél egyszer csak felbukkanhat.

○ Az ÁSZ egy állami pénzügyi-ellenőrző szervezet, amelynek tevékenységéről valószínűleg kevés információjuk van az embereknek. Hogyan lehet ezt a munkát hatékonyan kommunikálni?

N.E. Szerintem abból érdemes kiindulni, hogy az embereket tudatosabb adófizetőkké tegyük. Lássák azt, hogy a befizetett adójukat az utolsó fillérig közcélokra fordítja az állam. Az átláthatósághoz és a hatékony közpénzfelhasználáshoz szükség van az ellenőrzésekre is, amiben az ÁSZ-nak kiemelt szerepe van. Nekünk azonban nemcsak ellenőriznünk kell, hanem tájékoztatni is a közvéleményt az eredményekről. Fontos, hogy ezek minél hatékonyabban és a lehető legtöbb helyen hasznosuljanak. Ha például egy kisvárosi gimnáziumban folytatunk vizsgálatot, akkor a helyi sajtóban is el kell mondani a megállapításainkat. Ha országos ellenőrzést végzünk több középiskolában, abból viszont már a szakképzések átalakításához is fontos háttér-információkat tudunk adni. Ez a szolgáltató jellegű szemlélet 2010 óta jellemzi az ÁSZT-t, aminek kialakításában nekem is volt némi szerepem.

○ Hogyan mérhető a szervezet eredményessége, hatékonysága, és mennyire fontos, hogy az állampolgárok bízzanak az intézményben?

N.E. Egy tavalyi felmérésben arra kerestük a választ, hogy egyáltalán tudnak-e az emberek az ÁSZ létezéséről, és szerintük mit is csinálunk valójában. Az eredmény szerint az emberek többsége hallott rólunk, de kevesebben vannak azok, aki tudják

is, mire való az intézmény. Akik viszont tudják, azok nagyon megbíznak bennünk. Sok félreértés van a munkánkkal kapcsolatban. Még a politikusok egy része is egyből az ÁSZ-t emlegeti, ha valahol korrupcióra utaló nyom felmerül. Sokszor velünk szeretnék „hitelesíteni” a mondanivalójukat. Nem mi vagyunk az a szervezet, amelyhez ilyenkor elsőként fordulni kell, ez a rendőrség, ügyészség feladata. Nekünk fél éves ellenőrzési területek vannak, amibe persze beépülhet egy ilyen jelzés is a következő időszakra. Nagyon fontos, hogy az állampolgárok bízzanak bennünk, hiszen tevékenységünk így könnyebben el tudja érni a kívánt hatást, azaz a tiszta közélet kialakítását.

Németh Erzsébet

Kedvenc könyv • *Thomas Mann: József és testvérei*
Kedvenc film • *Száll a kakukk fészkére*
Kedvenc zene • *István, a király*
Hobbi • *Természetjárás*

○ Ahogy az interjú elején beszéltünk róla, sokáig kommunikációs tanácsadóként is tevékenykedett a közéletben, így a politikai kommunikáció sem áll messze Öntől. A rendszerváltás óta láthatóan megváltozott a politikai kultúra. Ebben mennyi szerepe van a kommunikációnak?

N. E. A szabad választások, azaz a verseny megjelenése a politikában új lehetőségeket és elvárásokat hozott ezen a területen is. Az előző rendszerben rendszerint kiállt egy ember a mikrofon elé, és rendkívül unalmas stílusban mondott el lözöngöket. Ez alól egyedül Kádár János volt kivétel, akinek rendkívül emberi megnyilatkozásai is voltak. Lehetett őt szeretni, lehetett rá odafigyelni. Ez a mostani politikusoknak sem mindig sikerül.

○ Ma inkább azt látjuk, hogy a kommunikáció nagyon leegyszerűsödött a politikában.

N. E. Ez igaz, de a baj az, hogy a kedvesség kezd kikopni. A rendszerváltás hozott egy új politikusi generációt, akik

fiatalokként olyan gyorsan beszéltek, hogy nem igazán lehetett érteni, hogy mit akarnak. Kelltek beszédtanárok és külföldi tanácsadók, hogy ezt a problémát orvosolni lehessen. Azt tudni kell, hogy a kormánypártoknak és a kormánynak egy erősen centralizált kommunikációs stratégiája van. Az üzenetek leegyszerűsítése azonban nem jelenti azt, hogy nem kell jól alátámasztani a mondanivalójukat. Ráadásul különböző helyzetekben más és más szövegeket lehetne élni, és mindig aktuálisnak is kellene lennie a tartalomnak, miközben az üzenetek maguk nem változnak.

○ Sokszor mégsem ezt látjuk.

N. E. Azért van egy fejlődés a 4-5 évvel ezelőtti állapothoz képest. Akkor tényleg gyakran előfordult, hogy papagáj módjára ismételték a központi üzeneteket. Ma már ez szerencsére sokat javult. Például a migráció kommunikációs szempontból is nagyon jól volt előkészítve. Nem lehetett érezni azt, hogy ez egy merev álláspont lenne, a megszólaló politikusok

nemcsak a plakátszöveghez ragaszkodtak, hanem új információkkal bővítették mondanivalójukat, új aspektusokat is mertek megfogalmazni. Az egyébként minden eddigi kormányra jellemző volt, hogy hirtelen hoztak meg egyes döntéseket, amit nem készítettek elő, nem készítettek fel rá a közvéleményt. A jelenlegi kabinet esetében az egyik legeklátásabb példa, amiből gondok is voltak, az az internetadó bevezetésének terve volt. De abban az időszakban több ilyen előkészítetlen ügy is volt.

○ Az sokat rontana egy politikus megítélésén, ha néha belátná a tévedését?

N. E. Ha jól előkészített egy politikai döntés, akkor az emberek tudják, hogy a cél jó volt, csak egyelőre nem sikerült teljesen megvalósítani azt. Ilyenkor nyugodtan be lehet látni a tévedést. El lehet mondani, hogy vagy új körülmények jöttek közbe, vagy egy korábbi körülményt nem vettünk teljesen figyelembe a döntés során. A legfontosabb, hogy a választók lássák, közcélról volt szó. A politikus ugyanis azért van, hogy a köz érdekében tevékenykedjen. Az embereknek valódi empátiát és jó szándékot kell érezniük a politikusban. Ha jó a cél, és azt jól kommunikáljuk, a tévedést nyugodtan be lehet vallani.

○ Mégsem ez a valós tapasztalat.

N. E. Ez egyéni kérdés alapvetően, hiszen különböző kognitív stílusú emberek vannak a politikusok között is. Vannak, akik tévedhetetlennek gondolják magukat, és összeomlana az önbecsülésük, ha bevallanák a tévedésüket. Én egész életemben tartottam magamat ahhoz, hogy ha csak egy mód van rá, nem hazudok. Ez azt jelenti, hogy rendszeresen vagyok kínos helyzetben, viszont sosem buknom le. Ez hosszú távon bejön. Olyan teljesítményt kell letenni az asztalra, ahol egy hiba vagy tévedés bevállalása nem rombolja le teljesen az ember külső megítélését, önbecsülését.

○ A magyar politikusok ma már vannak olyan profi kommunikátorok, mint mondjuk az amerikai társaik?

N. E. Világviszonylatban is, de Magyarországon különösen érződik a káderhiány a politikában. Ha egy párt hosszabb időn keresztül nincs a kormányzás közelében, akkor a szervezet tagjai más módon keresnek maguknak. Ezt látjuk most az ellenzék esetében. A korábbi években ez nem volt így, hiszen a Gyurcsány-, majd a Bajnai-kormány idején végig a Fidesz vezette a közvélemény-kutatásokat. Lehetett számítani arra, hogy végül kormányzati pozícióba jutnak.

○ A politikában hogyan kell egymáshoz viszonyulnia a tartalomnak és a kommunikációnak? Sokszor tűnik úgy, hogy az utóbbi háttérbe szorítja magát a lényeg, a mondanivalót.

N. E. Nem lehet szétválasztani a tartalmat a formától. Egy ellenzéki párt például akkor tud jól kommunikálni, ha

konceptiója van a kormányzásáról. Ha pontosan meg tudja mondani, hogy hol van a hiba a kormányzásban, és hogyan csinálná jól vagy jobban azt. Ha valaki jól akar kommunikálni, akkor meg kell vizsgálni, hogy mik a gyengeségei, erősségei, mi az üzenet és mit gondolnak erről az emberek.

○ Ma egyre gyakrabban hallunk közszereplők részéről is elég sarkos megfogalmazásokat a nők szerepével kapcsolatban. Mennyire nehéz érvényesülni a szebbik nem képviselőjének a közszolgálatban?

N. E. Nem tartom ma aktuálisnak ezt a dolgot. Nekem nem az a dolgom, hogy azzal foglalkozzam, nőként hátrányban vagyok-e vagy sem. Csinálnom kell a munkámat, a tőlem telhető legjobb színvonalon. Ha megnézzük, az oktatási rendszerünk úgy van felépítve, hogy minden pontján a nőies tulajdonságokat támogatja. Ez a férfiak számára jelent nagy hátrányt. Nekem ezzel kell foglalkozni, a nők egyenjogúságával pedig foglalkozzanak a férfiak.

○ A közszolgálat legmagasabb szintjein és a politikában is elég kevés a nő.

N. E. Mindig ezzel szoktak érvelni a nők hátrányos helyzete kapcsán. De akkor nézzük meg azt is, hogy a veszélyes munkakörökben vagy például a hajléktalanok között kik vannak felülreprezentálva. Szerintem a nők alapvetően nincsenek rossz helyzetben, a középvezetők között már többen is vannak, mint a férfiak. Megkérdeztek valamikor tőlem, szeretném-e hogy, a köztársasági elnök egyszer nő legyen. Én azt válaszoltam: jó lenne, csak azt nem szeretném, ha azért lenne köztársasági elnök, mert nő. Nem szeretem a kvótákat, az esélyteremtésért kell inkább dolgoznunk.

○ A nők kapcsán mindig felvetődik a gyerekvállalás és a karrier kettőssége. Mennyire valós probléma ez?

N. E. Addig, amíg egy országban teljesen természetes, hogy egy férfi kivonulhat a gyereknevelésből, és magára hagyja a nőt, hogy munka mellett még a gyereket is nevelje, addig nehéz erről higgadtan beszélni. Azt látjuk, hogy a családok megélhetéséhez Magyarországon általában két fizetés kell. Ez azt jelenti, hogy a nő gyerekvállalás után nem kariervágyból, hanem alapvetően a megélhetés miatt akar újra dolgozni. Sajnos soha nem teszi fel senki például azt a kérdést, hogy van-e egyáltalán a nőknek választási lehetőségük, és a férfiak mit tesznek meg azért, hogy több gyerek legyen a családban. Szerintem nem kell stresszelni a nőket azzal, hogy nem lesz jó anya, ha nem marad otthon a gyerekekkel, túl korán vagy későn szül. Egyébként a saját életemben sem volt könnyű a két dolgot összeegyeztetni, mert még kicsik voltak a gyerekek, és messze laktunk a munkahelytől is. Volt is lelkiismeret-furdalásom, de ma már itt van a bizonyítvány: a gyerekeim, akiket sikerült jó irányba terelni az életben. ●

Több a nő, de az előmenetelük nem könnyű a honvédségnél

SZÖVEG: SZŐŐR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Bár ma már minden ötödik magyar katona a szebbik nem képviselője, a nőknek még mindig nehezebb az előrejutás a seregben. Vannak, akik ennek ellenére magas pozícióban teljesítenek szolgálatot, mint például Ballainé Krikker Zsuzsanna ezredes, a HM Védelemgazdasági Hivatal egyik igazgatója, a Magyar Honvédség Katonanői Bizottságának elnöke.

○ Ahogy az életrajzát nézem, elég nagy utat kellett megtennie, amíg vezető lett.

Ballainé Krikker Zsuzsanna: A jelenlegi beosztásom eléréséhez több évtizedes katonai szolgálatra volt szükség, de természetesen már közben is voltak felelős munkaköreim, fontosabb feladataim. Érettségi után kerültem a honvédséghez, az édesanyám Nagykanizsán dolgozott a légvédelmi rakétaezrednél, akkor az ő javaslatára választottam első munkahelyemnek a Magyar Honvédséget. Civilként pénzügyi feladatokat végeztem, majd 1985-ben lettem katona. A Székesfehérvár melletti Börgöndön kezdtem, akkor még továbbszolgálóként. A nagy váltás 1990-ben történt, amikor a szintén katonaként szolgáló férjemet követve Budapestre kerültem, és azóta folyamatosan a HM Védelemgazdasági Hivatalnál (és elődszervezeteinél) teljesítek szolgálatot, különböző beosztásokban.

○ A Magyar Honvédségben ma már mintegy 20 százalék a nők aránya, ami nemzetközi összehasonlításban is jónak mondható. Gondolom, hogy harminc évvel ezelőtt még sokkal rosszabb volt a helyzet. Mi az, ami miatt változott a tendencia?

B. K. Zs. A honvédségben már régóta szolgálhatnak nők, különösen az ún. kiszolgáló-ellátó feladatokat végző szervezeteknél vállalnak nagyobb számban beosztást. A rendszerváltozás után felgyorsult ez a folyamat. Ma már a pénzügyi, az egészségügyi, a logisztikai, a híradó és informatikai, valamint a humán szakterületen jelentős, egyes beosztásokban meghatározó a katonanők jelenléte. Minőségi változást jelentett a nők megjelenése a katonai felsőoktatásban:

az első tiszt katonanő 1998-ban végzett a Bolyai János Katonai Műszaki Főiskolán. Ezt követően láthatóan egyre többen követték a példáját, és kaptak helyet valamelyik katonai alakulatnál.

○ Hogyan viszonyultak a férfiak a nőkhöz az elmúlt évtizedekben?

B. K. Zs. Bár kiszolgáló területen természetes volt a nők jelenléte, a katonai szervezeteknél mégsem nézték mindig jó szemmel őket. Régebben például nehezen lehetett pótolni a szülési szabadságra ment katonanőket, de ma már rendelkezési állományba kerülnek, és így könnyebben feltölthető a helyük. Változatlanul probléma, hogy a nők nehezen kerülnek be harcoló beosztásokba, és a missziós szolgálatért is meg kell küzdeni. Sajnos a missziókban kevés nő vesz részt, pedig ott is nagy szükség lenne rájuk.

○ Ha már itt tartunk: miért jó az, ha nemcsak férfiak, hanem nők is szolgálnak a seregben? Mit tudnak ők hozzátenni a honvédség tevékenységéhez?

B. K. Zs. Mit nem tudnak hozzátenni? Az Egyesült Államokban például ma már a katonaság minden egyes területén ott vannak a nők. Ha ugyanazon követelményeket tudják teljesíteni, mint a férfiak, miért ne lehetnének ott? A tapasztalatok szerint nálunk is meg tudnak felelni a szakmai és fizikai követelményeknek, de ez egy „evolúciós” folyamat, nehéz lenne mesterségesen felgyorsítani. Korábban voltak olyan elképzelések, hogy bizonyos szakterületeken (ahol magas a katonanők aránya) női vezetői kvótát kellene bevezetni, de szerintem erre nincs szükség. Ma tizenhárom ezredes rendfokozatú katonanő szolgál a honvédségnél. Nálunk, a HM

Ballainé Krikker Zsuzsanna

Kedvenc film • *A szerelem bálójában, Tövismadarak*

Kedvenc zene • *Anna Naklab: Supergirl*

Kedvenc énekes • *Lana Del Rey*

Kedvenc könyv • *Charlotte Brontë: Jane Eyre, Colleen McCullough: Tövismadarak*

Hobbi • *Utazás, sport, olvasás*

Védelemgazdasági Hivatalban a hét igazgatóból három katonanő, valamennyien egyetemi végzettséggel és nagy tapasztalattal rendelkeznek. Meg kell jegyezni, hogy a katonai pálya népszerűségének az önkéntes haderő 2004-es bevezetése adott lendületet, hiszen akkor nyíltak meg teljesen a „laktanyakapuk” a női munkavállalók előtt.

○ A mai napig nincs női tábornok a seregben. A hölgyek kevésbé felkészültek egy ilyen feladatra?

B. K. Zs. Szerintem nem a felkészültségről, tudásról, szorgalomról van szó, egyszerűen még mindig nehezebb előrejutni nőként a

seregben. A rendvédelmi szerveknél (rendőrség, büntetés-végrehajtás) már legalább egy évtizede van női tábornok, de a HM/MH vezetése valahogyan mindig elmulasztja azt a lehetőséget, amikor szakmai alapon lehetne katonanőt kinevezni tábornoknak. De ez igaz a civil életre is, az oktatást kivéve ott sem látunk tömegével női felsővezetőket. A különböző beosztások elnyeréséhez eltérő karrierutak vezetnek, amelyeknek meghatározó állomásai vannak, megfelelő szakmai képzéseket kell megszerezni, de fontos a különböző beosztásokban és vezetési szinteken szerzett gyakorlat is. A tábornoki kinevezéshez a hadseregben magas képzettségre, >>

A LEGTÖBB KATONANŐ FŐTÖRZSŐRMESTER

A Magyar Honvédségben jelenleg 3487 katonanő teljesít szolgálatot. Ebből 779 hivatásos tiszt, 1178 hivatásos altiszt, 303 szerződéses tiszt, 798 szerződéses altiszt, 429 pedig szerződéses legénységi állományban van. 208-an a Honvédelmi Minisztériumban és háttérintézményeiben, 1482-en a Honvéd Vezérkarnál, 1797-en pedig az MH Összhaderőnemi Parancsnokság, illetve az alárendeltségébe tartozó szervezeteknél teljesítenek szolgálatot. A legtöbb katonanő zászlós (622 fő), illetve főtörzsőrmester (627 fő) rendfokozattal rendelkezik. A tisztek között a százados a leggyakoribb (384 fő).

MINDIG VOLTAK NŐI KATONÁINK

Magyarországon már 1945 előtt is voltak katonanők, majd a háború után, az újonnan felálló hadsereg már szélesebb körben alkalmazott önkénteseket a szebbik nem képviselőiből. Később ezt a lehetőséget megszüntették, és csak az 1950-es években tették ismét lehetővé a nőknek, hogy hivatásos katonák legyenek. Az 1956-os forradalom után megint szüneteltették a nők felvételét a hadseregbe, majd az 1960-as években a nők újból vállalhattak katonai szolgálatot. A nők hadkötelezettség szerinti összeírása 1985-ben kezdődött meg Magyarországon. A katonai felsőoktatásban először az akkor még önálló Bolyai Főiskola nyitotta meg kapuit a lányok előtt, majd 1997-től elvileg minden szak koedukált lett a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemen és jogutódjában, a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen.

komoly tudásra, vezetői tapasztalatra és nyelvtudásra van szükség, de ezt szerintem egy nő is tudná teljesíteni. Sajnos azonban még a vezérkari vagy a felsőfokú vezetői tanfolyamon sem láthatunk katonanő hallgatókat. Mindenesetre a nők a karierről ugyanúgy gondolkodnak, mint a férfiak: ahogy a szólás tartja, „minden katona tábornok szeretne lenni”.

○ Ennek lehet az oka az, hogy a női parancsnokot nehezebben fogadják el a férfiak?

B. K. Zs. Biztos, hogy előfordulnak ilyen esetek, összességében azonban hiányzik az ilyen típusú gondolkodás a humán karrier tervezésében. Kétségtelen, hogy a női katonák nehezebb helyzetben vannak az előmenetel szempontjából, mint a férfiak. Ma is meg kell küzdeni a konzervatív gondolkodásmóddal, mely szerint a katonanők „játsszák az eszüket, fogalmuk sincs a dolgukról”. De ezt tudni kell kezelniük. A nemzetközi környezet segíti a női egyenjogúság érvényesülését: ENSZ-, EU- és NATO-ajánlások vannak a katonanők szerepvállalásának erősítéséhez. A honvédségben működő katonanői bizottság például tagja a NATO Gender Bizottságnak, amely közvetlenül „jelent” a vezérkari főnököket tömörítő Katonai Bizottságnak.

○ A katonai szolgálat során inkább a nőt látják bennük és nem a parancsnokot?

B. K. Zs. Szerintem minden katonai szervezetben vannak olyan férfiak, akik így viszonyulnak a női parancsnokhoz. Ugyanakkor mindenkinek van egy vezetési stílusa, ami vagy szimpatikus, vagy nem a beosztottak számára. A feladatok, lehetőségek és a szolgálati környezet állandóan változik: szűkülnek az erőforrások, növekednek a feladatok, módosulnak a követelmények. Kevesebb létszámmal több feladatot kell minőségileg megoldanunk, amihez olyan állomány kell, amely partner a jó eredmények elérésben. A HM Védelemgazdasági Hivatalban is sokféle munkát kell végeznünk: például az igazgatóságunkon történik a honvédség teljes személyi állományának illetményszámfejtése, hozzánk tartozik a társadalombiztosítási és a családtámogatási ellátás kezelése, a

katonai szervezetek informatikai ellátása, biztosítása, és nem utolsósorban az újonnan bevezetett Ügyfélszolgálati Rendszer (ÜSZR) üzemeltetése is. Olyan vezetési stílust kell tehát kialakítani, ami az állománynak és a vezetőknek is jó, hatékony, és biztosítja a feladatok sikeres végrehajtását.

○ Ha már a pénzügyeknél tartunk, a katonaság ma anyagilag mennyire vonzó a fiatalok számára?

B. K. Zs. Ma a hadseregben az illetmények és juttatások a közszolgálatához képest versenyképesek, de elmaradnak a versenyszféráról. Tavaly nyáron döntés született a katonák illetményének átlagosan 50 százalékos emeléséről, amelyből 30 százalékot 2015. július elsejével, további 5-5 százalékot pedig a következő években folyósítunk. Persze mindig vannak olyan kurrens szakterületek, ahol a civil munkavállalás (műszaki, informatikai, pénzügyi terület stb.) jobban jövedelmez, mint a hadseregben, de az új szolgálati törvény megnyitott plusz lehetőségeket az ún. hiányszakmák versenyképesebbé tételének irányába. A honvédség kiszámítható életpályamoddellel rendelkezik, amely szintén vonzó lehet a haza szolgálatát vállalóknak.

○ A fizetések területén rosszabb a nők helyzete a seregben?

B. K. Zs. Egyáltalán nem, sőt ez az, ami igazán vonzóvá teheti a nők számára is a katonaságot, mivel az alapilletmények esetében nincs különbség a nők és a férfiak között. A civil életben jellemző fizetési különbség a honvédségben nem tapasztalható, mert kizárólag a beosztás, nem pedig a nemi különbségek határozzák meg az illetményeket. Ezt azért is lehet nagyra értékelni, mert a nemzetközi kutatások szerint a világon ma a nők annyit keresnek, mint a férfiak 10 évvel ezelőtt.

○ Ugyanakkor azt is hallani, hogy a bizonyos alakulatoknál szolgálatot teljesítők jóval többet vihetnek haza, mint mások.

B. K. Zs. A rendfokozati szinteknek megfelelően járó illetmények azonosak. A különböző vezetési szintek között vannak eltérések, de ez az előmeneteli rendszer része. A többlettudást, a fokozott igénybevételt és a veszély vállalását az illetményekben is el kell ismerni.

○ A honvédségben mennyire gyakori az, hogy a seregből választ magának párt valaki?

B. K. Zs. Főleg vidéken jellemzők az úgynevezett katonacsaládok. A karrier szempontjából ez természetesen okozhat nehézségeket, hiszen ha a férjet áthelyezték valahová, akkor a honvédségnek ezzel együtt a feleségről is gondoskodni kellett. Így kerültem én is Budapestre. Mi szervezettel egy helyen dolgoztunk, de próbáltuk mindketten különválasztani a munkát és a családi életet. Szerencsére egyszerre soha nem kellett gyakorlatra mennünk, így mindig volt valaki otthon a gyerekekkel. Emellett a szüleim közel laktak hozzánk, így ők is tudtak segíteni. Költözni nekünk is többször kellett. Ezt azonban nem bántuk, hiszen egy vidéki városban szolgálva sokkal szűkebb lett volna a lehetőségünk arra, hogy mindketten a katonai pályán maradjunk. ●

HARCOLÓ NŐK A VILÁGBAN

Miközben a nyugati társadalmak még mindig inkább óvják a nőket a harcoló katonai alakulatokban való résztvételtől, sok közel-keleti országban egyenesen dicsekszenek azzal, mennyi nő szolgál a hadseregükben.

Az Emberi Jogok Szíriai Megfigyelő Testülete szerint körülbelül ötezer nő vesz részt a szíriai harcokban a lázadók oldalán, sokan közülük a frontokon küzdenek, mások frontkórházakban ápolják a sérülteket. A helyi kurd hadsereg 40 százaléka szintén nőkből áll. A pakisztáni hadseregben öt kiképzett női vadászpilóta van, közülük az egyik már a harcokban is részt vehet. A pakisztáni légierőnek jelenleg 316 női tagja van, míg öt évvel ezelőtt csupán száz volt.

Az észak-koreai vezetés nemrég tette kötelezővé a 17–20 éves lányoknak a katonai szolgálatot. A férfiakal szemben, akik 10 év katonai szolgálatot kötelesek teljesíteni, a nőknek csak legfeljebb 23 éves korukig kell szolgálniuk. A nők eddig csak önkéntesként csatlakozhattak a hadsereghez, de a magas csecsemőhalandóság és az alacsony termékenység miatt egyre kevesebb férfi utánpótlás érkezett a hadseregbe, ezért a vezetőség változtatott a toborzási szokásokon. Az izraeli hadseregben is a kezdetektől kötelező a nők számára a sorkatonai szolgálat. Jelenleg a hadsereg pozícióinak 88–92 százaléka nyitott a nők számára, de csak a pozíciók 69 százalékában szolgálnak nők is. 2001-ben avatták fel az első női vadászpilótát. 2016-tól Norvégiában is kötelezővé tették a nők sorkatonai szolgálatát azzal a céllal, hogy 2020-ra a sorkatonák 20 százaléka nő legyen. A döntéssel tovább csökkentik a nemi egyenlőtlenségeket, másrészt sokszínűbbé teszik a katonaságot.

Az amerikai hadseregben 1775 óta szolgálnak nők, de eleinte főként a frontvonal mögött ápolóként, mosodásként vagy szakácsként vettek részt a harcokban, és 1976-ig még csak katonai akadémiára sem járhattak. Az 1,4 milliós amerikai hadseregnek körülbelül 15,6 százaléka nő, de egészen 2013-ig egyikük sem szolgálhatott aktív pozícióban, vagyis nem lehettek éles helyzetben bevethető katonák. Az Obama-adminisztráció törvénymódosításokkal 2013-tól 33 ezer új pozíciót nyitott meg a nők előtt, lehetővé tette minden harcoló beosztás betöltését. A múlt év végén dőlt le az utolsó tabu: két katonanő teljesítette a ranger követelményeket.

Rendvédelmi szóvivők képzése indul az NKE-n

SZÖVEG: DR. TÓTH NIKOLETT ÁGNES SZAKFELELŐS

Az elmúlt évtizedekben átalakult a hazai hírszolgáltatás, szinte nincs híradó bűnügyi hírek nélkül. Azaz nem telik el olyan nap, hogy ne szólalnának meg rendvédelmi területen dolgozók a magyar médiában. A szakszerű megszólalások azonban nem mindig közérthetők, nem véltetlen, hogy felmerült az igény a változásra.

A feladat az NKE Vezető- és Továbbképzési Intézetre vár (VTKI), hogy intenzív médiakurzusokon túlmutató, minőségjavulást eredményező felkészítést biztosítson a rendvédelmi szóvivők számára. A VTKI alapfeladata a szakirányú továbbképzések teljes körű megszervezése: a regisztrációs, felvételi eljárással, a képzés megszervezésével és lebonyolításával kapcsolatos adminisztráció, az oktatásszervezési és hallgatói szolgáltatás-szervezési feladatok. A szakirányú továbbképzési szakok célja, hogy a hallgatók bizonyos szűkebb közszolgálati területeken széles horizontú, mult-

idiszciplináris, elmélyült ismereteket szerezzenek. Ezek a képzések azoknak ajánlott, akik már rendelkeznek felsőfokú végzettséggel, de frissíteni, bővíteni szeretnék ismereteiket, képességeiket, illetve a szakterületükön belül szeretnének egy-egy speciális irányban további tanulmányokat folytatni. A továbbképzés egyaránt szolgálhatja a munkaerőpiacra való bekerülést, visszakerülést, illetve jobb pozíció elérését. Az elmúlt évek folyamatosan zajló fejlesztéseinek köszönhetően tovább szélesedett a VTKI képzési palettája olyan képzésekkel, amelyek az elektronikus információbizton-

HAMAROSAN SZAKÚJSÁGÍRÓI TOVÁBBKÉPZÉSEK IS INDULNAK

A rendvédelmi szóvivők mellett, rendészettel foglalkozó szakújságírók is részt vehetnek szakirányú továbbképzésen, amely egyrészt a közszolgálat-specifikus média- és kommunikációs, másrészt a speciális rendészeti szakmai ismeretek, készségek elméleti és gyakorlati oktatását célozza. A képzés célja a rendészeti területen a médiakommunikáció és az újságírás színvonalának emelése, a szakszerű és közérthető kommunikáció erősítése.

A szak elvégzése kifejezetten ajánlott olyan újságírók számára, akik a rendészeti híradások területén dolgoznak vagy szeretnének dolgozni a jövőben. Az itt megszerzett ismeretekkel rendészeti szakújságírói eszköztárunk is nagymértékben bővül, és a gyakorlatban is jól használható tudást

szerezhetnek. A képzésen résztvevők a kapott új típusú szemléletmód és médiaismeretek birtokában végezhetik munkájukat a hazai médiapiacra. Közreműködésükkel javulhat a rendészeti szervezetek megjelenítése a médiában, valamint az ott közvetített információk szakszerűsége és közérthetősége.

Az elmúlt időszakban a magyar közpénzügyi rendszer is komoly változáson ment keresztül köszönhetően a fegyelmet és következetes közpénzpolitikának. A fiskális és monetáris intézmények, továbbá a vállalkozások, háztartások jövedelem-, tőke-, kapacitástényezői mind megváltoztak, s ezekkel a változásokkal nemhogy a lakosság, de sokszor a magyar média képviselői sem tudnak lépést tartani. Ezért született meg az igény arra, hogy pénzügyi szakújságírói szakirányú továbbképzést indítson az NKE új típusú pénz-

ság, a közszolgálati humán szervezés, az önkormányzati feladatellátás területén nyújt specializált, gyakorlatorientált ismereteket.

A rendvédelmi szóvivő szakirányú továbbképzési szakot az Oktatási Hivatal nemrég vette nyilvántartásba, így már februárban elindulhat a képzés, amelyre olyan alapképzésben vagy mesterképzésben szerzett fokozattal és szakképzettséggel rendelkező ember vehető fel, aki a rendvédelmi szervezetben meglévő hivatásos állományviszonyát igazolja. A szak fő célja, hogy a rendvédelmi területen dolgozók olyan felkészítést kapjanak, amellyel lehetővé válik az elmúlt évtizedekben átalakult hazai hírszolgáltatáshoz, a rendvédelmi szervezetek belső és külső nyilvánosságigényéhez, a média nyelvéhez alkalmazkodni képes, szakszerű és minőségi közszolgálati információközlés. Az egyéni fejlesztési igényeket figyelembe vevő képzés a hallgatókat alkalmassá teszi a szervezeten belüli és kívüli szóvivői feladatok magas színvonalú ellátására, a hagyományos és az új médiafelületek párhuzamos használatára. A két féléves kurzuson nagy hangsúllyal jelenik majd meg a hallgatók kiscsoportos médiakommunikációs hatékonyság- és személyes kompetenciafejlesztése.

Csiszér-Kovács Viktória r. ezredes, az ORFK szóvivője a *Bonum Publicum* olvasóival megosztotta a jó rendőrségi szóvivő ismerveit: olyan szakmai, kommunikációs és önismereti

ügyek ismeretével, és az ehhez igazodó újságírói módszertannal.

A közpénzügyi szakújságíró szakirányú továbbképzési szak részben az objektív média- és kommunikációs, részben pedig a speciális pénzügyi és makrogazdasági szakmai ismeretek, készségek elméleti és gyakorlati oktatását célozza. A szak elvégzése olyan gyakorlott újságírók számára ajánlott, akik a pénzügyi híradások területén dolgoznak vagy szeretnének dolgozni a jövőben. Az itt megszerzett ismeretekkel közpénzügyi szakújságírói eszköztárunk is nagymértékben bővül, és a gyakorlatban is jól használható tudást szerezhetnek. Természetesen más irányú alapidplomával rendelkezők számára is ajánlott a képzés, akik a pénzügyi, makrogazdasági kérdések iránt érdeklődnek, és elkötelezettséget éreznek a szakmai közönség objektív tájékoztatására. Az elsajátított ismeret-

kompetenciákkal rendelkezik, amely képessé teszi a közvélemény hiteles, pontos, magabiztos és gyors tájékoztatására. Munkája során fontos az együttműködési képesség kialakítása a rendőri vezetőkkel, beosztottakkal és újságírókkal egyaránt és elengedhetetlen a szervezethez való lojalitás. „Szolgálati szabályzatunk 2013-ban önálló szolgálati ággá emelte a kommunikációt, ezzel a lépéssel elismerték munkánk nélkülözhetetlen fontosságát. Az országban jelenleg közel százán dolgozunk ezen a területen. Nagy a fluktuáció, csak az igazán elhivatottak maradhatnak, akik tisztában vannak azzal, hogy ez a szakma nemcsak a kamerák előtt való szereplésről szól, ugyanis a nyilatkozattétel a munkánknak mindössze tizenöt-húsz százalékát teszi ki. A megjelenés egy folyamat végterméke, amelyet sokszor hosszú előkészítő munka előz meg” – hangsúlyozta az ezredes. Majd hozzátette: „Egy rendőrségi szóvivő elsősorban rendőr, de újságírónak is kell lennie, és egy kicsit az állampolgárok szemszögéből is – akiknek az üzeneteink szólnak – látnia szükséges az általa képviselt szervezetet. Ehhez az komplex szerephez és látásmódhoz összetett tudásanyag elsajátítására van szükség. Ezért tartom fontosnak, hogy a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen elinduljon egy olyan képzési lehetőség számunkra, ahol új – kifejezetten a saját szakmai igényeink szerint összeállított – ismeretanyagra tehetünk szert, felismerhetjük, majd javíthatjuk hiányosságainkat, bővíthetjük tudásunkat.” ●

tek és készségfejlesztő kurzusok segítségével a hallgatók képessé válnak a pénzszektoron belüli és kívüli rugalmas kommunikációra, a hagyományos és az „új” médiafelületek párhuzamos használatára és a technológiai kihívások kezelésére. A hallgatók személyre szabott felkészítést kapnak a humánerőforrás kiválasztásában és szervezetfejlesztésben használatos módszerek segítségével, ezáltal is javítva kommunikációs hatékonyságukat. A képességek fejlesztése területén prioritásokként érvényesülnek az elemző képesség, az információ rendszerező képesség, a nemzetközi komplexitás, a jó külföldi gyakorlatok ismerete és alkalmazása, valamint a gazdasági kérdések felfogása, összefüggések meglátása.

Az új szakirányú továbbképzések első évfolyama várhatóan 2016 szeptemberétől indul majd.

Tudománytörténeti pillanat az egyetem életében

A rendészettudomány bekerült a magyar tudomány panteonjába

SZÖVEG: DR. TÓTH NIKOLETT ÁGNES
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Megkezdte működését az egyetem Rendészettudományi Doktori Iskolája, az egyetlen, amely rendészeti irányú képzést biztosít a doktoranduszhallgatók számára hazánkban. Vezetőjének Prof. Dr. Kerezsi Klárát választotta meg az Egyetemi Doktori Tanács. „Azzal, hogy a rendészettudomány hivatalosan is elismert tudományággá vált, bekerült a magyar tudomány panteonjába, amely tudománytörténeti pillanat” – mondta Prof. Dr. Patyi András rektor a doktori iskola első ülésén.

Az NKE Rendészettudományi Doktori Iskolája (RDI) jelenleg az egyetlen a hazai felsőoktatásban, amely rendészeti irányú képzést biztosít. Az RDI célja a „rendészettudományok” tudományágban a tudományos (PhD) fokozat elnyerésére pályázó doktoranduszok és egyéni felkészülők képzésének és felkészülésének tervezése, szervezése, vezetése és végrehajtása. A képzést az egyetem karaival, intézeteivel, oktatási szervezeti egységeivel szoros együttműködésben végzi, illetve a képzési és kutatási feladatok minőségi teljesítése érdekében a szükséges mértékben bevonja más, hazai és külföldi egyetemek, kutatóintézetek, közigazgatási szervek tudományos fokozattal rendelkező kutatóit is. Az RDI többféle képzési formát kínál, így lehetőségük van a hallgatóknak teljes idejű (nappali ösztöndíjas vagy önköltséges), részidejű (levelező önköltséges), illetve egyéni képzésben (önköltséges) részt venni. Amennyiben a hallgató a doktori programban meghatározottakat sikeresen teljesíti, úgy számára rendészettudomány tudományágban az NKE tudományos fokozatként a nemzetközi ekvivalencia feltételeinek megfelelő doktori fokozatot ítél oda. Ennek elnevezése rendészettudományok doktori (PhD) fokozat, amely egy adott kuta-

A DOKTORI ISKOLA TÖRZSTAGJAI, KUTATÁSI TERÜLETEIK

DR. HABIL. BALLA ZOLTÁN EGYETEMI DOCENS

A rendészet elmélete, rendészeti igazgatás, rendészeti jog és közigazgatás, nemzetbiztonsági igazgatás, önkormányzati rendőrség

DR. BARABÁS ANDREA TÜNDE EGYETEMI DOCENS

Büntetések: szabadságvesztés és alternatívái, a büntető-eljárás egyszerűsítése, a resztoratív igazságszolgáltatás nemzetközi és hazai lehetőségei, mediáció, viktimológia, szituációs bűnmegelőzés

PROF. DR. HABIL. BLASKÓ BÉLA EGYETEMI TANÁR

A büntetőjogi bűnösség vizsgálata

PROF. DR. HABIL. IRK FERENC EGYETEMI TANÁR

Kriminológia, büntetőjog

PROF. DR. HABIL. KEREZSI KLÁRA EGYETEMI TANÁR

Kisebbség és bűnözés, alternatív szankciók, a büntető igazságszolgáltatás hatékonysága, a rendészeti empirikus kutatások, büntetőpolitika és bűnözéskezelés

PROF. DR. HABIL. PAP ANDRÁS LÁSZLÓ EGYETEMI TANÁR

Alkotmányjog, kisebbségi jogok

PROF. DR. HABIL. SALLAI JÁNOS EGYETEMI TANÁR

Rendészet, államhatárok története, EU-integráció, Schengeni Egyezmény, geopolitika

tási terület magas színvonalú ismeretét, annak új eredményekkel gazdagító művelését és az önálló kutatómunkára való alkalmasságot tanúsítja.

Az RDI első ülését megtisztelte jelenlétével Prof. Dr. Patyi András rektor, Dr. Janza Frigyes ny. r. vezérőrnagy, Prof. Dr. Padányi József mk. dandártábornok, tudományos rektorhelyettes, valamint Prof. Dr. Finszter Géza professor emeritus. Dr. Nagy Judit r. ezredes, tudományos és nemzetközi dékánhelyettes Senecát idézte: „Maradj szo-

rosan a nyomában annak, amibe belefogtál, s talán eljutsz a csúcsig, vagy oda, ahol egyedül te érted meg, hogy még nincs itt a csúcs.” Ezzel arra a hosszú útra, munkára és kitartásra utalt, amelyet az NKE és az RTK munkatársai megéltek és véghezvittek a doktori iskola létrehozásának folyamatában.

Prof. Dr. Patyi András, az NKE rektora szerint azzal, hogy a rendészettudomány hivatalosan is elismert tudományággá vált, bekerült a magyar tudomány panteonjába, ami tudomány-

PROF. DR. KEREZSI KLÁRA az MTA doktora, a doktori iskola vezetője számos olyan kutatást végzett, amelyek a rendőrség tevékenységét vizsgálták. 1986 óta tanít hazai és külföldi egyetemeken. 2002–2005 között a Pécsi Tudományegyetem, 2004–2013 között pedig az ELTE PhD-képzésében vett részt oktatóként. Magyaror-

szágon kívül a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetemen és a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetemen oktat óraadóként. Főbb kutatási területei: szabadságvesztés, alternatív szankciók, szankciórendszer általában, közérdekű munka, fiatalkori bűnözés, kriminálpolitika, bűnmegelőzés, helyreállító igazságszolgáltatás, kisebbség és bűnözés.

Kerezsi Klára – aki a doktori képzés előkészítésében is részt vett – hangsúlyozta, hogy nem új, hanem egy folyamatosan művelt tudományterületről van szó. A rendészettudomány „*ernyőfogalom, amely sok tudományterülettel van kapcsolatban.*” Lapunknak elmondta, hogy napjaink-

ban világszerte az ismeretalapú rendészeti tevékenység a leginkább elfogadott, amely megközelítés szükségszerűen átalakítja a tudomány és a rendőri munka viszonyrendszerét, és megváltoztatja a rendészet és a tudomány kapcsolatát, illetve a rendészettudományok helyzetét a felsőoktatásban. „*A rendészettudományok határozottan felértékelődnek nem csupán az egyetemi oktatásban, de a közszolgálat területén is. Mindez a Rendészettudományi Doktori Iskola képzési céljait is befolyásolja: az egyetemi oktatói és tudományos kutatói utánpótlás biztosítása mellett olyan, magasan képzett szakmai kiválóságokat is ki kell tudnia bocsátania, akik az átlagosan felkészült szakemberek ismeretszintje feletti problémaérzékenységet, az új társadalmi jelenségekre és veszélyhelyzetekre nyitott szemléletet és elemző készségeket is elsajátítanak.*” Az RDI vezetője kiemelte, fontos cél a képzés során, hogy a leendő hallgatók a gyakorlat számára is hasznosítható tudományos eredményeket érjenek el, szakmailag, módszertanilag magas szintű kutatásokat végezzenek. A professzor a kíváncsiságot elengedhetetlennek tartja egy kutatónál. Hozzátette: a minőségi képzést kiemelten fontos, amely nélkülözhetetlen kritériuma a doktori iskola sikeres működésének.

történeti pillanat. „A rendészeti tevékenység nélkül egyetlen társadalom sem maradhat fenn. A rendészet, a rendészeti ismeretek kutatására mindaddig szükség lesz, amíg állam és társadalom létezik” – mondta. A rektor felhívta a figyelmet arra, hogy az RDI az egyetlen rendészettudományi doktori iskola hazánkban, ezért a tudományos közösség figyelmének a központjában áll majd. Kiemelte annak a fontosságát, hogy az RDI ne „záródjon be zárványként” az RTK kampuszára, hanem legyen nyitott az NKE más karai, intézetei, valamint más hazai és határon túli egyetemek irányába is. Patyi András hangsúlyozta, hogy a nyitottság és a komplexitás, valamint az objektivitásra törekvés alapvető elvárás a doktori iskolával szemben, mivel a tudomány művelése nyilvános és nyitott, amelynek túl kell mutatnia az NKE keretein.

„A doktori kurzusoknak egyik legfőbb célja, hogy kinyissa a hallgatók gondolkodásmódját és látásmódját” – tette hozzá. Prof. Dr. Sallai János egyetemi tanár, a doktori iskola törzstagja elmondta, hogy 172 éve várunk erre a pillanatra. Karvasy Ágoston 1844-ben *A politikai tudományok rendszeresen előadva* című kötetében már megfogalmazta a rendőr (rendészettudomány) fogalmát, majd 1862-ben *A közrendészeti tudomány* című művében hosszú időre megszabta a rendészet fő irányait. Később sok jeles jogtudós – Concha Győző, Tomcsányi Móric, Szamel Lajos, Magyary Zoltán – munkásságában nyomon követhetjük a rendészet változásait, kihívásait, több rendészeti szakember is foglalkozott a rendészet elméletével, a rendészeti képzéssel, a rendészettudománnyal. 1869-ben megjelent az első rendészet-elméleti szaklap is. ●

KUTATÁSI TÉMÁK

ÁLTALÁNOS RENDÉSZETELMÉLET, RENDÉSZETTÖRTÉNET, NEMZETBIZTONSÁG ÉS RENDÉSZET

A magánbiztonság helye a rendészetben; A nemzetbiztonság általános elmélete; A nemzetközi szervezett bűnözés és annak hatása a magyar rendvédelmi szervek tevékenységére; A nemzetbiztonsági szolgálatok szerepe az ENSZ, EBESZ, EU és NATO vezette békeműveletek támogatásában, a XXI. században; A rendészet és a civil szféra; A rendészeti bűnmegelőzés alapkérdései; A rendészeti mérlegelés; A rendészeti szervek vezetése; A rendészettudomány története; A titkos információgyűjtés és adatszerzés technikai biztosítása; Alternatív rendészet; Az államhatárok története; Az Európai Unió belső biztonsági stratégiája; Az Európai Unió közös kül- és biztonságpolitikája; Kriminál földrajz; Magyarország nemzetbiztonsági szolgálata; Rendészeti reformok; Rendészeti szervek hazai és nemzetközi felkészítése; Rendészeti szervek vezetés- és szervezéselmélete.

Prof. Dr. habil. Fórizs Sándor egyetemi tanár

SZAKRENDÉSZETEK, A RENDÉSZET EURÓPAI UNIÓS ÉS NEMZETKÖZI VONATKOZÁSAI

A büntetés-végrehajtási szervezet rendszere, működése, korszerűsítési irányai; A forgalomellenőrzés elmélete és gyakorlata; A határrendészeti szervek együttműködése a nem kormányzati szervezetekkel; A különleges jogrend rendészeti és védelmi igazgatási aspektusai; A minősített időszakok rendszere; A Nemzeti Adó- és Vámhivatal helye és szerepe a rendészeti igazgatás területén; A polgári magyar állam határőrzete; A rendészeti információtechnológia (IT) fejlődési irányai; A társadalmi sokszínűség kezelése – Policing diversity;

A tűzoltóságok katasztrófa-elhárítási feladatai; Az államhatárok rendszere; Az erkölcs szerepe a rendészeti munkában; A rendészet bűnüldözési fejlesztési lehetőségei; Az Integrált Határigazgatás elmélete és gyakorlata; Foglalkoztatási viszonyok és emberi erőforrás gazdálkodás a közszektorban; Kommunikáció és erkölcs kapcsolata az európai rendészeti munkában.

Prof. Dr. habil. Sallai János egyetemi tanár

A RENDÉSZET JOGI, KRIMINOLÓGIAI, KRIMINALISZTIKAI ÉS TÁRSADALOMTUDOMÁNYI

ASPEKTUSAI

A rendészeti tevékenység kurrens alkotmányjogi és emberi jogi kérdései; A magyar és az angol rendőrségi szakterület beszélőközössége és szaknyelvi kultúrája; A büntető igazságszolgáltatási rendszerek; A migráció szabályozása és joga; A kriminalisztika alaptézisei; A re-educáció kriminálpedagógiai alapjai; A rendőri világ és létforma alapvető sajátosságai; A rendőrség átalakulásának fordulópontjai; Nők a magyar rendvédelemben; A szakmaspecifikus rendőri kommunikáció; Az erőszakos bűnözés; Büntetőpolitika az új évszázad első évtizedeiben; Európai büntetőjog – bűnüldözés határok nélkül; Gyermekek és ifjúságvédelem; Közigazgatás és rendészeti jog; Közlekedési büntetőjog; Rendészeti kommunikáció; Resztoratív módszerek alkalmazása a rendészeti munka és a büntetés-végrehajtás során; A korrupció elleni fellépés büntetőjogi és igazgatási eszközei; Társadalmi megmozdulások okai és következményei; A rendőrség szerepe ezek kezelésében; Az iskolai és online kortárs-bántalmazás jelensége, megelőzése és komplex kezelése.

Prof. Dr. habil. Blaskó Béla egyetemi tanár

Az NKE is kivette a részét a „Közös Akarat”-ból

SZÖVEG: SZŐÖR ADÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Az NKE mintegy kétszáz honvédtisztjelölt hallgatója és három oktatója is részt vett tavaly év végén a tömeges migráció miatt megerősített határvédelmi feladatokban. Többségük a rendőrökkel közösen járőr-szolgálatot látott el, amelynek során éles helyzetben próbálhatták ki az elméletben már korábban elsajátított ismereteket. A Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar oktatói pedig decembertől a stratégiai és hadműveleti vezetési munka ellátásában vesznek részt a Magyar Honvédségnél.

Az MH Ludovika Zászlóalj állományaiban lévő hallgatókat Prof. Dr. Patyi András rektor és Dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke köszöntötte december közepén, a Ludovika Kápolnában. 194 honvédtisztjelöltet ismertek el a déli határszakaszok védelmében tett erőfeszítéseik miatt. A hallgatók két turnusban, tíz-tíz napon keresztül vettek részt a Közös Akarat 2015 elnevezésű feladatban. A szerb–magyar határszakaszon, Szeged, Rószke és Mórahalom térségében kellett járőrözniük és felderítő munkát végezniük. *„Ez volt az igazi vizsga számunkra hivatástudatból, bajtársiasságból, magából az életből”* – fogalmazott Pásztor Benjámín. A HHK negyedéves hallgatója elmondta, hogy a járőrözés során többször volt éles helyzetben. *„Egy szlovák, egy cseh és egy magyar rendőr kollégával ültünk egy autóban, amikor észrevettünk egy gyanús, külföldi rendszámú gépjárművet, amely jelzésünk ellenére nem állt meg. Elkezdtük üldözni, amikor egy mellékutcába letérve elvétette a kanyart, és nekiment egy oszlopnak. Az autóban ülők gyalog különböző irányba menekültek, mi pedig utánuk eredtünk. Az egyik migránst én kaptam el és megbilincseltem, mivel fennállt a további szökés veszélye. Végül összegyűjtöttük őket, és beszállítottuk a szegedi rendőrkapitányságra. Számomra ez az elfogás nagy élmény volt, jelentősen megdobta az adrenalin szintemet”* – meséli a történetet a fiatal tisztjelölt. Pásztor Benjámín elmondta, hogy a feladatban való részvételük előtt felkészítették őket többek között jogi és intézkedéstechnikai alapismeretekből, de a migránsok szokásaival, vallásával és kultúrájával kapcsolatban is kaptak információkat. A rendőrökkel hatékonyan tudtak együttműködni, a civil lakosság pedig sokat segítette munkájukat.

„Az egyik idősebb hölgy például rendszeresen tájékoztatott minket, ha valami gyanúsat észlelt” – mesélte Pásztor Benjámín. Az MH Ludovika Zászlóalj állományaiba tartozó fiatal ember szerint az éjszakai tizenkét órás szolgálat elég megterhelő volt számára is, szinte végigaludták a következő napot. Bár a kétszer tíznapos szolgálat kissé kizökkentette őket a tanulásból, megtisztelőnek és hasznosnak is tartja, hogy részt vehetett a feladatban. Gyermekkori álma, hogy katonaként szolgáljon egy díszzászlóaljban, így ebbe az irányba tervezi a karrierjét. A hallgatók mellett a HHK oktatói is részt vettek a határvédelmi feladatokban: közülük ketten összekötő tisztként a szerb–magyar, míg harmadik társuk a határzár közvetlen biztosításában, a magyar–horvát határszakaszon teljesített szolgálatot. Jánovszki György alezredes másfél éve dolgozik az egyetemen, a HHK dékáni hivatalában. Előtte végig csapattisztként tevékenykedett különböző beosztásokban. Szeptember közepén utazott el társaival együtt Szolnokra, ahol egy ötnapos felkészítő gyakorlaton vett részt. Ezután vezényelték át Hódmezővásárhelyre, az ottani laktanyába. A magyar–szerb határon ekkor már állt az ideiglenes biztonsági határzár, ennek ellenére gyakori volt az illegális határátlépés vagy kerítésröngálás. Az alezredes összekötő tisztként dolgozott, tartotta a kapcsolatot az előjáróival, illetve a rendőrökkel. *„Mindkét fél érezte annak a súlyát, hogy szükség van az együttműködésre”* – fogalmaz a sokat tapasztalt katonatiszt. A járőrözésben részt vevő katonák és rendőrök tizenkét órás szolgálatot láttak el, amely tapasztalata szerint sokszor kimerítő volt számukra. *„A katonák nincsenek ehhez hozzászokva, még az őrésben is rövidebb időt töltenek el egyhuzamban”* – mondta az alezredes. Jánovszki György

KAPUZÁRÁSI PÁNIK

A január végi lapzártakor úgy tűnik, hogy a dél-kelet-európai államok egyre inkább tartanak attól, hogy Németország bezárja kapuit a migránsok elöl, így nekik is drasztikusabb megoldáshoz kell folyamodniuk. Mindenütt határellenőrzést állítanak fel, kerítést építenek, és csak azokat az afgánokat, szíreket, irakiakat engedik át, akik tovább akarnak menni Németország felé. Ugyanez a félelem vezérli a kelet-európaiakat is, hiszen a német migránsstop miatt az egész probléma hatványozottan szakadhat a nyakukba.

Kerítést kell építeni Macedónia és Bulgária Görögországgal közös határán, hogy megfékezhető legyen a migránsáradat – jelentette ki a magyar–szlovén kormányulást követően Orbán Viktor. Ha nem tudjuk megvédeni az Európai Unió külső határait, akármilyen költséges és megerőltető is az, akkor magunk romboljuk le a schengeni rendszert – hangsúlyozta a kormányfő. Az osztrákok szerint is Görögország a probléma egyik gyökere. Miután a görögök mindenkit átengednek, Macedónia az EU új erődítménye, ahol már húzzák a 280 kilométer hosszú, három méter magas drótkerítést nemzetközi segédlettel. Folyik a főpróba arra az esetre, ha Németország lezárná a határait.

megjegyezte azt is, hogy a migránsok sokszor tűntek nagyon szervezettnek, mobilon tartották egymással a kapcsolatot, és mindig tudták, merre érdemes menni és próbálkozni.

Összekötő tiszti feladatot látott el a határvédelemben Csengeri János főhadnagy is. A Katonai Vezetőképző Intézet Összhadernemi Műveleti Tanszékén dolgozó tiszt a magyar–horvát határszakaszon, a zalaegerszegi rendőrkapitányságon teljesített szolgálatot. Szerinte a körülménynek nem voltak mindig ideálisak, például katona kollégájával együtt a rendőrök öltözőjében szállásolták el őket nyolc napon keresztül. Tizenkét órás váltásokban dolgoztak, napi rutin volt, hogy váltásonként pontosítani kellett a járőrök létszámát és összetételét. *„Olyan helyzet is adódott egyszer, hogy a határ felé tartó katonai jármű nem jött le időben az autópályáról, és a két határszakasz közti területre tévedt. Nekünk kellett őket visszafordítanunk, és minderről tájékoztatnunk a rendőrséget”* – mesélte az egyik történetét Csengeri János. Emellett az összekötő tisztek feladata volt a honvédség által biztosított pilóta nélküli repülőgép (drón) koordinálása is. Többször előfordult ugyanis, hogy a rendőrök bizonyos földrajzi területekről szerettek volna több információt kapni, amiben nagy segítséget jelentett a drón által készített légi felvétel. *„Jó volt, hogy a közös munka során beeláttunk kicsit a rendőrség munkájába, szervezetük működési mechanizmusai”* – összegezte a főhadnagy.

Három szakaszban váltották egymást azok a katonák, akiket a magyar–horvát határon fekvő beremendi határátkelőhelyre vezényeltek. Köztük volt Lovász Sándor főtörzsrőmester is. A HHK Összhadernemi Műveleti Tanszék szakoktatója először 12/12, majd később 12/24 órás váltásban teljesített szolgálatot. Munkájukban elég sok volt a holtpon, mivel a migránsok naponta csak két alkalommal érkeztek a határra, horvát buszokkal. A katonák kétsoros sorfalat képeztek a közös határponttól az átvizsgáló helyig, ahova a rendőrök felvezetésével jutottak el a migránsok.

„Itt elég gyakran előfordult, hogy az átvizsgálást végző készenléti rendőrök szűrőeszközöket találtak, így késeket és hosszabb törőket is kénytelenek voltak elkobozni tőlük” – emlékezett a főtörzsrőmester. Szerinte aki egyenruhát húz, annak egyik fontos célja, hogy előbb-utóbb terepen is bizonyíthasson. *„Mi oktatóként elsősorban irodai munkát végzünk, ezért számunkra különösen izgalmas volt ez a tapasztalat”* – mondta Lovász Sándor. Dr. Horváth Tibor ezredes szerint a hallgatók mind oktatási, mind katonai szocializáció szempontjából fontos feladatokat láttak el, ráadásul eredményesen. Az intézetvezető egyetemi docens elmondta, hogy a fiatalok nem harci műveletet hajtottak végre, de éles helyzetben gyakorolhatták az elméletben egyszerűen már megtanultakat. A hallgatók most voltak először olyan helyzetben, amikor hosszabb ideig tábori körülmények között kellett élniük, dolgozniuk. *„Már a mostani vizsgákon is megjelentek azok a tapasztalatok, amelyeket a feladat végrehajtása során szereztek a hallgatók”* – mutatott rá az ezredes a munkában való részvétel hasznosságára.

Emellett kiemelte azt is, hogy a HHK a feladat végrehajtásának teljes vertikumában, így a harcászati, a parancsnoki és stratégiai szinten is részt vett. Decembertől ugyanis a kar oktatói állományából többen is részesek lettek annak a tervezési és vezetési munkának, amit a Magyar Honvédség koordinál és irányít. Horváth Tibor a Stratégiai Műveletvezetési Központban teljesít rendszeresen szolgálatot, ahol a szerb, a horvát és a szlovén határszakaszokon történő eseményeket rögzítik és elemzik. A számítógépes tapasztalat-feldolgozó rendszer segítségével továbbra is sikeresen készülhetnek fel egy jövőbeni eseményre. Amely a jelenlegi előrejelzések szerint a magyar–román határzár kiépítése is lehet. Az ezredes elmondta: ez már elő van készítve, a kitűzések, a helyszínek pontosítása megtörtént. Ha szükségessé válik, akár néhány nap alatt megépülhet a „kerítés” a magyar–román határon is. ●

Sólyom végveszélyben

SZÖVEG: HORVÁTH ORSOLYA
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

1993. október 3-án Mogadishu (Szomália) felett lelőttek egy Black Hawk helikoptert. A Black Hawk Down (Sólyom végveszélyben) című amerikai filmből világszerte ismert esemény egyedüli túlélője Michael Durant, aki novemberben előadást tartott a HHK-n. A Bonum Publicumnak adott interjúbán beszélt a szomáliai kudarcról, a túlélésről, az akaraterő diadaláról, valamint a megbocsátás képességéről.

1993-ban az amerikai hadsereg elindította Gothic Serpent nevű katonai akcióját, hogy a szomáliai polgárháború egyik véreskezű vezetőjét, Mohamed Farrah Aididot elfogják. Az október 3-ára tervezett akció azonban váratlan fordulatot vett: a felfegyverzett szomáliaiak lelőtték az amerikai hadsereg két Black Hawk helikopterét, és nyílt utcai harc alakult ki a helyiek és az amerikai rangerek között. Az összecsapásban 18 amerikai katona halt meg, 73-an szereztek súlyos sérülést, köztük Durant: eltört a combcsontja, a gerince, és több helyen az arccsontja, miután a felbőszült szomáliai tömeg brutálisan megverte. Fogságba esett, ahol 11 napig őrizte őt Aidid egykori propagandaminisztere, Addallah Hassan Firimbi.

Michael J. Durant szabadulása után hosszú utat tett meg a felépülésig. Sokáig úgy volt, hogy nem repülhet többé. Kitartásának és küldetéstudatának köszönhetően azonban két évvel később már maratont futott. Összesen öt évet szolgált még a sereg kötelékében. Több könyvet írt, emellett motivációs előadásaival járja a világot, hogy katonai tapasztalatán keresztül bemutassa, mitől válik egy közösség hatékonyan működő szervezetté.

○ A szomáliai misszió komoly áldozattal járt. Úgy fogalmazott előadásában, hogy stratégiai jelentőségű erőforrások hiányoztak a győzelemhez, holott a bevetés során, amikor már egyértelmű volt, hogy nagy a baj, többször is segítséget kértek feletteseiktől, a kormánytól. Nekem úgy tűnik, hogy a rendszer cserbenhagyta Önöket. Hogyan lehet ezek után tovább szolgálni?
Michael Durant: Katona vagyok, erre esküdtem. Az a kötelességem, hogy végrehajtsam a küldetést, hacsak nem valamiféle törvénytelen dologra akarnak rávenni. Elmondhatod, ha aggódsz valami miatt, kérhetsz segítséget ahhoz, hogy a munkád elvégezd,

de ha nem biztosítják, akkor is az a kötelességed, hogy végrehajtsd a missziót.

○ Szomália akkor is nagy kudarc volt, bajtársai haltak meg. Nem neheztel a történetek miatt?

M. D. Ó, dehogynem, de nem is annyira magam miatt, mert bár kemény dolgokon mentem keresztül, de én élek. Azért van bennem rossz érzés, mert elvesztettem 18 barátomat. Szükségtelen és értelmetlen volt a haláluk és az a fájdalom, amin családjaik keresztülmentek.

○ Hogyan lehet ezen túljutni? Mi az, ami leginkább segített Önnek gyógyulni?

M. D. Nem igazán tudom egy konkrét dologra leszűkíteni. Azt hiszem, hogy a személyiségem egésze hozzájárult ehhez. Alapvetően igyekszem mindig előre tekinteni. Ha úgy vesszük, a felépülés is egy küldetés: a feladat az, hogy továbblépünk az életünkkel, legyünk hasznosak, amennyire lehetünk. Ez az, amit igyekszem elvégezni.

○ A motivációs előadásai is ennek a gyógyulási folyamatnak az eszközei?

M. D. Egyértelműen. Ez is és a könyvek megírása is sokat segített. A gond az, hogy nagyon sok ember azért szenved, mert befelé fordulnak, s nem osztják meg érzéseiket. Pszichológiai szempontból kifejezetten segíti a gyógyulás folyamatát, ha az emberi kibeszéli azt, amit érez. A kemény katona sztereotipizált képe miatt ez azonban nem mindenki számára elfogadott, holott rengetegen profitálhatnak ebből.

○ Az elmúlt közel 20 évben több mint 40 előadást tart évente a szomáliai esemény kapcsán. Mégis mi az első kép, ami beugrik, ha meghallja azt a szót: Szomália?

M. D. Pont az előadások miatt, igazából rengeteg élmény, kép ugrik be, ezért nagyon nehéz erre válaszolnom. De talán az egységem, akik meghaltak a támadáskor. Miattuk válik emberivé az egész történet, és számomra ez a legfontosabb.

○ Visszatért valaha?

M. D. Nem, soha. Felajánlották, de nem láttam értelmét, hogy a családomat kitegyem ennek, csak azért, hogy kielégítsem a kíváncsiságomat. Mert végső soron erről szólna a történet: jó lenne látni a helyszínt, ahol lelőtték a gépemet, meg azt a helyiséget, ahol fogva tartottak, de Szomália még most is veszélyes, úgy érzem, túl nagy árat kellene fizetnem a kíváncsiságomért.

○ Már az is egy kisebbfajta csoda, hogy túlélte azt, amikor lelőtték a gépét, majd összeverték, fogságba ejtették. Mit gondol, a katonai kiképzésének melyik eleme, szakasza az, ami leginkább segítette a túlélésben?

M. D. Kettő is van. Először is a teljes pilóta kiképzésem. Ha nem töltöttem volna annyi időt a szimulátorban, sokkal nehezebb lett volna megbirkóznom a helyzettel, felmérni, hogy mi is történt, amikor találat ért minket. A másik, ami nagyon fontos volt, a hadsereg SERE (Survival, Evasion, Resistance, Escape) túlélő kurzusa. Enélkül nem tudtam volna, hogyan kell kapcsolatot létesíteni

a fogva tartóimmal, mit mondjak és hogyan, mit ne mondjak.

Akkoriban az általános katonai képzés magatartási kódexe szerint mindössze négy szót mondhattál fogságban, ha kérdeztek: a neved, rendfokozatod, születési évéd és a szolgálati számod. Csakhogy nincs az az ember, aki képes arra, hogy csak ennyit mondjon, és ne többet. Ezért is volt kulcsfontosságú számomra, hogy a SERE során megtanultam, mit és hogyan kell kommunikálni.

○ Aidid Addallah Hassan Firimbit bizta meg azzal, hogy őrizze magát. Azt olvastam, hogy nem bántak rosszul Önnel, úgy tűnt nekem, mintha valamiféle pozitív kapcsolat alakult volna ki a fogva tartott és a fogva tartó között.

M. D. Jól látja, bár inkább az ő részéről. A képzésem során megtanultakat alkalmaztam: udvarias voltam, kértem és megköszöntem, tiszteltem a vallásukat, és ez bevált. A vöröskereszt ottani munkatársa fogságom ötödik napján mondta azt, hogy egy fordított Stockholm-szindrómának vagyunk részesei: ahelyett, hogy én kezdtem volna ragaszkodni Firimbihez, ő kedvelt meg engem. Ha azt kapta volna utasításba, hogy öljön meg, nem biztos, hogy meg tudta volna tenni.

○ Firimbiék viszont videóra vették Önt a fogságban, összevert arca bejárta a világot, gyakorlatilag egy új korszakot hozva a modern újságírás történetében. Fotója a Time magazin címlapján landolt. Mi a véleménye a média szerepéről: amikor ilyen képeket közölnek, nem lépik túl az emberi jó ízlés határát?

M. D. A médiának az a dolga, hogy beszámoljon a hírekről. Ezt megértem és elfogadom. Úgy gondolom azonban, hogy van egy etikai vonal, amit nem illik átlépni. A rólam készült felvételek közlése szerintem még belefért. Beszámoltak azonban arról is, hogy a felbőszült szomáliai tömeg hogyan rángatta ki a helikopter roncsaiból, verte össze és kötözte meg, majd hurcolta végig a földön a bajtársaimat. Ezeket a képeket például az egyik kis helyi lap címlapon hozta. A családoknak ezt nem szabadna látni, én magam sem akartam soha erről beszélni, mert nem szerettem volna, hogy a hozzátartozóik tudjanak erről. Ez már végképp túlment az általam elfogadott határon.

○ Korábban azt nyilatkozta, hogy a helikopter lelövése után volt egy tiszta pillanat, amikor biztos volt abban, hogy meg fog halni aznap. Mit érzett akkor? Békét, megkönnyebbülést?

M. D. Nem is igazán tudom, hogy van-e szó, ami érzelmi leírhatja, hogyan éreztem. Amikor a könyvet írtam, az a hasonlat jutott eszembe, hogy olyan az egész, mintha az ikertornyok tetején álltam volna szeptember 11-én, miközben alattam mindent tűz emészt, és tudom, hogy az épület össze fog dőlni, én pedig meg fogok halni. Tudod, hogy nem tehetsz semmit, senki nem fog megmenteni, egyszerűen vége van. Nem emlékszem, hogy annyira békés vagy nyugodt lettem volna. Azt gondoltam, hogy a helyzet egyszerűen – elnézését a szóért, de – szar.

○ A fogságban kért, és kapott is egy Bibliát, amiben kóddal jegyezte fel a történéseket, amelyek később nagyon hasznosak

voltak az események rekonstruálásában. Ugyanakkor forgatta is azt. Keresztény erény a megbocsátás képessége. Önnek sikerült? M. D. Igen, alapvetően nincsenek rossz érzéseim a somáliaiakkal kapcsolatban, ugyanakkor cipelem magammal a haragom azokkal szemben, akik megbecstelítették az elhunyt katonák testét. Mert soha életemben nem tudok olyan helyzetet elképzelni, ahol csak a közelébe kerülnék annak, hogy ilyet tegyek. Ugyanakkor mindannyian annak a társadalomnak vagyunk a termékei, amelybe beleszületünk, és a somáliaiak borzasztó nehéz körülmények között élnek. Ilyen környezetben az is egy csoda, ha vannak jó emberek.

○ Az 1993-as októberi események nemcsak a média világát, hanem az amerikai külpolitika irányát is megváltoztatták. Ön, aki több bevetésen vett részt külföldön, hogyan látja ezt?

M. D. Azt hiszem, sokkal körültekintőbben járunk el, amikor el kell dönteni, hogy milyen helyzetekbe avatkozunk bele. A legsokkolóbb dolog Szomáliában az volt, hogy az egy, az ENSZ által koordinált, békefenntartó, humanitárius akciónak indult. Étel adtunk azoknak, akik éheztek a több éve tartó szárazság miatt. Ez a helyzet ment át háborús összecsapásba, ami megmutatta az amerikaiaknak, hogy a dolgok váratlanul is fordulhatnak rosszra. A világ hatalmas, nagyon sok problémával, meg kell fontolni, hol kell közbelednünk. Nem oldhatunk meg mindent, legfőképpen nem egyedül, mert ha vannak is segítők, mindig Amerika lesz a legfőbb vádlott. Szomáliában sem voltunk magunk: voltak kint pakisztániak, olaszok, oroszok, és mégis mindenki ránk mutatott.

○ Bevallom, mi itt Európában sokszor nem is értjük, hogy miért van ott az USA mindenütt? Önnek valaha eszébe jutott az, hogy egyáltalán mit is keres egy idegen országban?

NEGYEDSZÁZADOS HÁBORÚ

Az 1978 óta tartó polgárháború Szomáliában 25 évvel ezelőtt újabb fordulatot vett: 1991. január 27-én gyakorlatilag összeomlott az állam. Az országot akkor már két évtizede irányította Siad Barre elnök. Megbuktatása után azonban minden önjelölt vezető harcba szállt a hataloméért. Az országon belül autonóm területek jöttek létre, élükön a polgárháború során tartós befolyást szerzett klánokkal és hadurakkal. A 25 éve tartó anarchia már a '90-es évek elején humanitárius katasztrófához vezetett, a nemzetközi közösség aggodalommal figyelte, hogyan esik szét „Afrika szarva”. Az aszályos időjárás miatt százezrek haltak éhen, a polgárháború sújtotta ország pedig nem tudott megoldást adni az éhínségre. Ezért a nemzetközi közösség közbelépett és békefenntartókat küldött a térségbe. 1992 végén az Egyesült Államok az Operation Restore Hope nevű műveletével nyíltan beavatkozott a konfliktusba, hogy felszámolja az éhínséget, majd 1993 tavaszán az ENSZ vette át a misszió vezetését. A

somáli hadurak azonban egyre komolyabb ellenállást fejtettek ki a kéksisakosokkal szemben. 1993 októberében a felderítők megtudták, hogy az egyik leghatalmasabb hadúr, Mohamed Farah Aidid tábornok két politikai tanácsadója október 3-án egy tanácskozásra tart Mogadishu belvárosába. A Delta Force kommandóit küldték a helyszínre, hogy fogják el a célszemélyeket. Az akció kudarcot vallott. Az amerikai közvélemény nyomására pedig az USA kivonta csapatait a térségből, ami miatt 1995-re az ENSZ békefenntartói is elhagyták Szomáliát. A polgárháború kisebb intenzitással, de folytatódott. A reménytelen helyzetre válaszul kezdetben mérsékelt iszlamista csoportok vették kezükbe a mindennapi élet megszervezését, ezek radikalizálásából alakult meg a hírhedt al-Shabaab terrororganizáció, amelynek erejét 5-6000 főre becsülik. A szervezet évente több száz terrortámadást követ el, és külföldi célpontokat is támad. Ebből a kenyai garissai egyetemen végrehajtott merénylet híre, ahol 147 diákot végeztek ki, körbejárta a világot.

Az ország elhelyezkedése a Szezei-csatorna bejáratánál szinte adta a lehetőséget, hogy somáliaiak – így vagy úgy – hasznot húzzanak a kereskedelmi hajóforgalomból. A könnyen és gyorsan végrehajtható fegyveres akciókkal rendszeresen fosztogatják a teherszállító hajókat, sokszor váltságdíjat követelve a hajók legénységéért. A kalózkodás szerves része lett a somáliai társadalomnak, egyfajta szabadságharcként értelmezik a külföldiekkel szembeni akciókat. A nemzetközi közösség azonban megelégedte a támadásokat, így többek között az Európai Unió országai, Oroszország és az Egyesült Államok is küldött katonai hajókat a térségbe. Ennek eredményeként a Nemzetközi Tengerészeti Iroda adatai szerint a kalózációk száma visszaesett. 2012-ben végre ismét nemzetközileg elismert vezetése lett az országnak, a stabilizáció azonban lassú és időigényes folyamat, amelyet mind a klánok közti viszályok, mind az al-Shabaab támadásai hátráltatnak.

M. D. Igen, természetesen. Úgy gondolom, még katonaként is igyekszel megérteni a helyzetet. Nem felétlenül kell kritikusnak lenni, de amikor az ember megérkezik, saját szemével szembe-sül a valósággal, ami sokszor más, mint amit a politikusok vagy a média mutatnak. Ilyenkor intelligens emberként megpróbálja megérteni, hogy miért van ott, ahol. Senki nem szeret olyan feladatot végrehajtani, aminek nincs pozitív célja.

○ Mi a legfontosabb üzenete az Ön történetének honvédtisztjelöltjeink számára?

M. D. Azt hiszem, az, hogy meg kell érteniük, bármilyen feladatról is van szó, a küldetésük sikeresen végrehajtani azt és vigyázni az embereikre.

○ Mindig a hadseregben akart szolgálni?

M. D. Nem, én csak pilóta szerettem volna lenni. 14 éves koromban ültem fel egy helikopterre, és onnantól kezdve tudtam, hogy csak ezt akarom csinálni. S a hadsereg volt erre a legjobb lehetőség.

○ Nem bánta meg?

M. D. Egy percre sem.

○ Ugyanaz az ember, mint aki Szomália előtt volt?

M. D. Egyáltalán nem. A halálközeli élmény mindent átértékel az emberben, és a korábban nagyon fontos dolgok irrelevánsá válnak. Régebben például két ember előtt sem mertem megszólalni, most már természetes számomra, hogy tömegek előtt beszélek. De már az ősz haj és a ráncaim sem izgatnak, ami a húszas éveimben például még igen.

○ Ha jól érzékelem, leszámítva a személyes veszteséget, nem is cserélné el a somáliai élményt semmiért, ugye?

M. D. Sokat profitáltam abból, amin keresztülmentem. Az is igaz, hogy ha nem történt volna mindez, valószínű nem élnék ilyen életszínvonalon, nem ismernének, kevesebb élettapasztalatom lenne. Lehetne büntudatom, de nincs, mert mindig voltak céljaim, és az egyik az, hogy mások tanuljanak abból, ami velem történt. Azt szeretném megtanítani az embereknek, hogyan lendüljenek át a nehézségeiken. Nekem sikerült, de azért, mert nem engedtem, hogy legyőzzön. A háborút megjárt poszttraumás stressz szindrómában szenvedők gyakran nem jutnak túl a traumán. Megszállottá válnak, drogokhoz, alkoholhoz fordulnak, de én nem engedtem ennek. A mai napig edzek, keményen dolgozom és igyekszem jó példát mutatni másoknak.

Hallgatóink angol nyelvű tanulmányai támogatásáért az NKE HHK Idegen Nyelvi és Szaknyelvi Központja az Amerikai Nagykövetség, valamint az ODC (Office of Defense Cooperation) közreműködésével olyan szakmai előadássorozatot indított el, amelyen anyanyelvi előadók mesélnek közérdeklődésre számot tartó, mégis szakmai témákról. Ennek részeként látogatott hozzánk Michael Durant, aki a zsúfolásig megtelt Zrínyi-teremben beszélt a hallgatóknak tapasztalatairól. ●

Magyarország Európa egyik központi csomópontja

SZÖVEG: PÉTERY DOROTTYA
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

A Ludovikára látogatott Hugo Gajus Scheltema, Hollandia magyarországi nagykövete. Míg a Nagyköveti Fórumon elhangzott előadásában a jó kormányzás ismérveiről és az elszámoltathatóságról beszélt, mi a magyarokról, budapesti tapasztalatairól és a soros EU-elnökségről kérdeztük.

○ Ön 2013 óta a Holland Királyság magyarországi nagykövete, míg korábban szolgált már Bécsben, Pozsonyban, New Yorkban és Izslámábádban is. Ha visszatekint, miben látja Magyarországot egyediségét? Milyen érzés az országunkban élni?

Hugo Gajus Scheltema: Minden országnak megvannak a maga sajátosságai. Azért szerettem volna ide kerülni, mert többfelé dolgoztam már Közép-Európában, és a régió közel áll a szívemhez. Véleményem szerint a bővülés az egyik legjobb dolog, ami az Európai Unióval az 1989-es változások után történhetett. Ami a tartós ittlétet illeti, örömmel tapasztalom, hogy sokkal többen beszélnek Magyarországon idegen nyelveket, mint húsz évvel ezelőtt. A közös nyelv az alapja annak, hogy megértsük egymást. Tetszik vagy sem, az angol lett az uralkodó nyelv Európában.

Mindent összevetve, otthon érzem magam Budapesten, noha a hollandokkal összehasonlítva több társadalmi különbséget is látok.

○ Anélkül, hogy klisékbe bocsátkoznánk, beszélhetünk mégis nemzeti jellemzőkről? Hogyan mutatható be a két ország azoknak, akik még nem hallottak róluk?

H. G. S. Úgy gondolom, a hollandokra hajós, korábbi gyarmattartó nép lévén, mindig is erős kulturális kitettség volt jellemző. Ugyanúgy Habsburg gyökerekkel rendelkezünk, ám történelmünk végül másként alakult. A hollandokat sokkal inkább formálták a világháborúkat követő gazdasági változások, miközben a szocializmus nem nyomta rá a bélyegét a társadalomra. Magyarországot tekintve az ötvenévnvi kommunizmus bizony súlyos tehernek látszik, de az 1989-es

HOLLANDIA A NAGYKÖVETI FÓRUMON: „HOSSZÚ TÁVON CSAK A DEMOKRÁCIA KIFIZETŐDŐ”

Az év első Ludovika Nagyköveti Fórumán öexc. Hugo Gajus Scheltema nyitóbeszédében röviden szólt a holland elnökségi programról, amely olyan témakörökre koncentrál, mint a migráció és nemzetközi biztonság, a tagállamok rendezett államháztartási helyzete, a szilárd pilléreken nyugvó euróvezet, Európa innovátori és munkahelyteremtő szerepe, valamint az előremutató éghajlat- és energiapolitika. Mint mondta, az elnökség arra törekszik, hogy az unió a polgárok és a vállalkozások számára fontos kérdésekkel foglalkozzon, illetve kapcsolatot teremtsen a civil társadalommal, hiszen ennek nagy hagyománya van hazájában.

A fenntartható demokratikus működés alapja a hatalmi ágak egyértelmű szétválasztása – fogalmazott *Felelősségteljes kormányzás, átláthatóság és elszámoltathatóság Hollandiában* című beszámolójában a nagykövet. Ugyanakkor rámutatott arra is, hogy a hatalommal való visszaélés intézményesített gátján túl, a horizontális elszámoltathatóság mellett, kiemelt szerep jut a vertikális folyamatoknak is. Hollandia többek között azért olyan sikeres, mert kormányzati szervei partnerként tekintenek az állampolgárokra. Az 1991-ben elfogadott nyilvános hozzáférésről szóló törvény értelmében mindenkinek jogában áll megismerni azokat az információkat, amelyekre a közigazgatási döntéseket alapozzák. A szakszervezeteknek, a különféle civil társulásoknak és szervezeteknek egyaránt adott a lehetőség, hogy objektív módon, tényekre alapozva beleszóljon a hatóságok működésébe. Így fordulhatott elő az is, hogy 2013 során a káros anyagok kibocsátását szabályozó rendelkezések túlzott megengedő mivolta apropóján, a több mint 900 fő érdekében fellépő Urgenda környezetvédelmi társulás beperelte a holland kormányt. Noha a tárgyalás elhúzódott

csaknem két évig, a hágai bíróság döntésének értelmében végül a polgárok akarata győzött, és a kormányt arra kötelezték, hogy 25 százalékkal csökkentse a káros anyagok kibocsátását a következő öt év során.

A nyitó előadás utáni kerekasztal-beszélgetésen dr. Csath Magdolna, az NKE kutatóprofesszora követendő útnak minősítette a holland példát, ám felvetette a kérdést, hogy vajon a „bevált gyakorlatok” exportálhatók-e és alkalmazhatók-e olyan országokban, amelyek merőben eltérő struktúrával rendelkeznek. Aggályait osztotta a jelen lévő Mizsei Kálmán is, akit korábban az EU külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének javaslatára az EU ukrajnai civil missziójának misszióvezetői pozíciójára neveztek ki. Ő úgy vélte, a kívülről jövő elvárások gyakran merőben ellentétesek lehetnek az egyes országban kialakult folyamatokkal, így például Moldova vagy Ukrajna esetében is. Gajus Scheltema erre úgy reagált, hogy hosszú távon csakis a demokrácia lehet kifizetődő. Mint mondta, az átláthatóság szoros kapcsolatban áll a gazdasággal, hiszen a kiszámíthatóság a legfőbb elvárás a befektetők részéről. Dr. Kádár Krisztián, a Jó Állam Jelentés projektvezetője azt kérdezte a holland nagykövettől, vajon egyetért-e a kormányzati berendezkedés azon hármas besorolásával, amely megkülönbözteti a német robosztus közigazgatást, az eredményorientált angolszász törvényhozást és az északi országokra jellemző átláthatóság-központúságot. Gajus Scheltema úgy vélte, semmilyen modell nem állhatja meg a helyét, mert túlon túl egyszerűsítő, így a hármas elválasztás sem tartható. Az esemény moderátora, dr. Bóka János egyetemi docens javaslatára az est kötetlen beszélgetéssel zárult, amelybe bekapcsolódhattak a közönség tagjai is.

átalakulás szerencsére hamar az európai integráció útjára állította az országot.

○ Hollandia jelentős befektető hazánkban. A két ország élénk gazdasági kapcsolatokat ápol, egyre több a holland turista, a Balaton körül pedig már több kisebb kolónia is él. Ön szerint mi a népszerűség titka?

H. G. S. A tér, a kellemes nyári éghajlat és a vendégszerető emberek. Csaknem húsz éve investálunk már az országba, s ez a tervek szerint továbbra is így lesz. Büszke vagyok a magyar piacon jelen lévő holland márkákra: Heineken, Philips, ING, Aegon, Unilever és még sok hasonló, kisebb cég. Annak is örülök, hogy két holland gazda épp a napokban növelte jelentős területekkel itteni földtulajdonát. Azt szoktam mondani a magyarországi döntéshozóknak, hogy az átláthatóság, a kiszámíthatóság és

az egyenlő versenyfeltételek legalább olyan vonzó hívószavak a befektetők számára, mint a földrajzi elhelyezkedés vagy a munkaerő költséghatékonysága. Itt az idő, hogy mindenki belássa, Magyarország Európa egyik központi csomópontja.

○ Joseph Nye amerikai politológus szerint a gazdasági, politikai hatalom mellett elsődleges szerep jut az úgynevezett puha hatalomnak is, amely egy ország befolyásoló erején keresztül nyilvánul meg, s olyan tényezőknél alapszik, mint a kultúra, a politikai berendezkedés vagy a külpolitika. A 2015-ös világméretű felméréseket figyelve jól látható, hogy Hollandia ott szerepel az első tizenöt legbefolyásosabb állam között. Mit gondol, mindez minek köszönhető?

H. G. S. Azt hiszem, az eredményesség kulcsa a munkához való hozzáállásunk és a tárgyilagosságra való törekvés. Mindez

fotó: DUS Architects Amsterdam

CIFRA PALOTA, KÉK AZ AJTAJA

Jóllehet a holland EU-elnökség ideje alatt továbbra is Brüsszel és Luxemburg ad otthont a legfontosabb miniszteri találkozóknak, Amszterdam városépítészeti szintén előrukkoltak egy csaknem 700 négyzetméteres épületkomplexummal, helyet biztosítva ezzel 135 konferenciának. A Europe Building névre hallgató építmény a Hajózási Múzeum tőszomszédságában található, s falai között június 30-ig várhatóan 17 500 meghívott vendég fordul majd meg. Első ránézésre két dolog tűnik szembe: az építetöket a letisztult formák és a modern, környezetbarát megoldások ejtették rabul.

A Europe Buildinget úgy alkották meg, hogy üzemeltetése a lehető leginkább fenntartható legyen. Tetején napelemek táblái sorakoznak, folyosóin pedig számtalan falikút hirdeti a palackozott víz visszaszorításának szándékát. Az építés során odafigyeltek arra, hogy olyan munkavállalókat alkalmazzanak, akik sokáig nem voltak állásban, a berendezési tárgyak kiválasztásakor pedig olyan bútorokra esett a választás, amelyeket később más kormányzati szervek is át tudnak majd venni. A létesítmény további érdekessége, hogy homlokzatának jelentős része és a vitorlamód kiugró tetők alatt megbúvó padok egyedülálló módon 3D nyomtató segítségével készültek, bioműanyagból. A tervek szerint ugyanis az elnökségi időszak lejártával az épületet nemcsak lebontják, de az anyagok ismételt felhasználásával új házakat hoznak létre. Alma Krug, az építésben részt vevő Heijmans vállalat

üzletfejlesztési igazgatója úgy nyilatkozott, fontos volt számukra, hogy fiatal, kreatív cégekkel dolgozzanak együtt. A projekt tökéletes példája annak, hogyan helyezhető el együttes erővel a világ térképén Hollandia mint innovatív ország. A színezett betont és a Henkel által rendelésre gyártott kék bioműanyagot felvonultató épület az első üzleti jellegű mellékhajtása a DUS tervezőiroda 3D Print Canal House munkaprogramjának. A homlokzati elemek száz százalékban újrahasznosíthatók, a padok pedig tökéletesen illeszkednek a kialakított fülkébe. Minden rendelésre készült; egytől egyig egy olyan 3D nyomtató termékei, amely akár 2x2x3,5 méteres darabokat is képes előállítani. „Csodálatos látni, hogyan veszik birtokba az emberek a homlokzatban kialakított üléshelyeket. Igazi közösségi tér született” – véli Martin van Wijk, a DUS Architects egyik építésze.

Az estéknél pulzáló fénnel megvilágított épület belseje szintén több látnivalót tartogat. Két központi vitrinjének egyikét 17. századi porcelánokkal töltötték meg a Kulturális Örökségi Intézet jóvoltából, míg a másikat kortárs üvegalkotások népesítik be. A falakon olyan híres holland fényképezészek által készített fotók lógnak, mint Koos Breukel, Erwin Olaf, Ellie Uytenbroek vagy Vivianne Sassen. A *Europe by People* című összeállítás államférfiak, közéleti személyiségek, művészek, sportolók és tudósok portréit tárja a nagyközönség elé.

persze megvan a magyarokban is, nem véletlen, hogy Magyarország oly csábító a hollandok számára. Protestánsként természetesen azt mondom, ez a protestáns gén megnyilvánulása, katolikus feleségem szerint azonban ez csupán erősen túlzó leegyszerűsítése a dolgoknak.

○ Hollandia most vette át többszere az Európai Unió soros elnökségi posztját, az elnökségi programban pedig kiemelt célként szerepel a terrorizmus és a radikalizálódás leküzdése. A hírhedt párizsi támadás után hogy véli, még mindig alkalmasak lehetnek a politikai, kormányzati és titkosszolgálati módszerek a szélsőséges eszmék visszaszorítására?

H. G. S. Sok más országgal, így Hollandiával is ellentétben, Magyarországot mindeddig elkerülték a szélsőséges eszmék nevében kivitelezett terrorcselekmények. Ennek mindannyian örülünk, de nem szabad elbiznunk magunkat. Terrorátadás történhet bárhol, bármilyen okból kifolyólag; a jelen európai események mellett gondoljunk például a mexikói lefejezésekre vagy a csoportos nemi erőszak eseteire Indiában. A történelem azt sugallja, ezek sajnálatos módon visszatérő motívumok, s egytől egyig az emberiség szélsőséges megnyilvánulásainak velejárói. Mindent összevetve nincsenek illúzióim arra vonatkozóan, hogy a terrorizmus pusztán jogi eszközökkel megállítható lenne.

○ A holland elnökség szintén nagy hangsúlyt fektet az oktatás kérdésére, mégpedig migrációpolitikai szempontból. Valóban az oktatáson múlik a sikeres integráció?

H. G. S. Az oktatás sarkalatos pontja minden társadalomnak, vagy legalábbis annak kellene lennie. Ha befogadjuk a menekülteket, nekik is részesülniük kell az oktatásban, sőt, adott esetben fel is kell zárkóznunk egyes kiegészítő beruházások révén. Másodrendű polgárok nem képesek szolgálni semmilyen társadalmat. Történelme során Magyarország, csakúgy, mint Hollandia, mindig is képes volt kezelni a különböző kultúrából származó embereket. Azon kell igyekeznünk, hogy ez továbbra is így maradjon, még akkor is, ha az újonnan érkezők száma elsősre túl magasnak tűnik.

○ Korábban említette, hogy az átláthatóság alapvető elvárás a döntéshozókkal szemben. Soros EU-elnökként Önök szintén erre törekednek. Megvalósítható mindez a papírmunka növelése nélkül?

H. G. S. Nehéz kérdés. Mindenki tudja, hogy az aktatologatás a döntéshozatal, egyúttal a bürokrácia velejárója. Csodászer nincs. Ha

Hugo Gajus Scheltema

Kedvenc film • *A barmadik ember Orson Wellesről*

Kedvenc könyv • *Marcel Proust: Az eltűnt idő nyomában*

Kedvenc zene • *The Rolling Stones*

Hobby • *madarászat, gólf, túrázás, régi tanulmányrajzok, régészet*

Névjegy

azonban adott a lehetőség a döntéshozatali folyamatok ellenőrzésére, a társadalom könnyebben el tud fogadni egy-egy határozatot. Mindig azt szoktam példaként felhozni, hogy a holland jövedelemadó világviszonylatban az egyik legmagasabb. Esetemben ez azt jelenti, hogy a fizetésem több mint felét köteles vagyok leadózni. Ennek ellenére Hollandia mindig ott van a tíz legboldogabb nemzet között. Miért? Mert a hollandok megbíznak a kormányban és abban, hogy a bevétel jó helyre kerül.

○ A holland elnökség ideje alatt prioritást élvez még az innováció, a növekedés és a munkahelyteremtés. Mit gondol, mi a hasznosabb az EU szempontjából: támogatni a mobilizációt vagy inkább helyben megteremtteni a munkavállalók számára az ideális körülményeket?

H. G. S. A közös belső piac és a munkaerő szabad áramlása az Európai Unió alapkövei. Azonban érezhetően nagy a nyomás a most tapasztalható tömeges migráció és a tragikus terrortámadások miatt, amik között melleleg nincs szoros összefüggés. Mi azt szeretnénk látni, csakúgy, mint a magyarok, hogy a közös piacot eltető belső migráció során a munkavállalók mindenütt egyenlő eséllyel induljanak. Más szavakkal élve, nem szeretnénk újabb áldozatokat látni a munka oltárán. ●

Egység a sokféleségben?

Csoportérdek a közép- és kelet-európai társasági jogban

SZÖVEG: DR. BÓKA JÁNOS ÉS PÉTERY DOROTTYA
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

A gazdasági társaságok csoportjairól, azon belül is a csoportérdek jogi elismerésének kérdéséről rendezett angol nyelvű konferenciát az NKE Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kara tavaly novemberben. Az esemény apropóját az adta, hogy a társasági jog uniós integrációjának területén tapasztalható lassulás miatt az Európai Bizottság évek óta keresi a társasági jog továbbfejlesztésének lehetőségeit.

A társasági jog egyik aktuális problémája az anyavállalat és leányvállalatai esetében a csoportérdek és a csoportos üzletpolitika jogi elismerése. A konszernjog elsődleges célkitűzése mindaddig a kisebbségi tulajdonosok és a hitelezők érdekeinek védelme volt. Az utóbbi években azonban a tagállami és uniós szabályozás nyitottabbnak mutatkozik az anyavállalat érdekeinek figyelembevételére, ami új egyensúly megteremtéséhez vezethet az egységes irányításhoz fűződő érdek és az egyéb gazdasági szereplők érdekei között. Az NKE-n tartott konferencia osztrák, cseh, lengyel, román, szerb, litván és magyar előadók közreműködésével a kérdéskör regionális áttekintését adta meg. A csoportérdek szabályozásának bevezetése lendületet adhat az európai társasági jog további fejlődésének. Ahogy dr. Kis Norbert továbbképzési és nemzetközi rektorhelyettes fogalmazott nyitóbeszédében: „A szociális, üzleti és gazdasági jellegű problémák egyre összetettebbé válnak, erre pedig reflektálnia kell a jogalkotásnak is.” Az Európai Bizottság jelenleg azt vizsgálja, hogy a csoportérdek

elismerése segíteni fogja-e a határon átnyúló vállalatcsoportok működését. A szabályozás célszerű eszköze az irányelv vagy az ajánlás lenne. A bizottság előzetes véleménye az, hogy amennyiben a csoportérdek elismerését megfelelő hitelezővédelmi és a kisebbségi tagok védelmét biztosító szabályokkal párosítják, akkor a csoportérdek szabályozása pozitív gazdasági hatásokkal járhat. A vállalatcsoportok jogának fejlődését jelzi egy másik tervezet is, az egyszemélyes korlátolt felelősségű társaságról, a Societas Unius Personae-ról szóló 2014-es irányelv. Az új, egységes európai társasági forma létrehozna az EU-ban a leányvállalat ideális prototípusát, elősegítve a határon átnyúló társaságcsoporthoz létrejöttét. A Societas Unius Personae a más tagállamban történő befektetések szervezeti keretét egységesen adhatná meg valamennyi tagállamban.

A rendezvény társszervezője a Societas Társaság Jogi Kutatói Hálózat volt, amely a térség társasági jogászait tömöríti, és többek között az összetett társasági jogi kérdésekben pontos, tudományosan megalapozott szakmai álláspontok kidolgozását tűzte ki

A Societas Közép-Kelet Európai Társasági Jogi Kutatói Hálózat 2014-ben alakult meg Kolozsváron. A cél a társasági jog összehasonlító alapokon történő kutatása, együttműködések létrehozása, közös kutatási projektek kezdeményezése, publikációk megjelentetése, konferenciák szervezése. Különösen fontos, hogy Közép-Kelet Európából is érkezzenek olyan szakmai állásfoglalások, amelyeket az európai társasági jogi jogalkotási folyamatban lehessen figyelembe venni. A kutatói hálózat célja, hogy valamennyi közép-kelet európai országból legyenek tagjai. A szakmai tevékenység rögtön elkezdődött, az első közös kutatási témát a társaságcsoporthoz jelentik, ez képezte a 2015 februárjában Bécsben, illetve 2015 novemberében az NKE-n, Budapesten megrendezett konferenciák tárgyát. Ezzel a kutatási iránnyal párhuzamosan a kizárólagos, többségi vagy kisebbségi állami részesedéssel működő társaságok kérdésköre is napirendre kerül 2016-ban. A kutatói hálózat elnöke Dr. Martin Winner (Bécs), alelnökei Papp Tekla (Budapest, egyetemünk oktatója) és Dorota Maśniak (Gdańsk), főtárgyalója Veress Emőd (Kolozsvár).

célul. Ez a hálózat viszonylag új szerveződés, amely sajátos regionális keretben működik. Prof. Martin Winnert, a Societas elnökét kérdeztük a társaság működéséről és céljairól. Martin Winner elmondta, hogy a hálózatot pont az az igény hívta életre, legyen jobb együttműködés és hálózatépítés a közép- és kelet-európai kutatók között. Hozzátette, hogy a régió jogrendszereiben még mindig megfigyelhetők bizonyos sajátos, regionális problémák, és a hálózat arra is törekszik, hogy ezeket a kutatás előterébe állítsa. Jelenleg a jog két területén is zajlanak olyan változások, amely napirendre vette a társasági jogi csoportérdek kérdését. „Egyrészt változások történnek a nemzeti jog szintjén. Számos állam olyan jogi reformokat hajrt végre, amelyek révén a csoportérdek erőteljesebb elismerést nyer. Ez látható Csehországban, ahol a francia Rozenblum-doktrína – legalábbis részleges – átvételére került sor, és a magyar társasági jog is ebbe az irányba mozdult el. Másrészt európai szinten is vannak új fejlemények: a bizottság társasági jogi akciótervében a csoportérdek elismerése is szerepel a vizsgálandó területek között, és a terület most alakítja ki álláspontját arról, milyen fellépésre tegyen javaslatot. Ez a kétutas fejlődés igen aktuálissá teszi a kérdéskört.” Mint mondta, vannak a csoportérdekkel kapcsolatban sajátos regionális problémák. Közép- és Kelet-Európában különös jelentőségű, hogy a vállalatcsoportok igen gyakran nemzetköziek, és valójában nagyon sok helyi társaság külföldi anyavállalat leányvállalata. De a vállalatcsoportok és a csoportérdek alapproblémái, illetve az a kérdés, hogy elismerjük-e a közös csoportérdeket vagy kizárólag a leányvállalatok érdekei számítanak, egész Európát egységesen foglalkoztatja. Martin Winner szerint a régió országai

sokat tanulhatnak egymástól. „Az egyik fontos tanulság, hogy óvatosan kell bánni a jogkölcsonzéssel: nem lehet egyszerűen lemásolni az ésszerűnek tűnő külföldi megoldásokat, mert a végén rendszerint kiderül, hogy nem illeszkednek megfelelően a társasági jog és az egyéb szabályozók létező rendszerébe. Ezen túlmenően, nemcsak az a feladat, hogy papíron jó törvényeket írjunk, hanem meg is kell értetni az emberekkel – főleg a bírakkal, ügyvédekkel és üzletemberekkel – a törvény célkitűzéseit, vagyis a jogszabályi reformok átültetése a gyakorlatba szintén fontos. Általában véve úgy gondolom, hogy a szerves fejlődés sokkal jobb megközelítés, mint a jogszabályi forradalom. Nem vagyok a változás ellensége, de a fokozatos változást támogatom.” A Societas tavaly februárban már szervezett egy hasonló témájú workshopot Bécsben, amelynek a célkitűzése az volt, hogy tisztázzák a téma előkérdéseit. Az elnök kiemelte, nagyon fontosnak tartja, hogy a konferencia előadói pontosan tisztában legyenek a vizsgálandó kérdések körével, mert csak így tudják azokat megfelelően körüljárni. „Egy konferencia sikerének titka az előkészítő workshop” – tette hozzá.

Véleménye szerint az NKE-n tartott konferencia nagyban hozzájárult a csoportérdekkel kapcsolatos jogkérdések megértéséhez. Úgy véli, hogy valójában csak ilyen konferenciák tudnak hozzásegíteni ahhoz, hogy tényleg megértsék az egyes országokban felmerülő problémákat, mert a publikációk nem hozzáférhetők. Ami az üzeneteket illeti, nagyon tanulságos, hogy ezen a téren mennyire különbözők a nemzeti megoldások. „Komoly kétségeim vannak a tekintetben, hogy az európai jogalkotó egy aktuálisan fel tudná számolni ezt a sokféleséget. Üzenetünk az európai jogalkotó számára az, hogy először tanulmányozza a helyi hagyományokat és sajátosságokat, és legyen körültekintő, ha szakítani akar azokkal.”

A jövőbeni tervekkel kapcsolatban Martin Winner elmondta, hogy a vállalatcsoportok és a csoportérdek témájában kiadvány megjelentetését tervezik, de természetesen további konferenciák szervezésére is készülnek. Ezek nem közvetlenül a csoportérdeket célozzák meg, hanem más, érintkező területeket. A Societas mindenképpen napirendjén tartja a kérdést.

A hálózat most két további témakörre koncentrál, és hamarosan döntés születik arról, melyik legyen a prioritás. Az egyik témakör a vállalatcsoporton belüli biztosítékok kérdése, vagyis az a helyzet, amikor – rendszerint – a leányvállalat nyújt biztosítékot az anyavállalat tartozásaira. Ez a probléma bizonyos mértékben kapcsolódik a csoportérdekhez, de más szempontból közelíti meg azt. A másik témakör a köztulajdonban – azaz állami vagy helyi önkormányzati tulajdonban – lévő gazdasági társaságok vállalatirányítási rendszere. Mint mondta, itt igen sajátos vállalatirányítási problémák jelentkeznek, és vannak bizonyos nemzetközi tendenciák arra, hogy ezek mennyiben vehetők figyelembe és hogyan kezelhetők. „Ezt szeretnénk megvizsgálni közép- és kelet-európai kontextusban, és hozzájárulni a jogtudományi diskurzushoz” – zárta gondolatait. ●

Az utolsó kísérlet

SZÖVEG: SZŐÖR ÁDÁM

Bár szakértők szerint egyre gyorsabban ketyeg a Föld órája, a tavaly év végi párizsi klímacsúcson született megállapodás reményt adhat az emberiség számára. Ehhez azonban az eddigiéknél is komolyabban kell venni mindazokat a fenyegetéseket, amelyek a környezeti károkról és az erőforrások túlhasználatáról szólnak. A Nemzeti Közszolgálati Egyetemen mindenesetre elkezdődött a gondolkodás arról, hogyan kezelhetjük a magyar erőforrások sérülékenységét.

A Föld átlaghőmérsékletének növekedése miatt a 21. század első negyedének végére elolvadhat az Északi-sark jege. Az éghajlat viszonylagos állandósága egyre inkább megszűnik. A grönlandi jég elolvadása több méterrel emeli meg a tengerszintet. Felolvad az összefüggő jégta-
karó a föld alatt Szibériában, ezzel összesen 50-500 milliárd tonna metán juthat a légkörbe. Éhínség, háborúk, pusztulás – a jelenlegi viszonyok megváltoztatása nélkül ilyen jövőt vizionál számunkra az a tanulmány, amelyet a Fenntartható Fejlődés és Erőforrások Kutatócsoport készített néhány évvel ezelőtt. A helyzet azóta nemhogy javult volna, inkább tovább romlott – mondja a kutatócsoport egyik tagja, Hetesi Zsolt. A ma már az NKE munkatársaként dolgozó kutató szerint a növekvő erőforrás-felhasználás és a globális éghajlatváltozás az a két tényező, amellyel kezdenünk kell valamit, ha el akarjuk kerülni az apokaliptikus jövőt.

„James Lovelock, a Gaia-elmélet modern kori megalkotója mondta azt nemrég, hogy hamarosan előveheti majd a legjobb skót whiskyjét és kubai szivarjait, amelyeket a végórákra tartogat” – érzékelteti ilyen módon is a helyzet súlyosságát Hetesi Zsolt. A kutató szerint az ember a saját kertjévé tette az egész bolygót, amelyben nem nagyon marad hely a valódi természetes rendszereknek, amelyek pedig elengedhetetlenek az élőrendszer működéséhez. A szántóföldi gazdálkodás olyan mértékű pusztulást idézett elő a talajban, hogy a kutatók előrejelzése szerint a legtöbb fejlett országban található termőföld már csak kb. 80 aratást bír el, a talaj 10-30-szor gyorsabban pusztul, mint amilyen sebességgel termelődik. Hetesi Zsolt szerint az igazi gond az, hogy megromlott a természetfölötti és az ember, a természet és az ember, valamint ember és ember közötti viszony. A mai gazdasági rendszerben a növekedés a legfontosabb motiváció, ami egyébként szerinte természetellenes dolog.

Az erőforrások felhasználásának növekedése nagyon jól tetten érhető abban, hogy a 70-es évekhez képest, majdnem kétszer annyi kőolajat használ a Föld népessége. Kína szerepe fontos, mert jelentős szénvagyonára épülve nagy gazdasági növekedést hajtott végre, és így a távol-keleti ország a legnagyobb szén-dioxid kibocsátó. Kína el van kötelezve emellett az út mellett, amelyet a 19-20. század ipari országai, így az USA, Anglia vagy Németország jártak be.

A növekvő erőforrás felhasználásának komoly társadalmi következményei is lehetnek a jövőben. Erre figyelmeztet egy 2010-ben készült német honvédelmi tanulmány, amely az olajválság hatásait elemezte. A kőolaj kitermelési csúcsa szerintük ebben az évtizedben várható, utána csökken majd a mennyisége. Mivel a szállítási rendszer ma alapvetően kőolaj alapú, ez pedig drámai módon alakítja át a világot, háborús és

polgárháborús helyzetek sorozatához vezethet – olvasható a tanulmányban.

A hagyományos erőforrásokat kiváltó, megújuló energiaforrások aránya növekszik ugyan, de ez a folyamat túl lassú: a villamosáram-termelésnek a 20 százalékát, a teljes energiafelhasználásnak pedig a 10 százalékát sem éri el világviszonylatban. Bevezetésük és elterjedésük legnagyobb korlátja, hogy a mostani energetikai rendszerek a fosszilis források felhasználására épülnek, így a megújuló energiaforrásokat nem lehet nagy mennyiségben azokba beilleszteni. Ezekhez alapvetően új szemlélettel megalkotott technológiákra van szükség. „A Föld jelentős környezeti terheire a nyugati világ a túlfogyasztásával, a harmadik világ pedig a túlnépesedésével járul hozzá” – mutat rá a probléma összetettségére Hetesi Zsolt. Amellett, hogy korlátozzuk a fogyasztásunkat, olyan okos, rendszerekben (smart cities) működő megoldásokat kell létrehozni, amelyek hozzájárulnak az ipari és a lakossági kibocsátások jelentős csökkentéséhez, később pedig a teljes hulladékmentességhez. „Mindenesetre a tavaly év végi párizsi klímacsúcs reményt ad a változásra annak ellenére, hogy a legtöbb ország vezetése a saját nemzeti célját még mindig fontosabbnak tartja a globális összefogásnál” – mondja Hetesi Zsolt. A klímaváltozással szerinte az a nagy baj, hogy kiszámíthatatlanná tette az időjárást, így nehéz alkalmazkodni hozzá. Hazánk is azon országok között van, amelyek az átlagnál jobban érintettek az éghajlatváltozás miatt. Nálunk is egyre több a szélsőség az időjárásban: rövid időn belül hatalmas mennyiségű csapadék esik, vagy akár egy napon belül is jelentős hőmérséklet-különbséggel számolhatunk. Mindezek komoly kihívást jelentenek például a mezőgazdaság számára.

Baranyai Gábor szerint a párizsi klímacsúcs paradigmaváltást hozhat. A korábban környezetvédelmi minisztériumi főtisztviselőként, majd külügyminisztériumi helyettes államtitkárként dolgozó szakember két jelentős éghajlat-változási keretegyezmény konferencián (Cancún, Durban) is részt vett az elmúlt években. A klímacsúcs egyik legfőbb eredményét abban látja, hogy a globális megállapodáshoz az összes olyan nagy kibocsátó ország csatlakozott, amelyik korábban tagadta vagy elutasította az abban való részvételt. „A fejlődő világ országai miatt is fontos, hogy nem egy felülről mindenkire rákényszerített elvárást fogalmaztak meg Párizsban, hanem alulról jövő felajánlások mentén kell kialakulni annak a fejlődési pályának, amelynek a végén elérhetjük a megfogalmazott célt, a hőmérséklet-emelkedés mértékének 2 Celsius fok alatt tartását” – értékeli Baranyai Gábor (A klímacsúcsról bővebben lásd keretes írásunkat). A szakember szerint az éghajlatváltozás ugyanis nem csupán egy környezetvédelmi kérdés, sokkal inkább arról szól, hogy mi, emberek, hogyan élünk. Magyarországra, mint az EU tagja számára

nemzetközi kötelezettséget nem tartalmaz, azonban egyértelműen megállapítja, hogy a nemzetközi közösség erőfeszítése a globális felmelegedés 2, – sőt ha lehet – 1,5 Celsius-fok alatt tartása. Rögzít továbbá olyan általános elveket, mint az emberi jogok és az igazságosság érintettsége a klímaügyekben, a közös, globális fenyegetettség elismerése, valamint a közös fellépés szükségessége. Ezekből, amennyiben sikerül a nemzetközi közösség elszántságát fenntartani, például nem következik be a következő években olyan gazdasági vagy politikai krízis, ami elvonja a figyelmet és az erőforrásokat a klímavédelem és a klímaalkalmazkodás feladatai elől, a megfelelő jogi technikákkal hatékony nemzetközi klímapolitikát lehet majd kialakítani, annak alapján pedig a világ államai végre összehangolt érdemi intézkedéseket tehetnek a legnagyobb természeti és humanitárius katasztrófák megelőzésére. Talán már 2016 novemberében, a részes felek következő ülésén, Marokkóban is több konkrétumról beszélhetnek majd a delegátusok.

Magyarország a világ népességének alig egy ezrelékével az összes üvegházhatású gáz kibocsátásnak is csak mintegy két ezrelékéért felelős, ráadásul gazdasági fejlődésünk, energiapolitikánk úgy alakul, hogy a jövőben sem lesz nehézségünk a ránk háruló klímavédelmi kötelezettségek betartásával. Ezzel együtt nem szabad hátradónunk, a klímavédelem és alkalmazkodás a Föld lakóinak közös ügye, ezen belül Európának gazdasági és kulturális fejlettsége miatt ezekben vezető szerepet kell vállalnia, már csak azért is, mert ha a bolygó más részei lakhatatlanná válnak, az ott lakók óhatatlanul arra felé vándorolnak, ahol még van élelem, víz és száraz terület. Mindamelllett a klíma óriási üzlet is; aki előbb lép, előbb foglal piaci, technológiai pozíciókat, annak kiváló gazdasági fejlődési lehetőséget is biztosíthat. Nem véletlen, hogy Párizsban már a legnagyobb energiaipari, vízgazdálkodási és más cégek képviseltették magukat jelentős erővel az elektromos gépjárművektől az új szigetelési és építkezési technológiákon keresztül az alternatív energiatermelési, sőt alternatív mezőgazdasági és élelmiszeripari eljárásokig.

A rendelkezésre álló klímakataszterekben több mint 100 tudományterületet tartanak nyilván, mint amik a klímaváltozás mérséklése vagy az ahhoz való alkalmazkodás szempontjából elsődleges jelentőségűek, ezek alapvető megállapításait a tudományos megalapozottságú ágazati politikák („science based policy”) követelményeinek megfelelően 130 különböző állami terv, stratégia vagy program fordítja le az állami cselekvés fogalomrendszerére, ami több tízezer jogi normában jelenik meg. Idetartoznak egyebek között: a környezetvédelmi jog lényegében valamennyi ágazatán kívül a meteorológiai igazgatás, a környezet-egészségügy, a vízgazdálkodás, a talajvédelem és az

MEGÚJULÓ ENERGIA IRÁNYELV

Az Európai Unió klímacsomagjának része a Megújuló Energia Irányelv, amely szerint 2020-ra az unió végső energiafelhasználásának 20 százalékát megújuló energiaforrás kell, hogy adja. Erre tagországonként más-más célszám vonatkozik, Magyarország esetében 13 százalék. Az irányelv szerint minden tagországnak 2020-ig el kell készítenie a nemzeti cselekvési tervét a közlekedésben, a fűtési ágazatban és a villamosenergia-előállításban használt megújuló energiaforrások részarányának meghatározásával. Emellett gondoskodniuk kell a megújuló energiaforrásokból előállított villamos-energia, fűtő- és hűtőenergia származási garanciáiról és ki kell alakítaniuk a szükséges infrastruktúrát a megújuló energiaforrások közlekedési ágazatban való használatához.

agrárigazgatás ágazatai, az energia és a szállítás szabályozása és felügyelete, a településrendezés és városfenntartás, valamint az élelmezésbiztonság és élelmiszer-biztonság (ideértve a genetikailag módosított szervezetek ellentmondásos témakörét) szabályai és igazgatási rendszere.

A Nemzeti Közzolgálati Egyetemen tanuló valamennyi jövőbeli és jelenlegi igazgatási szakember találkozni fog ezekkel a kérdésekkel, sokuknak ezek lesznek majd a fő munkaterületei. Nem kivételek ez alól a honvédelmi, katasztrófavédelmi és rendészeti szakokon tanulók sem, hiszen, amint arra már eddig is sok példát láttunk, a klímaváltozás rendkívül szorosan összefügg ezekkel a kérdésekkel. A Pentagon hosszabb ideje kíséri figyelemmel a klímaváltozás kérdését, legutóbb tavaly adott ki erről jelentést (*Washington Times*, 2015). Eszerint a klímaváltozás „sürgető és növekvő fenyegetés a nemzetbiztonságra”. Nemcsak azért, mert a természeti katasztrófák esetenként a katasztrófavédelmen kívül a honvédelmi és rendvédelmi erők bevetését is megkövetelik, de azért is, mert a klímaváltozás széles körben befolyásolja egyes régiók, különösen a legszegényebb fejlődő országok gazdasági és politikai életét, elmélyíti a szegénységgel és a csökkenő természeti erőforrásokkal kapcsolatos nemzeti és nemzetközi konfliktusokat.

Ahhoz, hogy a jövő igazgatási, katasztrófavédelmi, honvédelmi és rendőrségi szakemberei megfelelő válaszokat találjanak a klímaváltozás által felvetett kérdésekre, szükségesnek látszik, hogy jó előre megismerkedjenek az ezzel kapcsolatos természettudományos, társadalmi-gazdasági és jogi kérdések összetett rendszerével. ●

Új EU-finanszírozású projektek kedvezményezettje az egyetem

SZÖVEG: **BENEDEK MARIANN**

Tavaly év végén jelent meg Magyarország Kormányának két, a Nemzeti Közzolgálati Egyetemet támogatást igénylő szervezethez megnevező pályázati felhívása. Az európai uniós forrásból megvalósuló Közigazgatás- és Közzolgálatfejlesztési Operatív Program (KÖFOP) célja a szolgáltatói szemléletű feladatellátáshoz szükséges kompetenciákat nyújtó, az életpályamodellnek megfelelő emberierőforrásmenedzsment-rendszer bevezetése.

2010 és 2014 között a kormányzati stratégiák alapján az NKE szakmai-szervezeti bázisán kiépült a kötelező, rendszeres és egységes közigazgatási továbbképzési rendszer, létrejött egy, a korábbinál korszerűbb és gazdagabb programkínálat, megújultak az átadandó tudástartalmak, és korszerűbbek lettek az oktatási módszerek. Napjainkra az NKE a magyar közigazgatás, közzolgálat kompetenciafejlesztésének, utánpótlás-biztosításának és tudásmegosztásának központjává vált.

A KÖFOP-ot az Európai Bizottság C(2015)5262. számú határozatában hagyta jóvá, a Kormány pedig kormányhatározatban állapította meg a KÖFOP 2015. évre vonatkozó Éves Fejlesztési Keretét. A KÖFOP fejlesztései a 11-es számú, *A hatóságok és az érdekelt felek intézményi kapacitásának javítása és a hatékony közigazgatáshoz történő hozzájárulása* című európai uniós tematikus cél elérését támogatják.

Az NKE részére két önálló projektet nevesítettek. A 17,5 milliárd forint keretösszegű, *A közzolgálat komplex kompetencia-, életpályaprogram- és oktatástechnológiai fejlesztése*, valamint *A jó kormányzást megalapozó közzolgálatfejlesztés* című, 11,5 milliárd forint összköltségvetésű kiemelt projekteket.

A közigazgatás hatékonyabb működése folyamatosan tanuló, adaptív szervezetet feltételez, olyan tisztviselőkkel, akik tudatosan fejlesztik és bővítik szakmai ismereteiket, szolgálati képességeiket. Ehhez igazodva, a *KÖFOP-2.1.1-VEKOP-15 – A közzolgálat komplex kompetencia-, életpályaprogram- és oktatástechnológiai fejlesztése*

című projekt fő célkitűzése, hogy a kompetens tisztviselői minőséghez szükséges előfeltételeket biztosítsa. A projekt tartalma teljes mértékben a közigazgatás hatékonyságának fejlesztésére irányul. A stratégiai célok három téma köré rendeződve a következők: *a közzolgálatban dolgozók egyéni fejlesztési tervén alapuló kompetenciafejlesztése, a közzolgálatban dolgozók hatékonyabb tanulását segítő tanulási környezet kialakítása, az oktatástechnológia és képzésmenedzsment fejlesztése, valamint a kompetenciaalapú közzolgálati életpályaprogramot támogató szolgáltatások.* A 17,5 milliárd forint összköltségű projekt nem kevesebbet vállal, mint a tisztviselői fejlesztési igényeken alapuló képzéstervezési szolgáltatás, valamint a tisztviselők egyéni fejlesztési igényein alapuló képzési programok létrehozását, korszerű tanulási eszközök és fejlesztő környezet felépítését, a tisztviselők egyéniesített életpályán belüli mobilitását elősegítő fejlesztési programok életre hívását, az egyéni tisztviselői kompetenciamérési rendszer kialakítását, továbbá az egyéni fejlesztést szolgáló előmeneteli képzési rendszer fejlesztését. A projekt tartalma alapján a következő években a kifejlesztett képzési programban 65 ezer tisztviselő vesz majd részt. Létrejön egy, a tisztviselők egyéni fejlesztési terveit és a képzéstervezést összehangoló rendszer. 20 ezer tisztviselőt vonnak be az Egyéni Tisztviselői Kompetenciamérés rendszerébe. Ennek keretében a tisztviselők objektív visszajelzést kapnak fejlesztendő kompetenciáikról. Sor kerül 120, a tisztviselők egyéni fejlesztési igényein alapuló képzési program, valamint 10, a tisztviselők

egyénesített életpályán belüli mobilitását elősegítő képesítő program kifejlesztésére. Megyei szintű szervezői kapacitás beépítésével működő országos szakértői-oktatói hálózati rendszer alakul. Elvárt eredmény a tisztviselők egyéni fejlesztési terveit és a képzésszervezést összehangoló, teljes körű, webalapú informatikai rendszer létrehozása.

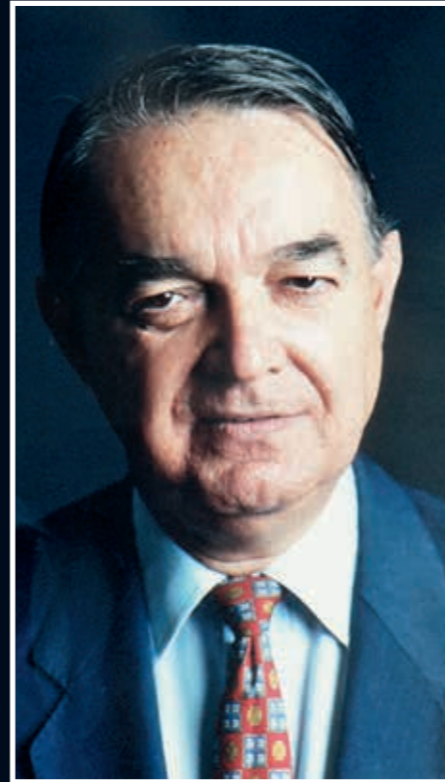
A lakosok állammal szembeni elvárása, hogy eljárásai egyszerűek, az ügyintézés gyors legyen, a közigazgatásban dolgozók rendelkezzenek szakszerű és naprakész tudással. Kiemelt szerepet kell biztosítani a közszolgálati felsőoktatás számára az alap- és továbbképzési, valamint vezetőfejlesztési funkciók erősítésével. A Kormány 2014-ben hozott döntése értelmében az NKE az állami humántőke reformjának részeként államtudományi felsőoktatási intézménnyé alakul át. Ekképp az egyetem intézményi kereteket adhat az államtudományi és a közszolgálati kutatásokhoz. A *jó kormányzást megalapozó közszolgálat-fejlesztés* című, KÖFOP-2.1.2-VEKOP-15. számú projekt a maga komplexitásával a közigazgatás hatékonyságának fejlesztésére irányul, és közben olyan „szellemi” központot hoz létre, amely képes az állam stratégiai elemzésére, az államok válságait, sikereit és kudarcait komplex módon vizsgálja, valamint alkalmas arra, hogy a felmerülő kihívásokra naprakész tudományos információkat nyújtson. A projekt szakmai tartalma a közigazgatási szervek és közszolgálatok intézményi kapacitásának, illetve hatékonyságának növelésére irányul.

Cél, hogy 2020-ra a magyar közigazgatás szervezeten, következetes és átlátható intézményi struktúrában, korszerű és ügyfélbarát eljárásrenddel, mindenki számára elérhetően, professzionálisan, nemzeti hivatástudattal rendelkező, szakmailag felkészült, etikus és motivált személyi állománnyal, költséghatékonyan működjön. Az NKE által megvalósítandó 11,5 milliárd forint keretösszegű projekt a jó állami működés és kormányzás alapjául, háttérül és eszközül szolgáló ismeretanyagok és módszerek kialakítását, koncentrációját és a közszolgálat érdekében való hasznosítását teszi lehetővé, közvetetten hozzájárulva a magyar állampolgárok elégedettségének növeléséhez. A projekt stratégiai célja egy olyan átfogó közszolgálat-fejlesztési folyamat megvalósítása, amely megalapozza a jó kormányzás és a szolgáltató szemléletű közigazgatás elérését a szervezeti kultúra átalakításával, korszerű ismeretek és szervezési gyakorlatok széles körben történő terjesztésével. A projekt hat alcélt fog össze: a jó kormányzást célzó tényalapú közszolgáltatás-fejlesztés hatásvizsgálatai és kutatási megalapozását, a közszolgálat-fejlesztés nemzetközi kompetenciaigényeinek támogatását, a közszolgálati kiválósági központ, valamint a közszolgálati szellemi vagyont fejlesztését, a tudáshoz jutás elősegítését, a fejlesztéspolitikai kapacitások, illetve a helyi önkormányzati közszolgálati stratégiai-fejlesztési képességek erősítését. Az alcélokhoz egy-egy beavatkozási terület kapcsolódik, amelyek fejlesztései összehangoltan, egymást kiegészítve valósulnak meg.

A *jó kormányzást célzó tényalapú közszolgálat-fejlesztés hatásvizsgálatai és kutatási megalapozása* című fejlesztés során az

egyetemen olyan szellemi tudásközpontot fejlesztenek ki, amely tudományos alap- és alkalmazott kutatásokat végez, ezáltal hozzájárul a jó kormányzás hatékonyságának és a minőségi állami működésnek a támogatásához. E beavatkozás fejlesztése a megvalósuló kiemelt KÖFOP-projektek kötelezően vállalandó *Jó Állam Mutatók* szerinti előrehaladásának mérhetősége és mérése, az ehhez kapcsolódó szakmai, módszertani támogatás, amely illeszkedik a Jó Állam koncepciójának és mérési rendszerének továbbfejlesztéséhez. A *közszolgálat-fejlesztés nemzetközi kompetenciaigényeinek támogatása* fókuszpontjában a közszolgálati szakemberek nemzetközi kompetenciafejlesztése áll, valamint a más országokban előállított ismeret és módszertan elérhetővé tétele, megismerése és összekapcsolása a magyar közszolgálat tudásával. A *Közszolgálati kiválósági központ fejlesztése* a közszolgálati utánpótlás és emberierőforrás-kapacitások egyéni, kompetenciaalapú, hosszú távú erősítését, fejlesztését célzó szervezetfejlesztés, amely hozzájárul az egyetemi kiválóság növeléséhez, a közszolgálati képzések színvonalának emeléséhez és ezen keresztül a közszolgálati életpályák feltételeinek biztosításához. A *közszolgálati szellemi vagyont fejlesztése, a tudáshoz jutás elősegítése* alcél a közszolgálati szellemi vagyont közszolgálatban dolgozókkal történő megismertetésére, valamint a közigazgatási kutatói közösségek fejlesztésére irányul. A *fejlesztéspolitikai kapacitások erősítése* keretében továbbképzési program készül a köztisztviselők számára. A *helyi önkormányzati közszolgálati stratégiai-fejlesztési képességek erősítése* önkormányzati célcsoportú képzési rendszer, valamint önkormányzati tudásközpont kialakítására irányul. A központ kutatásokat szervez, stratégiai-fejlesztési tanácsadó-hálózatot működtet az ágazati, fejlesztéspolitikai intézményrendszer és az önkormányzatok számára.

A következő időszakban a projekt vállalása értelmében 16 400 közszolgálati szakember vesz részt a kompetenciafejlesztésben. Ötven, az államtudományi kutatásokba bevont társegyetemmel és szakmai szervezettel együttműködési megállapodás megkötésére kerül sor. Az államtudományi kutatásfejlesztésbe bevont szakemberek, kutatók száma eléri a kétszáz főt, a megvalósult kutatások száma pedig a százat. Kifejlesztnek tíz olyan képzési programot, amely által a közszolgáltatás humán erőforrás-minősége jelentősen javul. A projekt során négyszázhatvan képzés valósul meg. A sikeres megvalósítás érdekében az egyetemen szakmai munkacsoportok, operatív bizottságok alakultak. A menedzsmenti feladatokat a Gazdasági Hivatal Központi Projektirodája látja el. A 2018. december végéig tartó programok támogatási szerződéseinek megkötése 2016 tavaszán várható. ●

LŐRINCZ LAJOS akademikus

SZÖVEG: DR. GYÖRGY ISTVÁN

Lőrincz Lajos jogász, közigazgatás-tudós halálának ötvenes évfordulójára emléktábla-avatással és tudományos konferenciával emlékezik az NKE. A nemzetközileg elismert, iskolateremtő professzornak elvitathatatlan érdemei vannak abban, hogy elindulhatott az intézményesített felsőfokú közigazgatási szakemberképzés az Államigazgatási Főiskola megalakulásával, amelynek 1989 és 1990 között főigazgatója is volt.

Lőrincz Lajos 1935-ben, Debrecenben született, édesapja vágóhídi munkás, édesanyja háztartásbeli volt. Debrecenben járt elemi iskolába, majd a Református Kollégium Gimnáziumának tanulója lett. Érettségét azonban nem itt, hanem a Kereskedelmi Gimnáziumban tett. Felvételt nyert a Külügyi Főiskolára, amelynek megszűnése miatt átkerült az Idegen Nyelvek Főiskolájára. Az itt szerzett diplomát állásszerzésre soha nem hasznosította, de a nyelvtudás (a későbbiekben még megszerzettekkel együtt) nagy segítségére volt egész pályáján. 1954-ben felvételt nyert a szegedi egyetem Állam- és Jogtudományi Karára, ahol 1959-ben szerzett oklevelet. Első – s mindvégig megtartott – munkahelye az MTA Állam- és Jogtudományi Intézete volt. Érdeklődése itt alapvetően az állam és a közigazgatás felé vitte. Az intézet és a tudományos munka számtalan lehetőséget kínált számára, amelyekkel tehetsége révén élt is. 1963-ban Torinóban ösztöndíjasként folytatott összehasonlító tanulmányokat az Ecole Universitaire des Etudes Européennes-en, majd a későbbiekben kétszer is járt tanulmányúton az USA-ban, egyszer Nagy-Britanniában, a '70-es évektől kezdve pedig rendszeresen Franciaországban és Belgiumban.

1978-ban felkérték az akkor alapított Államigazgatási Főiskola főigazgató-helyettesének. Feladata az ország

egyetlen felsőfokú közigazgatási képzést nyújtó intézménye tudományos és szakmai profiljának a kialakítása volt. Így egészült ki a tudományos tevékenysége szó szerinti és átvitt értelemben is iskolateremtő munkával. Volt egy évig a főiskola főigazgatója, valamint az alapítástól 2000-ig (65 éves koráig) az Államigazgatási Tanszék vezetője. 1987–88-ban a Magyar Közigazgatási Intézet főigazgatója volt. Szerepet vállalt a Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Kara megalakításában, s 1999-től 2004-ig ellátta a dékáni teendőket.

Tudományos előmenetele egyenes ívű: 1968-ban szerezte meg kandidátusi címét a tudományos kutatások állami irányításáról írt disszertációjával, 1979-ben lett az MTA doktora a közigazgatás határaitól szóló dolgozatával, 1990-ben az MTA levelező tagjának, 1998-ban rendes tagjának választották. Tudományos és szakmai elismerések kísérték pályáját. Csaknem egy évtizedig a brüsszeli székhelyű International Institute of Administrative Sciences alelnöke, az Aix-Marseille Egyetem díszdoktora, az Akadémiai, a Szent-Györgyi Albert, a Deák Ferenc és a Magyary Zoltán Díjak kitüntetettje. Kutatók, oktatók és egyetemi hallgatók tisztelete és szeretete által övezett tudós professzor, akinek nevét február közepétől a Ludovika Főépületében található előadóterem viseli. ●

Hét évtizede a bűnüldözés szolgálatában

SZÖVEG: DR. TÓTH NIKOLETT ÁGNES
FOTÓ: SEBESTYÉN JENŐ ÉS MRTT PÉCS

Rendőrnemzedékek tanítója, kiváló parancsnok, a bűnüldözés nemzetközi hírű szakértője, a bűnüldözés hazai fejlesztésének egyik kiemelkedő személyisége Prof. Dr. Katona Géza nyugállományú rendőrtábornok, jogász, címzetes egyetemi tanár, az MTA doktora, aki hetvenegy éve szerelt fel a rendőrségre. A bűnüldözés tudományok gyakorlatát minden jelenleg is aktív tábornok az ő szakkönyveiből tanulta, kivételes tehetségű tudós, akinek az életpályája a testület minden tagja számára példaértékű lehet. A tábornok 90 évesen is változatlan érdeklődéssel és töretlen lendülettel folytatja kutatói és publikációs munkásságát, ottjártamkor is egy tanulmányon dolgozott, amelynek részleteibe is beavatott.

A professzor életpályájának meghatározó éveit azok, amelyeket a Sárospataki Református Gimnáziumban töltött el. A magas színvonalú képzésnek köszönhetően angolul és németül is megtanult, a tudományos irodalomban így idegen nyelven is kiismerte magát, előadásokat tartott – többek között – a négyévenként megrendezett nemzetközi kriminálisztikai szimpóziumokon is. Nagy örömmel vette tudomásul, hogy a Sárospataki Református Kollégium Tudományos Nagykönyvtárát egy amerikai szaklap a leggyönyörűbbek közé sorolta, hiszen őt is számos elmény fűzi a rendkívül ismert intézményhez. Elmondása szerint boldogan gondol vissza fiatalsága éveire, a háború borzalmi ellenére is. A Közgazdaságtudományi Egyetemre jelentkezett az érettség követően, amely a negyvenes években népszerű felsőoktatási intézmény volt. Keresztfél éves képzés keretében

párhuzamosan tanult a jogi egyetemen is. 1945-ben szerelt fel a rendőrségre, jogász végzettségét már hadnagyként szerezte meg. Emlékei szerint abban az évben négyen végeztek: két pap és két rendőr. A későbbiek során, amikor a bűnüldözési-technikai szakértői munkához elengedhetlenül váltak a természettudományos ismeretek, elvégezte a vegyipari technikumot is.

A kriminálisztika tudománya iránti vonzalma a szolgálatelátás során alakult ki. Így emlékezett a kezdetekre: „A háború után alakult Sárospatakon a rendőrség, előzőleg ugyanis a csendőrség tartotta fenn a rendet. A Tokaj-Hegyalja borvidék településein, ha a vadászok lelőtték egymást vagy betörés, lopás történt és megérkezett az akkor még igencsak rutintalan és megfelelő felszerelés nélküli rendőrségre a feljelentés, a vezetőnk ráírta az aktára, hogy a nyomozó csoportnak nyomozásra kiadom. A tettes többnyire nem került elő, így túl sok ismeretet nem sajátítottam el a pályám kezdetén. Én viszont meg akartam találni a tetteseket, és rájöttem, hogy ahhoz bizonyítékok kellene. Helyszíni szemle szervezetszerűen nem létezett, de már akkor elkezdtem porral, cigarettahamuval dolgozni a saját elképzeléseimnek megfelelően. Egyre inkább elkezdtem érdeklődni a kriminálisztika tudománya iránt.”

A kivételesen tehetséges fiatal rendőrtiszt rövid, de annál hasznosabb parancsnoki gyakorlat után a jövő rendőreit oktatta, később pedig a mind rangosabbá váló belügyi szakfolyóirat szerkesztőjeként tevékenykedett. 1961-ben Dr. Kertész Imre – aki a Szovjetunióban jogi diplomát, majd kandidátusi fokozatot szerzett – vette át a Bűnüldözési Osztály vezetését. Kettőjüket tekinthetjük az osztály, később az intézet alapítóinak. Itt válhatott Katona Géza is a kriminálisztika gyakorlatának és elméletének nemzetközi rangú művelőjévé. A professzor szerint a technika fejlődése az 1960-as évek elején vált igazán intenzívvé, több szakterület tudósaival kezdett el dolgozni, új irányokat akart kiépíteni.

Számtalan publikációt, monográfiát írt. A szakmai gyakorlatot kutatási forrásnak tekintő rendőrtiszt igen rövid idő alatt emelkedett a hazai kriminálisztika legismertebb szerzői sorába. 1961-ben jelent meg *A nyomok azonosítási vizsgálata a büntetőeljárásban* című monográfiája, amivel kandidátusi fokozatot, 1972-ben pedig a *Bizonyítási eszközök a XVIII-XIX. században: A kriminálisztika magyarországi előzményei* című disszertációja, amivel MTA Doktori fokozatot szerzett. Az elmúlt évtizedek terméséből kiemelendő az öt európai ország kriminálisztikai irodalmába bevezető kötete és a bűnüldözés hazai gyakorlatának ötvenéves múltját felidéző személyes hangvételű visszaemlékezése, *A bűnüldözés fél évszázada*. Az eljárásjog elméleti kérdéseiről szóló vonzalma kriminálisztikai kutatásai során erősödött, aminek egyik legértékesebb összefoglalását a *Kriminálisztika és a bűnüldözés tudományok* című »

kötelező felső korhatáron. Nem csupán parancsnokként mutatott kiemelkedő képességeket, de Katona professzorban tisztelhetjük az 1945 után felnőtt bűnügyi szakembergárda első számú nevelőjét is. Nincs aktív rendőrtábornok, aki a bűnügyi tudományok gyakorlatát ne az ő szakkönyveiből tanulna volna. Ez a pedagógiai teljesítmény is elismerést kapott Katona Géza tábornoki kinevezésében.

A rendészettudomány alapfogalmainak tisztázása is fontos volt számára, ezért nagy örömmel üdvözölte a Rendészettudományi Doktori Iskola megalakulását. „Fontos elvi kérdések vetődnek fel mind a mai napig a rendészettudományban, amelyeket tisztázni szükséges, hiszen bizonyos kérdésekben kevés előrehaladás tapasztalható. Ennek tisztázása a jövő kutatóinak a feladata lesz.”

Katona Géza tábornok változatlan érdeklődéssel és töretlen lendülettel folytatja kutató- és publikációs munkásságát, amit már eddig is a szakkönyvek és tanulmányok hosszú sora igazolt. Jelenleg is egy tanulmányon dolgozik, amelyekben a bűnügyi tudományrendszerben, a 21. század kezdetén végbement változásokat veszi górcső alá, mindez érinti a dokumentumok digitalizálását, az informatika tudományra gyakorolt hatását is. A technika fejlődésével élete során folyamatosan lépést tartott, az internet adta lehetőségekkel is él. „Elvi kérdésekkel foglalkozom még ma is, mindazok foglalkoztatnak, amelyek végigkísérték az egész életemet. Megpróbálom áttekinteni a tudomány fejlődésének mozgatórugóit, a szakosodás folyamatát, amelynek során újabb és újabb tudományágak alakultak és alakulnak ki, ezek koordinálása nagyon izgalmas kérdéseket vet föl számomra. A kriminálisztika tudományának innovatív megoldásait is figyelemmel kísérem, alkalmam volt megtekinteni például a Bűnügyi Szakértői és Kutatóintézet új helyszínelő buszát és a talajradart is.”

Felesége, Mária, vegyész, vegyészszakértőként dolgozott a Bűnügyi Technikai Intézetben, majd tizenhét éven át tanított krimináltechnikát a Rendőrtisztai Főiskolán, ezt követően az ORFK Bűnügyi Technikai Osztályát vezette. Elmondása szerint nagyon szeretett tanítani, a hallgatókkal foglalkozni. Az ORFK Dunakeszi Oktatási Központjában a mai napig képzte a bűnügyi technikusokat. A magánéletben és a szakmai hivatásukban is társra, partnerre találtak egymásban. Katona professzor arra a legbüszkébb, hogy a kezdetektől támogatta és kezdeményezte a nyomok központi értékelését, a központi laboratóriumok létesítésének folyamatát, amely az intézet fejlesztése során az egyik legnagyobb eredménynek tekinthető. A kutatóknak azt tanácsolja, hogy dolgozzák ki a tények megállapításának rendszeres, tudományos elveit, tisztázzák a vizsgálatok elvi alapjait, az azonosítás elméletét, hiszen az ő egész életét végigkísérő feladat mára nemzetközileg is fontos kérdéssé vált. ●

művében olvashatjuk. Ilyen megalapozás mellett nem csoda, hogy az írástudók felelősségével hívta fel a figyelmet az igazságügyi szakértői terület 2005. évi szabályozásának súlyos fogyatékoságaira, amelyek kijavítására úgyszólván szellemi mozgalmat indított, és számos eredményt is elkönnyelhetett. Időközben a Magyar Rendészettudományi Társaság tiszteletbeli elnökevé választották.

Életútjának egyik jellemző vonása az a felismerés, hogy a rendőrségi gyakorlat nem fejleszhető az elmélet nélkül, de annak művelésétől tartózkodjék az, aki a közrendvédelem és bűnüldözés gyakorlatát nem ismeri. Katona Géza vezetői teljesítményében és tudományos eredményeiben a gyakorlat és az elmélet különleges ötvözete jelenik meg. Mindig is úgy vélte, hogy a rendészeti igazgatás megértése interdiszciplináris megközelítést igényel. Katona professzor kutatási területei között a kriminálisztika mellett jól megfér a kriminológia elmélyült művelése és a büntető anyagi és eljárásjogi dogmatikában való imponáló jártasság. A múlt alapos ismeretét mindig is elengedhetetlennek tartotta, hosszú évtizedeken keresztül szinte egyedül támaszkodott a magyar közjog évszázados hagyományaira. A rendészet és a rendvédelem között fennálló vitában azért tudott vezető szerepet vállalni és újat alkotni, mert nálánál jobban senki nem ismerte azokat a hazai és nemzetközi forrásokat, amelyek a demokratikus jogállami rendészet alapjait megeremtették.

Az aktív szolgálat megkoronázásaként a rendőrség bűnügyi szolgálati ágának egyik országos szintű irányító posztjáról vonult nyugdíjba, jóval túl az akkor szinte mindenkire

Hadirégészeink már nemcsak Zrínyi-Újvárat kutatják

SZÖVEG: SZŐÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES, NÉMETH ANDRÁS

Komoly szakmai háttér és modern technikai eszközök segítik a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen működő hadirégész csoport munkáját. A szakemberek egyre több felkérést kapnak, így részt vesznek például Szigetvár ostromának kutatásában, valamint a mohácsi emlékparkban lévő tömegsírok feltárásában. A munkacsoport vezetőjével, prof. dr. Padányi József mérnök dandártábornokkal, az NKE tudományos rektorhelyettesével beszélgettünk.

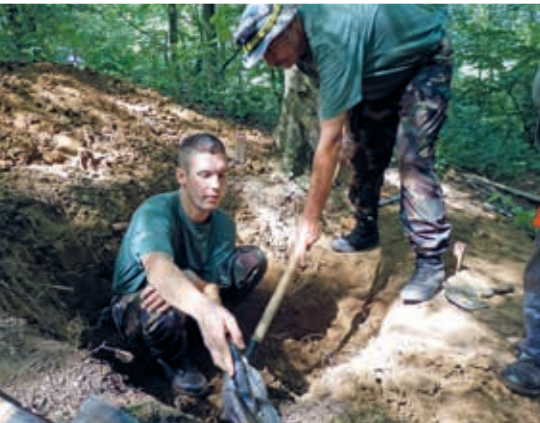
○ Már az egyetemen is régóta köztudott, hogy az oktatók és a hallgatók rendszeresen részt vesznek Zrínyi-Újvár kutatásában. Ez jelentette az alapot a hadirégész munkacsoport megalakításához?

Padányi József: Évek óta tartunk ott nyári kutatótábornokot, ahol a hallgatók közvetlenül is részt vehetnek a munkában. Nemcsak honvédtisztjelöltekről van szó, hanem különböző szakkollégiumokból is érkeznek érdeklődők, akik kezelhetik a műszereket és régészeti segédmunkát is végeznek. Az egyetemen, különösen annak Hadtudományi és Honvédtisztképző Karán számos olyan szakember dolgozik, akik közvetlenül is hozzá tudnak járulni a sikeres kutatómunkához. Ebből az összefogásból alakult meg a hadirégész csoport, amelynek tagjai között van például történész, geodéta, mérnök vagy elektronikai szakember. A szakértelem azonban kevés lenne modern műszerek nélkül. Ma már rendelkezünk olyan technikával, amely lehetővé teszi a különböző fémtárgyak megtalálását és vizsgálatát, a távérzékelést vagy a teodolitos

módszerrel történő terepfelmérést. A munkához már drónt is használunk, így légi felvételeket, videókat is tudunk készíteni, de hozzáférünk a legmodernebb légszkennerhez, a LIDAR-hoz is. Utóbbival a Károly Róbert Főiskola munkatársai támogatják a kutatást.

○ Ezek mennyire segítik a munkát?

P. J. Használatukkal a kutatási területnek olyan részleteit ismerhetjük meg, ami a földről nem látszik. Ilyen például a növényzet eltérő színezése vagy a domborzat változásai. Emellett a felvételek értékelését olyan szoftverek segítik, amelyekkel lehetőségünk van például árnyékolásra vagy 3D-s modellek készítésére. Más szervezetekkel együttműködve tudunk talajradaros és magnetométeres méréseket is végezni. Ezek azért is nagyon hasznosak, mert így könnyebben tudunk arra következtetni, hogy hol érdemes folytatni a kutatást. A régészeknek így nem kell felásni az egész területet, hanem csak azt a részét, ahol valóban lehet tömegsír vagy egy csataterén elhagyott fémtárgy. >>

○ **Úgy tudom, hogy Zrínyi-Újvár esetében is ez volt a stratégia.**

P. J. Mi ott közvetlenül nem a vár, hanem az ostrom nyomait kerestük, és ebből következettünk a vár helyzetére. Ma már meg tudjuk mondani például, hogy hol volt a vár fala, hol álltak a fontosabb bástyák és az egyes török ütegállások. Ezekre a csatatéren talált tárgyak helyzetéből készült leletképből következettünk.

○ **Zrínyi-Újvár mellett milyen kutatásokban vesz még részt a munkacsoport?**

P. J. Tavaly ősszel kezdtük meg – a Bűnügyi Szakértői és Kutatóintézet Bűnügyi Technikai Főosztály munkatársainak segítségével – a mohácsi emlékpark tömegsíkjainak kutatását. A talajradaros vizsgálat mellett itt is végzünk magnetométeres méréseket is, amelyben pécsi kollégák segítenek. Az eddigi eredmények azt mutatják, hogy a tömegsíroknak még csak mintegy 10 százalékát sikerült feltárni, tehát van mit tennünk a jövőben is. Emellett részt veszünk a Szigetvár-kutatásban is, ahol a vár ostromának feltárásával foglalkozunk. Idén tavasszal fúrással próbáljuk majd

megtalálni azokat a közelítő, néhány méter széles ostromutakat, amelyeket a törökök a mocsárra építettek, hogy ezen keresztül közvetlenül is támadhassák a várat. Az ostromutak idővel belesüllyedtek a földbe, így reményeink szerint fúrással megtalálhatók ezeknek a maradványai. Most fejeztünk be egy kutatást Komáromnál, ahol egy rég elbontott honvéd emlékmű nyomait vallattuk. Azt vizsgáltuk meg, hogy lehetett-e ott tömegsír, de ezt végül nem, csak a nyomait találtuk meg. Most már egyébként ott tartunk, hogy rendszeresen kérnek fel minket egy-egy munka elvégzésére.

○ **Ezek a tapasztalatok, eredmények hogyan jelennek meg az oktatásban?**

P. J. Nagy hangsúlyt fektetünk a diszszeminációra, ezért rendszeresen tartunk előadásokat a szakmának és a nagyközönségnek is. Legközelebb például Nagykanizsán tervezünk egy programsorozatot. A kutatásokban részt vevő oktatók és hallgatók azonnal oktatható és hasznosítható ismereteket kapnak, ráadásul a ma elérhető legkorszerűbb technikai eszközökből. A projektek nélkül műszaki hallgatóinknak nem lett volna lehetőségük

ennyi időt fémkeresővel eltölteni a terepen, de a távérzékeléssel szerzett ismeretekhez sem fértek volna hozzá.

○ **A munkacsoport tagjainak ez elsősorban szakmai munka vagy inkább hobbi?**

P. J. Olyan emberekből áll a csoport, akiknek közel áll a szakmájához ez a tevékenység. Például a geodéta vagy a fémvizsgálatot végző kollégának ez remek lehetőség arra, hogy hallgatóival együtt használhassák a korszerű műszereket és méréseket végezzenek a gyakorlatban. De szerintem nem tudnánk ezt ilyen hatékonyan végezni, ha nem fognánk fel hobbiként is mindezt.

○ **Zárt körről van-e szó vagy lehet csatlakozni is a munkacsoporthoz?**

P. J. Teljesen nyitottak vagyunk, és nincsenek különleges „felvételi

követelmények” sem. Azonban minden érdeklődőnek tudni kell, hogy sokszor nem éppen ideális időjárási és terepviszonyok között kell dolgozni. A rendszeresen szervezett nyári táborok mellett pedig gyakran megyünk év közben is terepre.

○ **Zrínyi-Újvár nyilván örökzöld téma a munkacsoport számára. Ott mik a legközelebbi célok, tervek?**

P. J. Szeretnénk itt is „bevetni” a mohácsi kutatás során a rendőr kollégák jóvoltából már használt talajradart. Úgy vélem, hogy ez nagyban segítheti a vár kútjának a megtalálását, ami régi álmunk. Emellett szeretnénk végig feltárni a vár egy ponton már megtalált falát. Ebben a mi feladatunk a műszeres eredmények értékelése, a többi a régész kollégák dolga. ●

A MAGYAR HADIRÉGÉSZET

Hazánkban a hadtörténelmi célú terepkutatások előzményei a 19. század közepéig nyúlnak vissza, amikor a Magyar Orvosok és Természetvizsgálók Egyesülete rendszeres terepbejárásokat tartott a magyar hadtörténelem nevezetes csataterein. A rendezvényeken a kor neves hadtörténészei ismertették az ott lezajlott összecsapásokat. Az első világháború után, a trianoni Magyarországon jelentős szerepet kapott a magyar hadtörténelmi múlt emlékeinek összefogott kutatása és bemutatása. Vitéz Aggházy Kamil ezredes meghatározó szerepet játszott a hadtörténelmi kutatások tudományos alapvonalainak meghatározásában. Komplex kutatói szemléletét leginkább a Budavár 1849-es ostromáról írt könyve tükrözi. Ennek lényege, hogy a hadtörténelmi kutatás alapját jelentő információk elsődleges forrásai a dokumentumok, amelyek az emberi gondolatot őrzik. A másik csoportot a tárgyak jelentik. Ezek tükrében rekonstruálható a múlt, azonban az esemény megjelenítése csak a hiteles helyszínre vetítve lehetséges, ami szükségessé teszi a múltbéli állapotok rekonstrukcióját.

(forrás: wikipédia)

ZRÍNYI-EMLÉKÉV

A Kormány Zrínyi Miklós – Szigetvár 1566 emlékévvé nyilvánította a 2016-os évet. 2016. szeptember 7-én lesz a szigetvári vár ostromának, Zrínyi Miklós várkapitány és serege hősiességének 450. évfordulója.

A szigetvári ostromban Zrínyi Miklós és a vele harcoló magyar és horvát katonák hőstette olyan történelmi esemény, amely máig kiható nyomot hagyott a magyar és a közép-európai nemzeti emlékezetekben, a szigetvári várat pedig szimbolikus helyé tette a magyar, a horvát és az osztrák–stájer történelmi hagyományvilágban. Ezt a példaértékű helytállást ismerte el a Civitas Invicta – Szigetvár, a leghősiesebb városról szóló törvény, amelyet az Országgyűlés 2011. október 17-én fogadott el.

A 2016-os év emlékévvé nyilvánításának célja a történelmi eseményről való méltó megemlékezés. Ezért a Kormány a programsorozat előkészítésére emlékbizottságot hozott létre. A Zrínyi Miklós – Szigetvár 1566 emlékévet szervező bizottság feladata a megemlékezés-sorozat koncepciójának, eseményeinek és költségvetésének kidolgozása. A bizottság munkájában öt tárca – az Emberi Erőforrások Minisztériuma mellett a Külgazdasági és Külügyminisztérium, a Miniszterelnökség, a Honvédelmi Minisztérium és a Nemzetgazdasági Minisztérium – képviselői, valamint különböző kulturális, tudományos szervezetek és intézmények, megyei és városi önkormányzatok küldöttei vesznek részt. Elnöke a Magyar Alkotóművészeti Közhasznú Nonprofit Kft. főigazgatója, az NKE oktatója Dr. Hóvári János.

Az emlékévvé és programjai megvalósítása során szakmai szempontból, valamint a nemzetközi együttműködések tekintetében is kiemelt figyelmet kaphat Magyarország, különösen Szigetvár, valamint az egész dél-dunántúli régió, Pécs és Siklós.

„A tanulás akkor jó, ha élményt is ad”

SZÖVEG: DR. TÓTH NIKOLETT ÁGNES
FOTÓ: LANTOS MIHÁLY ARCHÍV

Villámolvasás a gyakorlatban címmel írt tankönyvet Lantos Mihály r. őrnagy, az NKE Rendészettudományi Kar Bűnüldözési Tanszékének oktatója, a Szent György Szakkollégium igazgatója arról a módszer-ről, amelyet tíz éve tanít. A technika legnagyobb hasznának nem a gyorsaságot tartja, hanem a mélyebb, integráltabb, maradandóbb megértési szint elérését, ezért a villámolvasás módszere az egyetemi tanulmányok eredményessége szempontjából is rendkívüli előnyökkel kecsegtet.

○ A honlapján olvastam Woody Allen gondolatát: „Beiratkoztam egy gyorsolvasó tanfolyamra, és húsz perc alatt elolvastam a Háború és békét. Oroszországról szól.” A villámolvasás segítségével sokkal mélyebb megértésre tehetünk szert?

Lantos Mihály: A gyorsolvasás ugyanolyan technika, mint a hagyományos olvasás, csak úgynevezett blokkokat tanulhatunk meg egyszerre olvasni. Mindegyik olvasási forma egyfajta tartalomfeldolgozást jelent, a hagyományos során a részleteken keresztül haladunk az egész megértése felé. A gyorsolvasás is ilyen, csak nagyobb sebességgel történik. Az a probléma vele, hogy a megértési szintünk nem emelkedik a sebességgel párhuzamosan. A villámolvasás mindezekkel ellentétben más irányú tartalomfeldolgozási szisztéma. Itt először az egészet látod és utána világosodnak meg előtted a részletek. A következő példát szoktam erre mondani: a hagyományos olvasás olyan, mint a vándor, aki körbe akarja járni a Földet, hogy megtapasztalja, milyen alakú. Sokáig fog tartani, mert rengeteg országot kell bejárnia, amíg körbeér. Ekkor jön majd rá, hogy a Föld gömbölyű. A villámolvasás olyan, mintha műholddal kerülnénk

meg Földet. Az első, amit észreveszünk, hogy a Föld gömbölyű és „azokban az országokban szállhatunk le”, amelyek tényleg érdekelnek, amelyek a céljainknak megfelelnek. Segítségével láthatóvá válik az egész struktúra. „Lefotózhatod a Földet”, ez bekerül a tudatalatti memóriatáradba, amely először csak egy passzív tudásbázist jelent, de aminek részleteit később felismerheted, és amiben célirányosan kereshetsz. Szépirodalmat azonban nem érdemes így olvasni, mert ebben az esetben az olvasás élménye elvész. Persze voltak már hallgatóim az ELTE magyar szakáról is, akiknek harminc-negyven könyvet kellett elolvasniuk félévente és nekik a villámolvasás segítségével sikerült beszámolniuk a könyvek minden egyes karakteréről, természetesen csillagos hatásra vizsgáztak, de ők tananyagként olvasták a könyveket és nem tudtak pityeregni például egy főhős halálakor.

○ Első hallásra mindez mások számára is elképzelhetetlennek tűnik?

L. M. Igen. Azonnal megragadja az embereket ez a módszer, de nem tudják elképzelni, hogyan működik.

○ Hogyan definiálhatjuk a tudatalatti memóriatárat?

L. M. Az ELTE pedagógia szakán hallottam erről először. A memóriatárak működése nagyon izgalmas. Rövidtávú és tudatalatti memóriatárat ismerünk, ez utóbbiban található életünk összes információját születésünktől fogva, ugyanis a pszichológia jelen tudása szerint az elménk mindent elraktároz. Mindenre emlékszünk, a kérdés, hogyan hívjuk elő emlékeinket. Többnyire akkor tudjuk ezt megtenni hatékonyan, ha nem hétköznapi információkat kapcsolunk hozzájuk. Ezt nevezzük kontextushatásnak, amelynek segítségével asszociálunk, előhívunk. Formák, színek, képek, játékoság, humor, kreativitás segítségével, amelyek a jobb agyféltekében helyezkednek el. Mindez egy komplett tanulási stratégia része. Ha valamit szeretnénk elsajátítani, kapcsoljunk hozzá színeket, formákat, képeket, mindennek csak a kreativitásunk szab határt. Ez a memóriatár állandóan működik. A rövid távú memória feldolgozza az adatokat, amelyeket megélünk, majd ezt követően kerülnek be a hosszú távú memóriába. Ha nem kapcsolunk hozzájuk kontextust, akkor onnan nem is tudjuk azokat előhívni. A rövid távú memória hátránya, hogy

egyszerre csupán hét adatot tud tárolni. Amikor olvasunk egy könyvet, akkor minden adat ide kerül be. Azok az információk szerepelnek a rövid távú memóriában, amelyekre a figyelmünket fókuszáljuk, de ez csak töredéke annak az információ tömegnek, amivel nap mint nap találkozunk. A tudatalatti memóriába viszont akadálytalanul áramlanak be azok az élmények, amelyeket átélünk, hiszen mindaz, ami megjelenik a periférikus látómezőnkben, az bekerül a passzív memóriánkba, ezzel egy időben az információs mezőnkbe is. A villámolvasás is ezt használja ki. Először az egész információcsomagot fotóolvasás segítségével behelyezzük a memóriánkba, ami először csak passzív tudásként tárolódik.

○ A módszer elsajátításához a tanfolyamon színes ceruzákra is szükség van. Miért?

L. M. Azért, hogy rajzoljunk. Azokhoz az információkhoz, amelyeket rögzíteni szeretnénk, kontextusokat kell kapcsolnunk: rajzokat, ábrákat, formákat. „Elmetérképet” készítünk arról a tudásról, amelyet szeretnénk elsajátítani. Minden ember kreatív, és nincs szüksége rajztudásra. Tegnap hívott például az

egyik tanítványom, hogy kitalált egy jó puskázási lehetőséget: történelemből az évszámokat sehogyan sem tudta megjegyezni, így leírta a történelmi eseményeket és mellé fákat rajzolt, a fák ágaira pedig különböző számú leveleket. Mire megjelenítette az évszámokat, addigra meg is jegyezte mindegyiket és a puskát elő sem kellett vennie. Hibátlan dolgozatot írt, minden, amit lerajzolt, már ott volt a fejében, ezt nevezzük integrált tudásnak.

○ **Mindenki alkalmas ennek a módszernek az elsajátítására?**

L. M. Aki emberi elmével született erre a világra, akinek van jobb és bal agyféltekéje, igen. A hagyományos olvasás módszertana ellentétes azzal, ahogyan az elménk működik, annak működéséhez a villámolvasás igazodik. Akinek van célja és kellően motivált, bármit el tud sajátítani ezzel a módszerrel. A hagyományos olvasással tízszer annyi energia szükséges valaminek a megértéséhez. Azért is élmény ezzel a módszerrel dolgozni, mert a jobb agyfélteke játékosságát is életre hívjuk, ezáltal élménnyé válik a tanulás és a megértési szintünket jelentősen tudjuk növelni. Volt egy idős tanítványom, Marika néni, aki hetvenhárom évesen érdeklődött telefonon, hogy idős kora és a rossz szeme ellenére, erős szemüveggel is részt vehet-e a tanfolyamon. Csak remélni tudtam, hogy nála is működni fog. Végig jegyzetelt az órákon, részese volt a gyakorlatoknak, és megfelelően ment neki a fotóolvasás és az aktiválás is. A *Szeretők* című könyvvel dolgozott és azt „fotóolvasta”, az aktiválásnál viszont letette a könyvet. Megkérdeztem tőle, hogy mi a baj, azt mondta, hogy túl sok disznóság van a könyvben. Engem is meglepett, hogy nála is működött a módszer. Mára már több ezer tanítvánnyal büszkélkedhetek. Nem ritka mostanában a nyolcvan-kilencven fős tanfolyam sem. Egyéni munkavégzés zajlik a foglalkozásokon, így mindenki maga tudja a saját villámolvasási technikáját kialakítani.

○ **Mennyi idő alatt végezhető el egy ilyen tanfolyam?**

L. M. Intenzíven és játékosan két teljes nap alatt.

○ **Nyelvtanulásra is alkalmas a technika?**

L. M. Az összes szó bekerülhet a szótárunkból a tudat alatti memóriatárba, de ez csak passzív tudás, amit elő kell hívni a módszer segítségével. Ez persze nem helyettesíti a nyelvtanulást, nyelviskolát, csak tanulási stratégiaként használhatja a hallgató. A nyelvtani anyagok és a szavak tanulása tízszer gyorsabban elsajátítható ezen módszer segítségével. Volt olyan hallgatóm, aki németül napi száz szót tanult meg, a nyelviskolában így ő lett a legsikeresebb diák.

○ **Többször elhangzott az a szó, hogy fotóolvasás. Ez egészen pontosan mit jelent?**

L. M. A villámolvasás egyik lépése. Amikor a könyv teljes tartalma a memóriatárunkba kerül úgy, hogy kikerüljük a memóriatárunk akadályait, szűrőjét. A könyvet a periférikus látómezőnkbe helyezzük és bizonyos ritmus segítségével lapozzuk át. Ez egy egyszerű játék.

○ **Ez olyan, mint a biciklizés? Egyszer megtanulom, és nem felejttem el többé?**

L. M. Egyik kedvenc hasonlatomat idézte. Ha egyszer ráérzünk a biciklizésre, onnantól meg is tanuljuk, de a gyakorlással még magasabb szintekre is el tudunk jutni. A kétnapos tanfolyam végén már mi is csak gyakorlunk. Négy-öt gyakorló könyvet dolgoz fel minden villámolvasó, olyanokat, amelyek érdeklik is őket. Ha ezeket elolvasták és megértették a módszer segítségével, akkor rutinos villámolvasókká válnak, és annyi tapasztalatot szereznek, hogy bármilyen könyvet fel tudnak majd dolgozni vele. A gyakorlás viszont elengedhetetlen.

○ **A könyve alapján is egyszerűen elsajátíthatók az ismeretek?**

L. M. Az összegyűjtött tapasztalatok alapján már a könyv második kiadásánál tartunk. Olyan gyakorlati könyvet írtam, amelyet a tanfolyami résztvevők is tudnak használni, de csupán a könyvből is elsajátítható a módszer, bár több türelemmel, kitartással, és kissé lassabban.

○ **Kiknek ajánlja?**

L. M. Érettségi előtt álló középiskolásoknak, egyetemistáknak, főiskolásoknak és minden felnőttnek, akinek háromnál több olyan könyv van a polcán, amit még ebben az életben szeretne elolvasni. Tulajdonképpen mindenkinek. A fiataloknak a „lépéselőny” nevű módszert ajánlom, mert ez kifejezetten tanulási stratégiát fogalmaz meg. Az iskolarendszerszerű tanulást a módszer nem pótolja, ezért javaslom az érettségi előtt álló diákoknak. Egyfajta paradigmaváltás is szükségeltetik ehhez. Fontos, hogy elfogadják ezt a tartalomfeldolgozási szisztémát. Ha az olvasás élménye miatt szeretne olvasni valaki, akkor inkább használja a hagyományos módszert. Ha valamit olvasni szeretnénk, és azt integrálni akarjuk a munkánk világába, a szakmánkba, azt villámolvasással tegyük. Esténként én is hagyományosan olvasok az élmény miatt. Szépirodalmi műveket is fel lehet dolgozni a módszerrel, de akkor elmarad az olvasás élménye, amelyre szintén szükségünk van. Az oktatáshoz, munkához szükséges könyveket villámolvasással sajátítom el, hiszen ez mélyebb, integráltabb tudást igényel.

○ **Agyunk képességének valóban csak az elenyésző hányadát használjuk ki?**

L. M. Agykapacitásunknak átlagosan csak öt-nyolc százalékát használjuk. Einstein tíz százalékát használta az agyának. De nem ebben rejlett a zsenialitása, hanem abban, hogy több nagyon jó módszere is volt a tanulással kapcsolatban. Fontosnak tartotta, hogy a hallgató ne hagyja abba a kérdésezést, legyen kíváncsi. Lelki értelemben ugyanis halott, aki nem kíváncsi semmire. A képzelet fontosabb, mint a tudás. Ha Einstein egy problémát elkezdett kutatni, az volt a munkamódszere, hogy leült és elképzelte, hogy szerinte az hogyan működik, és hagyta az intuícióit áramolni. Például beleképzelte magát az anyag szerkezetébe, aztán kezdett csak kísérletezni. A fantáziát, a képzeletet kell megmozgatni, és nem

magolni, hanem játékosabban és kreatívabban elképzelni a rendszert, a világot.

○ **Vélhetően ez a görcsöket is feloldja, és a stresszt is számúzi az életünkből.**

L. M. Igen. Látom a tanítványaimon, hogy akik kreatívabb tanulási módszert használnak, másként jönnek be vizsgázni, mert magabiztossá válik a tudásuk. Bármit kérdezek, tudják, hogy képesek majd válaszolni, ezért nem pánikolnak. Azt vallom, hogy ha esik az eső, mosolyogj. Mert ha nem mosolyogsz, akkor is esik.

○ **Rendőrszervező szakon végeztem a Rendészettudományi Karon, a kifutó évfolyamon, ahol az oktatóm volt. Azért szeretttük tanulni a tantárgyat, mert gyakorlatias órákat tartott, nagy érdeklődéssel hallgattuk.**

L. M. A tanulás akkor jó, ha van benne élmény. Ha ezt nem találjuk meg, akkor kinszenvedéssé válik. Nagyon gyakorlati oktató vagyok, pedagógusként közelítek a hallgatóimhoz.

○ **Rendőrként hogyan került kapcsolatba ezzel a módszerrel?**

L. M. Soha nem szerettem tanulni, mert nem találtam benne élményt. Rendőr lettem, majd huszonhét évesen jelentkeztem a Rendőrtisztai Főiskolára. Harmincegy évesen szereztem meg az első diplomámat. Végig küzdöttem, mert tényleg nem volt ínyemre a tanulás. Azért nem, mert fogalmam sem volt, hogyan kell élvezetes módon tanulni. Majd filozófia és pedagógia szakra jelentkeztem, és párhuzamosan elkezdtem keresni tanulásmódszertani tanfolyamokat. 1992-ben agykontroll kurzust végeztem el, ott halottam először erről a módszerről, amelyet tíz éve tanítok. A belső útjaink kifürkészése mindig is az érdeklődésem középpontjában állt.

○ **Amíg nem ismerte a villámolvasást, hogyan tanult?**

L. M. El sem tudom képzelni. Nyilván a hagyományos módon, elkezdtem olvasni, jegyzeteket készíteni. De annak a hatékonysága össze sem hasonlítható a mostanival.

○ **Hogyan tökéletesítette a módszert?**

L. M. Egy amerikai kutató rakta le ennek a módszernek az alapjait, a fotóolvasás technikája neki köszönhető. De ez elméleti munka volt, a gyakorlat aztán átformálta a villámolvasást, amely a nevemhez kötődik, hiszen sokat kísérleteztem a módszerrel és a magyar tanulási igényekre, a magyar társas logikumra és társadalmi szokásokra alakítottam át.

○ **Egy kétszáz oldalas könyv feldolgozásához mennyi időre van szükség?**

L. M. A rutinos villámolvasóknak a kétszáz oldal feldolgozása az első megértési szinten, amikor már tudnak róla értelmesen beszélgetni, negyvenöt-ötven perc, a második megértési szinten egy-másfél óra, ekkor már például le tudnak belőle

vizsgázni, ez a hivatkozás szintje, a harmadik a szakértői szint, amikor oktatni tudjuk, és két óra alatt a téma szakértői lehetünk. Ennyi idő alatt a hagyományos módszerrel a kétszáz oldal feléig akkor juthatunk el, ha nagyon gyorsak vagyunk. Ön melyik orvost választaná: aki levizsgázott jól, de köztudomású, hogy a vizsga után a tananyag nagyját elfelejti vagy azt, aki bár tizedannyi idő alatt tanult meg mindent a villámolvasás módszerével, de minden megmaradt a fejében? Amikor rájöttem, hogy ez mekkora különbséget okoz a tanítványaim életében, akkor kezdtem igazán komolyan foglalkozni a tanítással.

○ **Hogyan változtatta meg az életét a villámolvasás?**

L. M. Sokkal hasznosabbnak érzem magam. Mindig is a hasznárra akartam válni az embereknek, a társadalomnak, a hazámnak. Ezzel, hogy több tudást vagyok képes birtokolni, elsajátítani, egyre jobb és jobb tudok lenni, és ezáltal több embernek tudok segíteni.

○ **Mit üzen az érdeklődőknek, a leendő hallgatóknak?**

L. M. Hogy ne vegyék komolyan a tanulást, hiszen ez egy játék. Ha így fogják fel, akkor nagyon hatékonyak lesznek. A legrosszabb, ha azt a feszültséget éli meg a vizsgán egy hallgató, mintha tényleg veszélyben lenne az élete. Ugyanazok az élettani hatások jelentkeznek sokaknál. De semmi bántódása nem lesz, legfeljebb még egyszer kell vizsgáznia.

○ **A diákjait is megfertőzte ezzel a módszerrel?**

L. M. Sokan hallottak a módszerről és a szemináriumokra is viszek különböző technikákat. Megmutatom nekik az elmetérképezésben rejlő lehetőségeket, és többféle tanulási módszerrel is megismertetem őket. Az NKE-s hallgatók kedvezménytel vehetnek részt a tanfolyamaimon. ●

En garde!

– Avagy egy kis vívástörténet

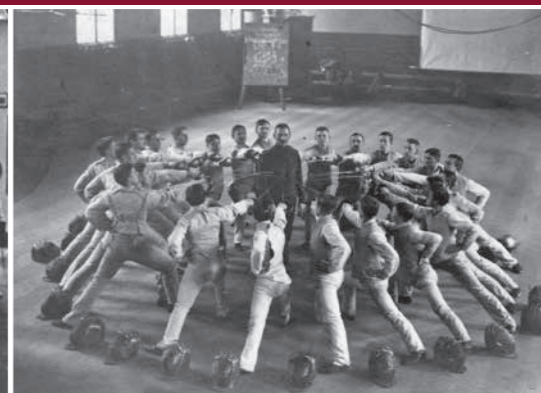
SZÖVEG: BÚZÁS BEÁTA
FOTÓ: ARCHÍV, SZILÁGYI DÉNES

„A magyarok nyilaitól ments meg, Uram, minket!” – hagyta el a kétségbeesett ima egykoron Európa népeinek ajkait. Pedig abban sem volt sok köszönet, amikor a magyarok leszálltak a lóról, s előhúzták szablyáikat. Lovas nemzetként szeretünk hivatkozni magunkra, pedig legalább annyira vagyunk vívó-, leginkább kardos nemzet is. A vívásnak az egykori Ludovikán is nagyon fontos szerep jutott.

„Egy nemzetnek sem lenne illőbb és szükségesebb a kardját jól forgatni tudni, mint a magyarnak, mert ami, és amije van, azt ennek köszönheti!” – ezekkel a szavakkal foglalta össze báró Wesselényi Miklós a vívás magyar történelemben betöltött szerepét. Magyarországon a sportszerű vívás a 19. század elején vált népszerűvé gróf Széchenyi István és báró Wesselényi Miklós tevékenysége nyomán. Széchenyi javaslatára, majd gróf Keglevich István kezdeményezésére 1825-ben jött létre az első vívást népszerűsítő intézmény Pesti Nemzeti Vivóintézet néven. Ezzel egy időben alakult meg Wesselényi kezdeményezésére Kolozsváron a Kolozsvári Viadal Iskola, s itt működött az első olasz vívómester, Gaetano Biasini. Az 1848-as szabadságharc bukása után a pesti vívóiskolát feloszlatták. Az iskola egyik legnevesebb mestere később magánvívótermet nyitott, amely a korabeli ifjúság népszerű találkozóhelyévé, a modern vívás kialakulásának központjává vált.

A vívósport közvetlen előzményei a vívóakadémiák voltak. Az első akadémiák Pesten az 1850-es években jöttek létre, majd a későbbiekben megalakult tornaegyletek is felvették programjukba a vívást. Magyarországon 1875-ben alakult meg az első sportegyesület, a Magyar Atlétikai Club (MAC), melynek sportágai közé a vívás is bekerült. 1894-ben szervezték meg az első országos vívóakadémiát. 1925-ben jött létre a mai napig legendás hírű intézmény, a Toldi Miklós Sporttanár- és Vívómesterképző Intézet, rövidebb nevén a SPOTI. Nagyszerű vívómesterek és vívók egész sora került ki innen működése alatt. Az intézet első parancsnoka Rády József huszár ezredes volt, maga is nagyszerű vívószakember. Gellér Alfréd fővívómester a törvívás, Borsody László fővívómester a kardvívás szakot vezette. A mesterképzés két évig tartott, a tanfolyamra hivatásos tiszteket és tiszthelyetteseket küldtek. A magyar vívás nagyon sokat köszönhet a rendkívül jól szervezett és

kiválóan vezetett SPOTI-nak. Az igen magas színvonalon oktató vívómesterek további nagy tudású vívómestereket képeztek. A magyar kardvívósport a 19. század végén, a 20. század elején kezdett bemutatkozni a nemzetközi szinten, és gyakorlatilag az 1908-as olimpián kezdődött el az a magyar sikersorozat, amely egészen 1964-ig tartott. Mint mondják, olimpián magyar kardvívót csak magyar kardvívó tudott legyőzni. A magyar vívás történetében több ún. aranykorszakot szoktak megkülönböztetni. A legjelentősebb és legtöbb eredményt hozó az ötvenes évek első felére esik, amikor addig soha nem látott tömegek kapcsolódtak be a sportágba tehetségkutató tanfolyamok, egyesületi toborzások, iskolai oktatás révén. A Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémia a magyar katonai felsőoktatás legmagasabb képzési szintjét nyújtó intézménye volt az 1945 előtti Magyarországon. A Ludovika Akadémián mindvégig nagy gondot

A szablya egyélű, ívelt pengéjű kard, amelynek a külső éle ki van élesítve. Hosszúsága 70-90 cm, ebből a penge hossza 60-65 cm-nyi. Belső-Ázsiából és Kínából származik, Európába az ázsiai lovas népekkel került be, ebben oroszánrésze volt a magyaroknak. Elnevezése is a népvándorlás korában honosodott meg a szlávoknál, majd később a nyugat-európai népeknél is. A szablya előnye, hogy kisebb erő kifejtésével is mélyebb sebeket ejt, mint az egyenes kard. Az íveltség következtében a penge éle kisebb felületen éri a célt, tehát könnyebben behatol, emellett a penge egyidejű húzása is mélyíti a sebet. A hasító mozdulat erejét a markolat ferde kiképzése is növeli, ha a szablyát a harc csuklóból mozgatja. A lovas fegyverét a ló leggyorsabb mozgása közben is képes különböző irányokba forgatni, vágásban suhintásszerűen az ellenfélre sújtani. A szablya egyedüli hátránya, hogy a vaspáncéllal szemben hatástalan. A szablya hazánk területén legelőször a népvándorlás korában tűnt fel. A középkori Magyarországon a szablya használata visszaszorult, és inkább a kétélű kardok terjedtek el. Csak a török uralom idején, majd a huszárok fegyvereként vált ismét gyakorivá. Hazánkban ma az egyik leghíresebb szablya a Balassi Bálint-émlékkard, a nemzetközi irodalmi díj, amelyet Balassa Menyhért szablyája alapján mintáztak. Ez utóbbi kard a Nemzeti Múzeum 16. századi termében tekinthető meg.

fordítottak arra, hogy a katonai szakmai tudáson kívül a hallgatók általános műveltségét és testi ügyességét is fejlesszék. Fontos volt a rendszeres művelődés és önképzés, ennek érdekében jött létre a Ludovikán a Leventekör, amely lehetőséget biztosított a tagoknak az iskolában és az akadémián szerzett ismereteik bővítésére. Itt elsősorban szellemi és művészi tevékenységek folytak: volt irodalmi, nyelvgyakorló, hadtudományi, képző- és iparművészeti, fényképészeti, műszaki, repülő-, ének- és zenecsoprt. A hallgatók önként döntöttek arról, hogy melyik csoportba járnak, de több csoport látogatása volt inkább a jellemző.

A Levente-körrel egy időben, 1920 februárjában alakult meg a Ludovika Akadémia Sportegylet, a LASE, amely a hallgatók testi ügyességének fejlesztését tekintette feladatának: „Az egyesület alapszabályai azt tűzik ki célul, hogy az akadémikusok a sport minden ágát fokozott mértékben műveljék, és oly mértékben sajátítsák el, hogy később a csapatnál, valamint az egyesületekben a nemzeti szellemben folyó testedzés lelkes és tevékeny zászlóvivői lehessenek. Szükséges tehát olyan fiatal tisztakar nevelése, amely lehetőleg az összes sportágakat ismeri, kedveli és gyakorlatilag is tudja, úgyszólván a sportot az életben majd nemcsak önmaga folytatja, hanem oktatni is tudja.”

A LASE keretén belül tehát számos sportszakosztály működött, ezen belül is kiemelt helyen kezelték a vívást, a lovaglást, valamint a lövészetet. Az akadémiai testnevelés célja az volt, hogy minden akadémikus olyan általános testi kultúrára tegyen szert, amely a hadi fáradalmak elviseléséhez megfelelő edzettséget biztosít. Nagy hangsúlyt fektettek az összetartozást erősítő csapatversenyekre is. Nem volt akkor az országnak olyan intézménye, ahol a szellemi, a lelki és a fizikai nevelés olyan összhangban lett volna, mint a Ludovikán. Minden akadémikusnak tudnia kellett vívni, tornázni, lovagolni, célba lönni, úszni

A Magyar Királyi Toldi Miklós Honvéd Sporttanár- és Vívómestereképző Intézet (SPOTT) fennállásának 90. évfordulója alkalmából az NKE Ludovika Múzeumában 2015 novemberében a magyar szablyavívás történetének kiemelkedő eseményeit és alakjait bemutató kiállítást szerveztek. A kardvívás oktatása a Ludovika Akadémián mindig is kiemelkedő jelentőségű volt, éppen ezért „a Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémia jogutódjaként nemcsak megtiszteltetés, hanem erkölcsi és szellemi kötelességünk is helyt adni ennek a kiállításnak” – fogalmazott Prof. Dr. Patyi András, az egyetem rektora a kiállítás megnyitóján elhangzott beszédében. A rendezvényen 80. születésnapján köszöntötték Pézsa Tibort, aki ma is az egyik legnagyobb kardvívó szaktekintély hazánkban. A jeles magyar szablyavívók relikviáiból – fegyverek, védőfelszerelések, egykori érmek és elismerésekből – összeállított kiállítás anyaga Békési István és Máday Norbert magángyűjteményéből származtak.

és atletizálni. Már az első évektől kezdve komoly eredményeket értek el a Ludovika sportolói a különböző sportágakban meghirdetett országos versenyeken.

A kiemelt sportágként kezelt vívást számos neves vívómester oktatta. 1898 és 1902 között a Ludovika fővívómestere Báró Bothmer Jenő huszárcapitány volt. Őt követte Leszák Károly ezredes, aki az osztrák-magyar katonai vívó- és tornatanár intézetben tanult, segédvívómestere Borsody László volt. 1920-ban, Leszák nyugdíjba vonulását követően Borsody Lászlót nevezték ki fővívómesternek. Neve különösen fontos a magyar vívástörténetben, ugyanis ő volt a magyar oktatási módszertan

megújítója: tökéletesítette a támadó és védő mozdulatot, taktikai szempontból bevezette a hátralepést, könnyedebbé tette és felgyorsította a láb munkát, valamint a kard különböző pozíciójában különböző fogásokat vezetett be. Mindvégig különös hangsúlyt helyezett a stratégiára és taktikára.

A vívás hagyománya és a vívás iránti érdeklődés a Ludovika Akadémia jogutód intézményeiben máig megmaradt. A Magyar Vívó Szövetség tagszervezeteként Tiszti Vívóklub jött létre 1992-ben, amelynek célja a tiszti vívóhagyományok újjáélesztése. 1993 februárjában kezdte meg tevékenységét párbajtőr szakágban a Bolyai János Katonai Műszaki

Főiskolán kialakított vívóteremben, 2008-tól pedig a Zrínyi Miklós Laktanya és Egyetemi Campus ad otthont a ma már az NKE Sportegyesület szakosztályaként működő klub edzéseinek és rendezvényeinek. A vívó szakosztály elsődleges célja a vívás megismertetése a honvédtisztjelöltekkel, valamint a magyar és tiszti vívóhagyományok ápolása. A sportolók nevelése, sportszakmai felkészítése mellett a klub feladatának tekinti az utánpótlás neveléséről történő gondoskodást is. Fontos továbbá a rendszeres edzési, versenyzési lehetőség biztosítása, a szakosztályok közösségi életének szervezése és a működési feltételek javítása. ●

...és a nívódíjat kapja: a Ludovika Campus Főépület

SZÖVEG: PÉTERY DOROTTYA ÉS SZILÁGYI DÉNES
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Ha nem is filmbe illő fordulat, hogy 2015-ben a Ludovika Campus beruházás főépületi rekonstrukciós projektje elnyerte az Építőipari Nívódíjat, de mindenképpen fontos. A kitüntetés kapcsán összegyűjtöttük a beruházás mértékét jelző adatokat, és elkalandoztunk a mozgóképek világában: vajon kiket ihletett meg a komplexum?

AMIKOR DÍJAZ A SZAKMA

A hazai építészsakma egyik legrangosabb kitüntetését, az Építőipari Nívódíjat az Építési Vállalkozók Országos Szövetsége és az Építéstudományi Egyesület alapította 1999-ben. A szakértő zsűri által odaítélt díj célja, hogy felhívja a figyelmet a kiemelkedő építészeti alkotásokra, felkutatva az innovatív módon megvalósított egyedi ötleteket. Miután a nívódíj révén a szakma önmagát vizsgálja, az elismerés az építészeti kultúra fejlődése mellett elősegíti az építészek és az építetők közti sikeres együttműködést is. Az évente meghirdetett pályázatra a 2015-ös évben mindössze 18 induló jelentkezett sikerrel.

A pályázaton való indulás többlépcsős: a kiírásnak megfelelő dokumentáció összeállítása, majd leadása után az alapítók, illetve a később társult tagok köréből alakult Bíráló Bizottság látogat a helyszínre. Míg azonban korábban a bejárás alapján egymás ellen versenyeztették a beérkezett pályázatokat, addig egy új szabály értelmében jelenleg kötelező minden pályaművet önállóan értékelni. A bírálat főbb szempontjai

A LUDOVIKA FŐÉPÜLET FELÚJÍTÁSA SZÁMOKBAN

A beruházás ideje alatt átlagban napi 400 ember dolgozott a kapcsolódó feladatokon. Az épület rekonstrukciós munkáira mintegy 800 ezer munkaóra volt szükség. Az építés során 32 ezer m² vakolat készült, a festés pedig 50 ezer m² felületen történt. Az építménybe került körülbelül 3000 négyzetméternyi kőburkolattal gyakorlatilag egy futballpálya kétharmadát lehetne befedni. 200 km elektromos vezetékét építettek be. A Díszteremben található csillár az 1800-as években a helyszínre tervezett fényforrás, amelynek súlya megközelíti az 500 kg-ot, és több mint 4000 alkatrészből áll. A kápolnában található ólomüveghez 4 km ólomsínt használtak fel, és több mint 2000 üvegdarabból rakták össze. A könyvtárban és a könyvtárakban 200 ezer könyv elhelyezésére van lehetőség, köszönhetően a 10 kilométernyi beépített polcnak. Ha ezeket egymásra tennénk, a belőlük készült torony tízszer magasabb lenne a Parlamentnél.

közé tartozik az épületek általános építészeti-műszaki értékelése, a kivitelezés műszaki-technikai színvonala, szakszerűsége, a beruházás gazdaságossága, fenntarthatósága, valamint az érintett befektetők, tervezők és kivitelezők közti együttműködés erőssége. A vizsgálati időszak lejártával tavaly összesen 12 pályázat alkotói kaptak kitüntetést, további 3 csoport pedig elismerő oklevélben részesült. Mivel a gazdasági válságot követően még mindig érezhetően pang az építőipar, lakóépület és ipari épület kategóriában nem volt sem nevezés, sem kiosztott díj. A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Ludovika Campus főépületét középület kategóriában méltatta a zsűri.

MIÉRT PONT A LUDOVIKA?

A nívódíjakat végül december 9-én, az Építési Vállalkozók Országos Szövetségének évről-évre közgyűlésén adták át. Bálint Péter, a Bíráló Bizottság alelnöke az NKE sikerét azzal indokolta, hogy a West Hungaria Bau Kft.-ből és az ÉPKAR Zrt.-ből álló konzorcium oly módon újított fel egy már meglévő, eredetileg 1836-ban épített neoklasszicista létesítményt, hogy az megfeleljen minden modern kori elvárásnak, amely egy oktatási épülettel szemben megfogalmazható. A Ludovika Campus megvalósítása két évet vett igénybe, a főépület felújítására pedig 4,7 milliárd forint állt a kivitelezők rendelkezésére. A 2014 márciusában befejeződött munkálatok révén az épület visszanyerte minden korábbi pompáját, s mára büszkén hirdeti: a múlt és a jelen elképzelései igenis megférnek egymással. Az építetők nemcsak megőrizték a karakterisztikus épületjegyeket, hanem a rejtett installációk és a körültekintő restaurációs beavatkozások révén egy olyan együtttest hoztak létre, amely modern, mégis kiválóan

illeszkedik a történelmi környezetbe. Arról, hogy a Ludovika Campus főépület elnyerte a nívódíjat, ez év tavaszától egy kihelyezett bronzkeretes réztábla tanúskodik majd.

ARCCAL A JÖVŐBE

„2006 volt az utolsó igazán jó éve a magyar építőiparnak, amely a válság óta csak lassan talál magára” – nyilatkozta Lenner Áron Márk a díjátadással egybekötött ünnepi közgyűlésen. A Nemzetgazdasági Minisztérium helyettes államtitkára szerint a pozitív irányú elmozdulásban nagy szerepe lehet az uniós támogatással megvalósuló állami beruházásoknak, s a 2020-ig tartó uniós pénzügyi ciklus reménykedésre adhat okot. Az említett időszakban összesen mintegy 3474 milliárd forintnyi támogatás hívható le, amelyből 561,4 milliárd épületenergetikára fordítható.

A Ludovika Campus főépület felújítása, az Orczy Úti Kollégium felépítése és a Campus tér kialakítása után hamarosan elkezdődnek az NKE Üllői úti oktatási épületének kivitelezési munkálatai is. A tervek szerint az épületben közel négyezer hallgató tanulhat majd több mint hetven tanteremben, amelyek egy három-, illetve egy ötszáz fős előadót ölelnek körül. Mivel a modern nyelvi és számítástechnikai laborok mellett egy éttermet is kialakítanak, a komplexum nem titkolt célja, hogy helyet biztosítson szakmai konferenciák és rendezvények számára. A 2017 szeptemberére ütemezett átadás után az épületet a karok közösen veszik majd birtokba, hiszen addigra a Rendészettudományi Kar kollégiuma is a kerületbe költözik. A speciális rendészeti képzésnek helyszínt adó épület a Diószeghy Sámuel utcában kap majd helyet, ahol taktikai és kiképzési központ is működik majd. ●

Na de mi a közös Gerard Depardieu-ben és Antony Hopkinsban?

És Gálvölgyi Jánosban? Ismert színészek... És mindannyian megfordultak az egykori Ludovika Akadémia területén. Habár Gálvölgyi csupán az Orczy-park taváig jutott, másik két, ikonikus külföldi kollégája azokon a lépcsőkön és termekben forogtatott, amelyeket ma a Nemzeti Közszolgálati Egyetem hallgatói koptatnak.

KEDVES TÖMBTÁRSAK!

Pontosan húsz évvel ezelőtt született meg Tímár Péter örök klasszikus hangulatidéző, retró korrajza, a Csinibaba. A történet az 1960-as években játszódik, amikor a KISZ meghirdeti a Ki-mit-tudot. A hazai verseny győztesei kijuthatnak a finnországi Világifjúsági Találkozón megrendezendő döntőre. Nem is kell sokat várnunk, már a film elején megpillanthatjuk az Orczy-park tavát és a tószínpadot, ami a későbbiekben is meghatározó helyszíne lesz az alkotásnak. Felcsendül a címadó dal, Mancsi felkapja a szemüvegét, Félix a fülébe fújja a füstöt, elkezdődik a tánc. A Gálvölgyi János által alakított Simon bá' viszont még azelőtt leállítja a tömbtársakat, mielőtt teljesen elragadná őket a nyugati életérzés. Színes fényfüzerek, fehér pergola, büfé és kerti bútorok. A jelenetben szinte rá sem ismerünk a parknál lévő nyolcszögletű kisházra és a gyomos betonplaccra. Sőt még csónakáznak is a tavon!

ÖRDÖGÜZÉS A LUDOVIKÁN

2010 májusától augusztusáig forgatta hazánkban – az egyébként anyai ágon magyar származású – Mikael Hafström svéd rendező A rítus című ördögűzős thrillerét. A helyszínnek közé a Fóti Filmstúdió, a Budai Vár és az Alcsúti Arborétum mellett egyetemünk főépülete is bekerült. A film „természetesen” valódi történeten alapul, a főhős fiatal pap a Vatikánba utazik, hogy elmélyedjen az ördögűzés mesterségében. Bár korábban nem hitt ebben, az Anthony Hopkins által alakított Lucas atyával való találkozása után másképp kezd viszonyulni a dologhoz. Az öreg exorcista és fiatal tanítványa olyan esettel találja szembe magát, ami meghaladni tűnik képességeiket.

Az élesebb szeműeknek itt a hatvanadik percig kell várniuk, hogy felfedezzék a vatikáni kórház és a Ludovika Főépület főlépcsőjének és díszteremének hasonlóságát. A jelenetben a fiatal Michael Kovak atya és Lucas atya felfelé igyekszik a kórház lépcsőin, hogy ismét szembeszálljanak a sátánnal. A lépcsőház szinte mostani állapotában látható a moziban, helyenként egy-egy Jézus-szoborral, gyertyával. A díszteremben a filmbéli kórház betegszobáit helyezték el, amik egy folyosóról nyíltak. Emiatt kicsit jobban kell koncentrálnunk, hogy kirajzolódjanak a díszterem jellegzetes oszlopstukkói és a fal alsó részének faborításai. Természetesen a feszület sem hiányozhatott a falról!

HAZÁNKBAN ÓVTA ASTERIX ÉS OBELIX BRITANNIÁT

A Laurent Tirard által filmre vitt történet alapját a klasszikus Asterix és Obelix képregénysorozat két kötete adta: az Asterix Britanniában, valamint az Asterix és a normannok. Caesar a gall területek elfoglalása után meghódította Britanniát. Csupán egyetlen települést nem sikerült bevennie a kontinensen megcsappant anyagi forrásai miatt, ahol a brit uralkodó is elrejtőzött. Caesar diadala így nem teljes, ezért a vikingeket hívja segítségül. Végül a két gallra, Asterixre és Obelixre hárul a feladat, hogy segítsenek a kutyaszorítóba került briteken. A produkciót 2011-ben Írországból, valamint hazánkban Fóton, Komáromban és Budapesten, a Ludovika Akadémia kápolnájában vették filmre. Ez utóbbi helyszín egészen a Ludovika Főépület 2013/14-es felújításáig megőrizte filmbéli átalakításait. Kék, vörös és arany falszínek, korabeli római installációk és bútorok, színes márványpadló. Császári pompa és csillogás Caesar főhadiszállásán!

„A jó rendőr soha nem hátrál meg”

SZÖVEG: DR. TÓTH NIKOLETT ÁGNES
FOTÓ: SAJTOS GYULA ÉS BODÓ PÁL

Negyven évvel ezelőtt végzett hallgatók emlékeztek és ünnepeltek az NKE Alumni Közösség és az RTF-RTK Baráti Egyesülete 40 éves jubileumi évfolyam-találkozóján, amelyet az 1971-1974 és 1972-1975 között, a Rendőrtiszti Főiskolán végzetek számára rendeztek a Rendészettudományi Karon. A rendezvény moderátoraként az esemény főszervezője, az RTF-RTK Baráti Egyesület elnöke, Dr. Kovács Sándor r. ezredes, mesteroktató működött közre.

Kopasz Árpád ny. r. dandártábornok, az ORFK volt személyügyi vezetője lapunk olvasói számára elmondta, hogy a Rendőrtiszti Főiskolán az évfolyam által 1971-1974-ben elsajátított rendszer- és komplexitáselméleti ismeretek manapság már nem elégségesek a szervezetek működéséhez. „Integrált tudásra és saját kiválósági modell szerint szervezett és társadalmilag ellenőrizhető munkavégzésre van szükség. Tiszta, világos, követhető célok, stratégiai gondolkodás, korszerű, a legújabb és legjobb technikai és technológiai háttér, tervszerűség, a megfelelő kiválasztás és alapozás után önismereti és közösségfejlesztési módszerek alkalmazása, széles körű együttműködés, mestervezető-képzésben való részvétel és a minden oldalról elismert életpályamodell megvalósítása a cél. Ezek hozhatnak hosszabb távon is fenntartható eredményt és sikereket, mindenekelőtt az emberi léthez nélkülözhetetlen biztonság fenntartásában: a bűnmegelőzésben, valamint a bűnözés elleni következetes fellépésben” – hangsúlyozta a dandártábornok.

„Éppen negyven éve végeztem én is a Kossuth Lajos Katonai Főiskolán” – kezdte ünnepi gondolatait Dr. habil. Boda József nb. vezérőrnagy, aki a rendvédelmi tisztképzés jelenét, jövőjét, valamint az egyetem szervezeti felépítését is bemutatta a jelenlévők számára. Az RTK dékánja külön köszöntötte a tábournoki rendfokozatot elért öregdiákokat is: Prof. Dr. Sárkány István r. vezérőrnagyot, Dr. Mikó István r. dandártábornokot, Kopasz Árpád r. dandártábornokot, Dr. Jónás Endre r. vezérőrnagyot, dr. Huszti Péter r. dandártábornokot és dr. Komáromi István r. dandártábornokot.

Dr. habil. Kovács Gábor r. dandártábornok, az NKE oktatási rektorhelyettese az Alumni Közösséget népszerűsítette. Elmondta, hogy az NKE az céljait a jogelődök hagyományait ápolva, azok szervezeti értékeit, oktatási és kutatási eredményeit felhasználva kívánja elérni. Ebben a törekvésében jelentős szerepet játszik az egyetem öregdiákjaival való kapcsolattartás, az Alumni Közösség, amelynek tagjai a múlt értékeit a jelenben folyó munka során összekötik a jövőben elérendő eredményekkel. Az Alumni program célja, hogy összefogja ezt a közösséget és lehetőséget biztosítson a kapcsolattartásra volt almaterükkel, illetve azon szűkebb közösség tagjaival, akikkel együtt végezték tanulmányaikat. „Végzett hallgatóink mellett Alumni Közösségünk tagja lehet egyetemünk korábbi és jelenlegi oktatója, kutatója, alkalmazottja, továbbá négy lezárt félévvel rendelkező hallgatója. Egyik legfontosabb küldetésünknek tekintjük a folyamatos kommunikációt végzettjeinkkel, remélve, hogy ez a

kapcsolattartás mindkét fél számára gyümölcsöző lesz” – hangoztatta a rektorhelyettes.

Dr. Farkas Johanna PhD., egyetemi adjunktus – akinek édesapja, Farkas László szintén negyven éve végzett az intézményben –, a barátságról szóló Hamvas Béla A láthatatlan történet című művének gondolatait idézte.

„Ami a közösséget egybetartja, az a lények fölött levő törvény, és ami a közösséget megalkotja, az a lényekben élő barátság. A barátság egy különleges társulás és a lét semmilyen más formájához nem hasonlít. A közösség a barátsághoz képest nem több vagy kevesebb. A közösség más. Sokak szerint az Én és a Te kapcsolata, egy egzisztenciális kör az egyedüllet és a sokaság között. A közösség tökéletesen és alapvetően más élet, lét és lehetőség. A közösség valóság, csoda és misztérium. Összetartó ereje pedig nem más, mint a barátság. Ami a Barátság házában az emberrel történik, azt semiféle más kapcsolat helyettesíteni nem tudja, hiszen a barát senkivel sem pótolható. Barátom csak az lehet, akit szabadon választok magamnak. A barát a természet mesterműve: egyedüli lény, akitől nem kívánom, amije van, hanem önmagáért tisztellem.” – hangoztatta Farkas Johanna.

Kiemelte, hogy Hamvas Béla a férfiközösségeket rendkívül jelentősnek tartotta a társadalom szempontjából. Szerinte a férfi – ahogy ő mondja – szeret összenőni, s hogy ennek fontosságát hangsúlyozza, rituális külsőségeket talál. A lovagok régen kardot cseréltek, és egymásnak titkos fogadalmakat tettek. A szerzetesek és a katonák ma is egyforma ruhát viselnek és betartják

az alakiságot. Minden esetben kötelező szabályokat határoznak meg, és ezeknek az elveknek szentelik életüket. A kollektíva szerinte a férfi alkotása. „Hogy ebben mi az öröm és a komolyság, azt minden jelen lévő férfi tudja.”

Az adjunktus emlékeztette a jelenlévőket: négy évtizeddel ezelőtt közösséget hoztak létre, barátságokat kötöttek és elkötelezték magukat egy hivatásnak a haza szolgálatában, amely a lojalitást, a szolidaritást, az önfeláldozást és az alázatot jelentette. „Ez az, ami Hamvas szerint a férfiközösséget teremt; ez az, ami negyven év után is összekovácsolja a volt évfolyamot és ez az a szellemiség, amit a Rendőrtiszti Főiskola falain belül mindenki érezhet.”

A Készenléti Rendőrség zenekarának előadása, valamint az archív filmek és fotók megtekintése után Dr. Orbán Péter ny. r. altábornagy, Dr. Halmosi Zolt r. vezérőrnagy, rendőrségi főtanácsos, rendészeti országos rendőrfőkapitány-helyettes, Dr. Kacziba Antal ny. r. altábornagy és Dr. Komáromi István ny. r. dandártábornok életútját pódiumbeszélgetés keretében mutatták be. Orbán altábornagy rövid ideig mezőgazdasági gépészként dolgozott, majd határőr lett, később járőrként folytatta pályáját. Elmondta, hogy azért lett mezőgazdasági gépész, mert nagyon szerette a gépeket. Gyümölcsstermesztő és faiskola-kezelő szakmát tanult a középiskolában, Csornán traktorosként dolgozott. Tartalékos tiszti iskolába készült, de előtte határőr sorkatona lett, majd közrendvédelmi járőr, később járőrvezető. Majd a Rendőrtiszti Főiskola igazgatásrendészeti szakán végzett.

A rendőrőrsök kialakításában elévülhetetlen érdemeket szerzett. Úgy véli, aki jó rendőr akar lenni, soha nem hátrál meg, és soha sem keseredik el – ezt tanulta egykori parancsnokától. Szerepet vállalt a vezetőképzés létrehozásában is. Már az 1990-es években megteremtette a lakosság és a rendőrség közötti párbeszédet, a rendőri munkát megpróbálta közel vinni az emberekhez.

A körzeti megbízotti szolgálatot a rendőri munka lelkének tekinti, mert megvalósítja a lakossággal való közvetlen kapcsolatot, a párbeszédet az emberekkel, úgy véli, a lakoságtól soha sem szabad elidegenednie a rendőröknek. 1998. július 15-től országos rendőrfőkapitány lett, fő feladata a megbomlott közrend- és közbiztonság helyreállítása volt. A négyéves ciklus alatt 630 ezerről 465 ezerre csökkent a bűnügyek száma. Jelentősen visszaestek az autólopások és a betöréses lopások. Elmondása szerint mindezt negyvenezer rendőr áldozatos munkájával érte el. Döntése alapján nettó 50 ezer forint jutalomban részesült, aki ebben az időszakban bűncselekményt derített fel, ez jelentős összeg volt az akkori bruttó 37 ezer forintos őrmesteri fizetéshez képest. Továbbá komplex intézkedéseket rendelt el a rend helyreállítása érdekében.

Az altábornagy útravalóként elmondta, hogy a szakmát meg kell tanulni, és aki eredményesen végzi a munkáját, arra előbb-utóbb felfigyelnek a vezetői. Eredménycentrikus világunkban a felső vezetők feladata, hogy mindenkit ösztönözzenek a

tanulásra, a tudás iránti vágyra. A siker záloga a csapatmunkában rejlik.

Halmosi vezérőrnagy közlekedésépítő üzemmérnökként végzett. A jogi egyetem elvégzése után felsőfokú rendőrszervező szakon szerzett oklevelet. Vadászpilóta szeretett volna lenni, máig nagy szerelme a repülés, sugárhajtású repülőgépet először hat hónap képzés után, három évvel ezelőtt vezethetett. 2007-ben Orbán Pétert követte a főkapitányi székben, Vas megyében, 21 év szolgálati idő elteltével. „Még ezt megelőzően kaptam tőle egy dísztört, mely elkísér a pályám során, most is az irodám egyik díszé.”

„A rendőrség bizalmi indexe a tavalyi évben a legmagasabb volt, amit eddig valaha mértek. Az illegális migráció során tett intézkedéseinknek hatalmas sajtóvisszhangja lett. A magyar rendőr fegyelmezetten és nagy türelemmel tette a dolgát, az állampolgárok pedig értékelték a munkánkat. A rendőrség nem öncélú szervezet, mi azért dolgozunk, hogy az emberek biztonságban érezzék magukat” – hangsúlyozta Halmosi Zsolt, aki a közbiztonságot fontos értéknek tartja. A szakmai alázat számára elengedhetetlen ebben a hivatásban, és úgy véli, „a rutin ől”. „Ha rutintól végzünk el egy feladatot, olyan hibát is elkövethetünk, ami a kollegáink életébe is kerülhet. Minden egyes feladatot alázattal kell végrehajtani.”

A vezérőrnagy Papp Károly altábornagy, országos rendőrfőkapitány üdvözlését tolmácsolta a jelenlévők számára, majd azt az üzenetet fogalmazta meg a testület tagjai és a leendő rendvédelmi dolgozók számára, hogy tudjanak a szakma mellett élni is. Figyeljenek oda az egészségükre, jegyezzék meg, hogy az ember fején a korona az egészsége, amit senki más nem lát, csak a betegek. „És legyenek türelmesek: a legnagyobb tehetségnek is időre van szüksége, hogy kibontakozzon.”

Kacziba altábornagy Cegléden, bűnügyi nyomozóként kezdte a pályáját. Rendkívüli haláleseteket helyszínelte, majd ifjúságvédelemmel foglalkozott. A Rendőrtiszti Főiskola jogelőd intézményében, a Rendőrákadémián tanult egy évig. Élete legboldogabb három évének nevezte az RTF-en eltöltött éveket, ahol barátokra, szellemi társakra lelt. Arra a legbüszkébb, hogy olyan munkatársakkal dolgozott pályája során, akikkel sikereket érhetett el. A bűnmegelőzésre mindig is nagy hangsúlyt fektetett, amely a reneszánszát éli ebben a társadalmi rendben. „Sokkal nagyobb érdek fűződik ahhoz, hogy a bűnt megelőzzük, mint az egyébként jóvátehető bűncselekményeket eredményesen kinyomozzuk. Olyan világrend van kialakulóban, melyben sokkal fontosabb a

bűnt megelőzni; az elkövetett bűncselekmény jóvátehető károkat okoz.”

Hozzátette: „A világ súlyos kihívásokkal néz szembe, és nem érzem azt a komolyságot, felelősségérzetet, koncepciózus hozzáállást, amelyre napjainkban szükség lenne. A társadalmi kockázatokkal kapcsolatos előrelátást, ennek kezelését is hiányolom”. Nils Christie kriminológust idézte: „A társadalmakat összetartó erkölcsi szövetek időnként oly mértékben lazulhatnak fel, hogy ennek összetartására már csak a legitim erőhatalom lehet képes.” Elmondása szerint tart tőle, hogy ebbe az irányba haladunk.

Komáromi dandártábornok öt évesen két ajándékot kapott karácsonyra és a névnapjára: egy pengetős hangszert, valamint egy katonai várat, melyek végigkísérték, kísérik az életét. Pályája kezdetén dolgozott gyárban villanyszerelőként, majd tervezőmérnökként. Hírszerzést tanult, ahol ő volt a hallgatói évfolyamparancsnok. A Rendőrtiszti Főiskolán másoddiplomásként végzett. A szakdolgozata a közbiztonsági szervek együttműködése az önkormányzatokkal témában, az ORFK különszámában is megjelent. Az egész életpályája a rendőrséghez kötődött, a közbiztonság megteremtése volt a legfőbb célja. Elmondta, hogy a járőröktől rengeteget tanult. A rendszerváltás után a legfiatalabb rendőrfőkapitányként mindig újítani szeretett volna, sokat kutatót, 32 évesen lett egyetemi doktor főhadnagyként, elmondása szerint rajta kívül csak tábornokokat avattak. 1990-ben 16 számítógép segítségével, kísérleti jelleggel a vezetésével összekötötték az önkormányzati ügyfélszolgálatot a rendőrséggel. A polgárőrség elődjeként létrehozta a Nagytétényi Védegyletet.

A sikerének egyik titka, hogy igyekezett jó menedzser is lenni, megkereste azokat, akik a legjobbak a szakmában, így nagy-szerű csapatban dolgozhatott. Mindig is fontos volt számára a jó hangulat és a tisztességes munka egységének megteremtése a szolgálat során. Tudományos kutatóműhelyt hozott létre, mely a gyakorlatot és az elméletet igyekezett egymáshoz közelíteni.

Időközben ismert és kedvelt zeneszerző, szövegíró és előadóművész lett, 128 szerzeménnyel büszkélkedhet, a világ legnagyobb szerzőivel dolgozott együtt, érzelmes dalokat írt – többek között – Bodrogi Gyulának és Zámbo Jimmynek is. A tábornoki kinevezése alkalmából is született egy dala. Komáromi tábornok azt üzeni minden rendvédelmi dolgozónak, hogy maradjanak emberek minden körülmények között. ●

73 évvel ezelőtt következett be a doni katasztrófa

SZÖVEG: DR. KALÓ JÓZSEF

73 évvel ezelőtt mintegy 150 ezer katona hunyt el hazájától távol egy olyan célért harcolva, amelyet nem is ismertek igazán. A magyarok elégtelen felszereléssel és fegyverzettel, extrém időjárási körülmények között próbáltak helytállni az elsőprő erejű ellenséggel szemben. A Don-kanyarban vívott harcok a magyar hadtörténelem legszomorúbb fejezetei közé tartoznak. A hősök emlékezte egyben remény is arra, hogy soha nem kell többé ilyen körülmények között kötelessége teljesítésére kényszeríteni egyetlen katonát sem.

Az 1942. november 19-én Sztálingrád térségében indított nagy szovjet offenzíva elsöpörte a német arcvonalat, bekerítették, majd megsemmisítették a németek legerősebb hadművelési csoportosítását, a Friedrich von Paulus tábornok vezette német 6. tábori és 4. páncéloshadserőjét. A Kaukázusban lévő német erőknél is csak nagy veszteségek árán sikerült visszavonulniuk. Még be sem fejeződött a Sztálingrád térségében bekerített erők felszámolása, a szovjet vezetés az egész keleti arcvonalra kiterjedő általános támadás megindítására utasította a frontokat (magyar terminológia szerint hadsereg-csoportokat). Ennek részeként került sor a Voronyezsi Front osztrogozsszk-rosszosi, illetve a Brjanszki Front csatlakozásával a voronyezs-kasztornojei hadműveletek végrehajtására, amelyek közvetlenül a magyar 2. hadsereg és az olasz Alpini Hadtest, majd a német 2. hadsereg ellen irányultak. Az első hadművelettel kezdődött el a magyar 2. hadsereg védelmének feldarabolása és erőinek megsemmisítése. A Voronyezsi Front 40. összefegyvernemi hadserege az urivi

hídfőből; a szovjet 3. harckocsihadsereg pedig délről, az olasz Alpini Hadtest arcvonalával szembeni területéről tervezte indítani a támadást. A két hadsereg között a 18. önálló lövészhadtest helyezkedett el a scsucsjei hídfőben. Ezen erők fő célkitűzése az volt, hogy koncentrált támadásokkal szét-darabolják a tengely Don menti védelmét, majd összetartó irányú csapásokkal Alekszejevka térségében létrehozzák a bekerítés belső gyűrűjét, míg gyorsan mozgó csapataikkal Sztarij Oszkol és Valjuki között birtokba veszik az Oszkol folyó völgyét. Ezzel kívántak kedvező helyzetet teremteni a következő hadművelethez.

A szovjet 40. hadsereg támadása 1943. január 12-én indult meg az urivi hídfőből. A támadásban két, harckocsikkal és tüzérséggel megerősített lövészhadosztály vett részt. Csapásuk a magyar 7. könnyűhadosztály 4. gyalogezrede ellen irányult, azzal a céllal, hogy a magyar védelem áttörésével a hídfőt kiszélesítsék, és ezzel biztosítsák a főerők átdobását.

A nyolc-tízszeres túlerővel támadó szovjeteket a magyar

gyalozezred képtelen volt feltartóztatni. Több rohamot visszavertek és a végsőkig harcoltak, de a szűkös lehetőségek és a kedvezőtlen védőállások miatt vissza kellett vonulniuk. A nap végére a szovjetek hat-nyolc kilométeres betörést értek el. A magyar 2. hadsereg parancsnoksága január 13-ra ellenőrzést készített elő négy gyalogzászlóaljjal, a német 700. páncélos osztaggal és 242. rohamlővegosztállyal. Az öt óraker indított támadásban a harckocsik nem vettek részt, mert a nagy hidegben nem tudták beindítani őket, a rohamlővegek pedig a nagy hófúvásban elakadtak. A gyalogzászlóalj roham kezdetben sikeres volt, és visszaszorították a szovjeteket az első állásokig. Az elért terepszakaszt azonban nem tudták megtartani, mert a szovjet 40. hadsereg főerőinek éppen kibontakozó támadása elsöpörte őket. A könnyű fegyverzetű zászlóaljaknak esélye sem volt a tömegével támadó harckocsik megállítására. Mivel a magyar 2. hadsereg tartalékát felhasználta, a Cramer-hadtest bevetését pedig a német vezetés nem engedélyezte, a szovjet áttörést megakadályozni nem lehetett. Január 14-én este a IV. hadtest sávjában 40 kilométer széles és 20 kilométer mély rész keletkezett. Ez lehetővé tette, hogy a szovjet csapatok északi és déli irányú támadással megkezdjék a magyar erők bekerítését. A védők helyzetét tovább súlyosbította, hogy 14-én nagy erejű támadás indult a déli szárnyon és a scsucseji hídfőből. A szovjet 18. önálló lövészhadtest reggel hét óraker három lövészadosztállyal, mintegy száz harckocsival és hatszáz löveggel csapást mért a magyar 12. könnyűadosztály alárendeltségébe tartozó 48. és 18. gyalozezred csatlakozó szárnyaira. A három kilométeres sávban támadó szovjet harckocsi és gyalogsági tömeg feltartóztatására a két magyar zászlóaljnak esélye sem volt. Az ellentámadásra rendelt erőket a szovjet harckocsik egyszerűen legázolták. Délután

öt órára a 12. könnyűadosztály lényegében megsemmisült. Elvesztette személyi állományának hetven, tüzérségének száz százalékát. Kisebberők még a szárnyakon küzdöttek, amelyek estétől a 10., illetve 19. könnyűadosztály alárendeltségébe kerültek. A hadtestparancsnoknak a tartalékok, illetve a második lépcsők felhasználásával sikerült ugyan lezárni a 12. könnyűadosztály védelmében keletkezett rést, de jól tudta, hogy az csak időleges lehet, és a szovjet áttörést már tényként kell elfogadni. Január 15-re a magyar 2. hadsereg arcvonala három részre szakadt. Északon a III. hadtest és a hozzá csapódó 20. könnyűadosztály részei körvédelemre rendezkedtek be, hogy a déli irányú szovjet támadásokat feltartóztathassák. Középen, a két áttörés között rekedt magyar erőket is a bekerítés veszélye fenyegette, utánpótlásra nem számíhattak. Így a magyar 13. és 10., valamint a német 168. hadosztály megkezdte erőinek kivonását az arcvonalból és Osztrogozsszk, Nyikolajevka védelmére összpontosítottak. A déli szárnyon védekező magyar 19. és 23. könnyűadosztály súlyos védelmi harcokat vívott a déli irányba forduló szovjet 18. lövészhadtest csapataival. Sorsukat végül az pecsételte meg, hogy a szovjet 3. harckocsihadsereg ekkorra már áttörte az olasz védelmet, és Nyikolajevka irányába támadva mögójük került. Január 16. sorsdöntő nap volt a magyar 2. hadsereg számára. Ezen a napon a Brjanszki Front 60. hadserege átkelt a Donon, és déli irányból átkarolta a III. hadtestünk védőállásait. A déli szárnyon is kritikusra fordult a helyzet. A németek végre bevetették a Cramer-hadtestet a szovjet 18. lövészhadtest ellen, de ez sem hozta meg a kívánt sikert. A német „B” hadseregcsoport parancsnoka ugyanis nem akarta egyetlen ütőképes tartalékát a magyarok megmentése érdekében feláldozni. A hadtestet ezért részenként vetette be, és csak korlátozott

céllal. Ez éppen arra volt elegendő, hogy időt nyerjenek a visszavonuláshoz, miközben a magyar csapatok visszavonulását nem engedélyezték. Ezzel a magyar 2. hadsereg sorsa megpecsételődött. Jány Gusztáv parancsnok január 17-én végre kiadta a visszavonulási parancsot. A VII. hadtest alakulatainak súlyos és nagy áldozatokkal járó harcok után sikerült a bekerítést elkerülni, és az Oszkol folyó völgyéig visszahúzódnia. Az arcvonal közepén védekező hadosztályokat ekkorra már a szovjetek Osztrogozsszk térségében bekerítették, de három napon keresztül tartották állásaikat, és számos támadást vertek vissza. Január 20-án ez a csoportosítás is kitört a gyűrűből. Visszavonulásukat egy német utászászlóalj és egy magyar páncélosadosztály is segítette. A IV. és VII. hadtest maradványai az Oszkol folyó völgyében gyülekeztek, majd 22-étől hátravonták őket egy távolabbi körzetbe. A III. hadtestre azonban még igen nehéz napok vártak. Január 17-től a Stomm Marcell vezérőrnagy által vezetett seregetest a német 2. hadsereg alárendeltségébe került. Feladatuk kapta, hogy különböző német fegyvernemi alakulatokkal (kb. egy hadosztály) akadályozza meg a szovjet csapatok északi irányú előretörését, és ezzel fedezze a német 2. hadsereg déli szárnyát. A német-magyar csoportosítás vezetésével Friedrich Siebert altábornagyot bízták meg. A szovjet 40. összefegyvernemi és 3. harckocsihadsereg csapatai 18-án Ilovoszkoje térségében létrehozták a bekerítés külső gyűrűjét. Ez azonban csak részsikernek számított, mivel vezetési hibák miatt nem tudták elszigetelni és felszámolni a bekerített magyar és olasz erőket. A déli szárny instabilitása miatt nem merték megindítani a második (voronyezs-kasztornajei) hadműveletet. Így a Brjanszki Front harckocsikkal és tüzérséggel megerősített három összefegyvernemi (13., 38.,

60.) hadserege január 18-24. között korlátozott célú lekötő támadásokat intézett a voronyezsi kiszögellésben védekező német-magyar csapatok ellen. Január 24-én, miután a Voronyezsi Front csapatai szabaddá váltak, megindult az északi offenzíva. A német parancsnokság a Siebert-csoportot arra használta fel, hogy a német 2. hadsereg visszavonulását a déli szárnyon fedezze. Ennek az lett a következménye, hogy a magyar III. hadtestet a súlyos elhárító harcok ellenére a szovjet 40. és 60. hadsereg bekerítette. A Siebert-csoport visszavonulását csak azt követően engedélyezték, hogy a német 2. hadsereg főerői már visszavonultak. Az utóvédharcokra kényszerült magyar alakulatok harccsoportonként, egymást követve január 28-30. között kitörték a belső gyűrűből. A III. hadtestből csupán a közvetleneknek és a visszavonulást időben megkezdő kisebb kötelékeknek sikerült még időben kijutni a bezáruló külső gyűrűből. A tizenhárom-tizenöt ezer főt kitevő hadtest január végén Kurtaja Gora-Olim települések körzetéig jutott. Ekkor a hadtest azt a parancsot kapta, hogy önállóan törje át a szovjet külső gyűrűt, és gyülekezzen az Olim pataktól nyugatra eső területen. A hadtest élelmszere már napokkal korábban elfogyott, nehézfegyverzettel nem rendelkezett, a katonák teljesen kimerültek, puskánként alig volt tíz lőszerük. Stomm vezérőrnagy kilátástalannak látta a helyzetet, ezért február 1-jén feloszlatta a seregetestet, és magára hagyta katonáit. Ezt követően a hadtest kisebb csoportokra oszlott, amelyek egyenként igyekeztek átjutni a szovjet vonalakon. A kifáradás, a kemény hideg és a túlerővel vívott harc miatt csupán öt-hat ezer embernek sikerült átvágnia magát és elérni a biztonságot jelentő Szumi körzetét. A kivonás és állományrendezés után a megmaradt részeket 1943 áprilisában és májusában hazaszállították. A hadsereg vesztesége óriási volt: a becslések szerint >>

93–148 ezer katona veszett oda, és a nehéztechnika közel száz százaléka.

A magyar 2. hadsereg történetéről napjainkig számos feldolgozás született. Ezek döntő többsége lekezelően és elmarasztalóan szól a magyar katonákról. Sajnos ez a negatív értékelés ivódott be a köztudatba, és ezek hatása ma is érzékelhető.

A tények azonban sokkal árnyaltabb értékelésre készítetnek. A magyar seregtest védelmi sávjának szélessége meghaladta a kétszáz kilométert. Ez azt jelentette, hogy a hadtesteknek hatvan-hetven, a hadosztályoknak húsz-harminc, az ezredeknek tíz-tizenöt kilométeres sávokat kellett védeniük. Ez teljesen irreális elvárás volt. A magyar hadsereg vezetése a védelmet két lépcsőben építette fel. Az első védelmi vonal a folyóra támaszkodott, és a gyalogezredek másfél-két zászlóaljja szállta meg. Mögöttük három-négy kilométerre építették ki a tüzérségi tüzelőállások körletét. A második védelmi vonal az első lépcsők mögött tíz-tizenöt kilométerre húzódtott. Ezekon túl minden hadtestnél ún. villámcsoportokat hoztak létre a hadosztály- és hadtestközvetlenekből, valamint a második védővonal erőiből. Feladatuk az volt, hogy ellenséges betörés esetén támadást hajtsanak végre, és állítsák vissza az eredeti helyzetet. A magyar 2. hadsereg azonban hadműveleti tartalékkal nem rendelkezett, a második védőállásban lévő alegységek nem jelentettek olyan erőt, amellyel komoly súlyt lehetett volna képezni.

Mint ismert, a második világháborúban a támadás sikerét a harckocsik tömeges bevetése biztosította. Így egyértelmű, hogy a védelemben lévő fél csak úgy tarthatta meg állásait, ha erős, mélyen tagozott és a döntő irányokban koncentrált páncélhárítást tudott szervezni. Erre a magyar 2. hadseregnek semmi esélye sem volt. A magyar lövegek kis űrméretüknél fogva alkalmatlannak bizonyultak, a németek pedig ígéretük ellenére alig adtak át pár nehézlöveget, ráadásul vontatók nélkül. Hogy ez a gyakorlatban mit is jelentett? A szovjetek a főcsapás irányában minimálisan 40–60 harckocsit vetettek be arcvonal-kilométerenként. A védő fél ilyen támadást csak akkor volt képes megállítani, ha erős műszaki zárakat létesített, legalább 25–30 nehéz páncéltörő löveget vonultatott fel és jelentős (kb. ezred) erejű harckocsi-támadást tudott indítani.

A magyar egységeknél a nehéz páncéltörő lövegek száma kilométerenként nem haladta meg az egy-két darabot, a magyar 1. páncélos hadosztályt pedig a németek saját alárendeltségükbe vonták, és nem engedték felhasználni.

Sok vád érte a hadsereg vezetését azért is, hogy a védőállások kiépítésére nem fordítottak kellő figyelmet, és amikor beindult a szovjetek támadása, a védőművek mind mennyiségileg, mind minőségileg messze elmaradtak a kívánalmaktól. Ezek a kritikák valóban jogosak és általában ténytudásúak. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni, hogy a német felső vezetés mindent egy lapra tett fel, amikor Sztálingrád térségében

akart sikert elérni. A Kaukázus és Sztálingrád irányába indított támadáshoz felhasználta a legütőképesebb csapatait. Ezt már csak úgy tudták megtenni, hogy az arcvonal többi részét jelentősen meggyengítették. Mivel túlzottan bíztak a támadás sikerében, a védelmet csak ideiglenesnek tekintették, és nem fordítottak rá kellő figyelmet. Csak a sztálingrádi fordulat után döbbsentek rá, hogy a csatlakozó szárnyon lévő csapatok védelme milyen gyenge a szovjet csapatok lehetőségeihez képest. Mindez természetesen vonatkozott a magyar 2. hadseregére is. A magyar védelem kiépítése is későn kezdődött meg, amikor hidegre fordult az idő. Hiába rendeltek ki az arcvonalba munkaszázadokat, a túl nagy sáv és a fagyos talaj miatt az erődítések építése igen lassan haladt. Súlyosbította a magyar csapatok helyzetét, hogy a nagy hó, a hófúvások és a mínusz 30–40°C-os hideg lehetetlenné tette a haránt- és keresztirányú utak fenntartását. Mindezt még tovább nehezítette a német „B” hadseregcsoport gyenge tüzérségi és légvédelmi rendszere. A légteret is a szovjet repülőgépek uralták.

Urivnál és Scsucsjénél a szovjetek a hídfők kiszélesítése érdekében három-három lövészhadosztályt, egy-két harckocsi dandárt és harminc tüzéru-teget alkalmaztak négy-négy magyar zászlóalj ellen. Ez előerőben átlagosan hat-hétszeres, tüzérségben tíz-tizenötszörös, míg harckocsikban és repülőgépekben döntő fölényt jelentett számukra. Az eredmény nem is maradt el, mivel a hídfők mélységét hat-tíz kilométerrel sikerült kibővíteniük. A jelentős erőfölény ellenére a támadási ütemük lassúnak volt tekinthető. A szovjet vezetés a magyar csapatok teljes megsemmisítésére törekedett, s ezért elhúzódozó részletharcokba bocsátkozott. Ennek tudható be az is, hogy nem tudták időben létrehozni a bekerítés belső és külső arcvonalát, illetve azokat hermetikusan lezárni. Ez lehetőséget adott a magyar csapatoknak, hogy erőik egy részét időben hátravonják, illetve a bekerítettek a fenntartott folyosókon kitörjenek. Ezek után sajnos csak az egyenlőtlen küzdelem egyetlen lehetősége maradt a csapatok számára. A magyar honvédek ennek ellenére hősiességgel harcoltak a túlerővel szemben. Az alakulatok döntő többsége a végsőkig kitartott, majd kitörték. Nekik köszönhető, hogy a szovjeteknek nem sikerült a teljes 2. hadsereget megsemmisíteni. Természetesen voltak negatív példák is, amikor egy-két zászlóalj pánikba esett és megfutamodott. Nem gyávaság volt ez, hanem a kilátástalan helyzet törvényszerű következménye. Ugyanis a nehézfegyverekkel alig rendelkező könnyű alegységek nem vehették fel a harcot a tömegével támadó szovjet harckocsikkal szemben. A veszteségeket jelentősen lehetett volna csökkenteni, és a védelmi harcokat szervezettebben megvívni, ha a németek időben bevetik a hadműveleti tartalékot képező Cramer-hadtestet. Ezt nem tették meg, így a magyar 2. hadsereget lényegében feláldozták saját erőik megóvása érdekében. ●

Aki megélt a történelmet

SZÖVEG: SZŐÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Stanisław Mikołajczyk, Ronald Reagan, George Bush – csak néhány név az egykori államférfiak közül, akikkel személyes, szinte már barátinak mondható kapcsolata volt. Megjárta a nácik és a kommunisták börtöneit, majd professzor lett az Egyesült Államokban. Orbán Viktor hívására döntött a hazaköltözésről, majd négy cikluson keresztül volt parlamenti képviselő. A kilencvennégy éves Horváth János élete maga a történelem.

○ Készülve a beszélgetésre egyértelművé vált számomra, hogy az Ön élete egy élő történelem. Mennyire él az emlékeiben a Ludovika Akadémia, amely most a Nemzeti Köszolgálati Egyetem főépületeként szolgál?

Horváth János: Bár katonaként nem szolgáltam ott, több alkalommal jártam én is a Ludovikán. A magyar történelem egyik emblemikus intézménye volt, mint ahogy a történelmi jogutódjának mondható Nemzeti Köszolgálati Egyetem is az lehet majd. Országgyűlési képviselőként én is részt vettem az egyetem létrehozását célzó törvényjavaslat elfogadásában. Úgy gondolom, hogy ez az egyik legjobb, legmesszebb mutató döntés volt, amit parlamenti képviselőként hoztunk politikustársaimmal együtt. Egy ország számára ugyanis nagyon fontosak az intézményei, és az, hogy ezek miként kapcsolódnak az állam megfelelő működéséhez. Már csak azért is, mert Magyarország sajnos még mindig sok mindenben le van maradva a nyugati világhoz képest.

○ Miben érzékeli ezt a lemaradást?

H. J. Az ország GDP-je vagy a személyi jövedelem mértéke például kétszer ekkora is lehetne, ha a lehetőségeinket vagy a hasonló adottságú országok teljesítményét nézzük. Az 1930-as években például a magyar életszínvonal még hasonló volt az osztrákhhoz, azóta azonban nagy a különbség, sajnos nem a mi javunkra.

○ Erre szokták mondani, hogy a „sógoroknak” nem kellett több évtizedes szovjet megszállást elviselniük.

H. J. Minket sajnos a hitlerista-náci, majd a kommunista rendszer is sújtott. Ez is vezetett ahhoz, hogy még mindig nem tudtuk teljesen leküzdeni a hazánkra oly sokáig jellemző feudális jegyeket a termelés, a gazdaság tekintetében. Ugyanis a termelékenység hatásfoka a meghatározó, erre jó példa a volt Szovjetunió és az akkori Egyesült Államok összehasonlítása. Szovjetunió hiába volt lényegesen nagyobb területű ország, gazdagabb természeti erőforrással, mégis jelentősen lemaradt a versenyképesség területén az USA mögött. Ott ugyanis jobban össze tudták egyeztetni a kevesebb termelőeszközt a társadalmi tényezőkkel, így egy polgári, demokratikus országgént sokkal magasabb fejlettségi szintet produkáltak.

○ Lát arra valós esélyt, hogy Magyarország életszínvonalban egyszer utolérje a nyugati világot?

H. J. Elméleti esély van rá, ámbar közben ők is fejlődnek, ami nem baj. Persze, ha egy ország alacsonyabb szintről indul, magasabb fejlődési számokat mutat, mint például Kína. De az a nyolcszázalékos fejlődés, amit ők produkálnak, még mindig kevesebb eredménnyel jár, mint az USA kétszázalékos növekedése. Ott ugyanis jóval magasabb szintre rakódik rá az újabb növekedés. >>

Magyarország jövője mellett szól az a sok természeti adottság, amelyiknek az egyik legfontosabb része a termőföld. Jobban kellene gazdálkodnunk ezzel.

○ Ha már a földnél tartunk: a világban és Magyarországon is tapasztalható egyfajta újraelosztás a gazdasági javak tekintetében. Mint közgazdász és egykori kisgazda, hogyan látja ezt a folyamatot a termőföld vonatkozásában?

H. J. Nálunk mostanában – bár nem így nevezzük – egyfajta földreform zajlik. Szerintem ez nem optimális módon történik, eredményesebben is lehetne csinálni. Ahelyett, hogy néhány nagyvállalkozó kapja meg a földterületek egy jelentős részét, inkább a kis- és közepes gazdaságok kialakítása lenne a termékenyebb megoldás hosszabb távon. Ez a nyugat-európai tapasztalat is, hiszen az üzemméret több értéket termel és az életszínvonal növeléséhez is jobban hozzájárul. De az ország hangulatának is árt, ha folyamatosan azt látja, hogy többnyire nem az azt megművelők kezébe kerül a föld. Ez a feudális és kommunista viszonyokra emlékeztet.

○ Bár 2014 óta már nem képviselő, látszik, hogy most is képen van a világ és az ország gazdasági történéseivel kapcsolatban.

H. J. Ez a mesterségem, a közgazdaságtan professzora vagyok. Világhírű intézményekben műveltem és művelem még ma is ezt a tudományt. Egyébként a tudósai révén jó híre van Magyarországnak a világban. A Scientific American, a világ egyik legrangosabb tudományos folyóirata ezredfordulón megjelent számában azt írta, hogy a huszadik század döntő tudományos dolgai Budapesten formálódtak. A magyar származású tudósok által új lehetőségek nyíltak meg a világ számára. Jó lenne, ha a magyar egyetemisták is tudatában lennének ennek. Mi, magyarok, sajnos hajlamosak vagyunk elfelejteni ezeket a dolgokat.

○ Ha már a külföldre emigrált magyar „koponyáknál” tartunk, nem lenne az ország számára is üdvösebb, ha olyan feltételeket tudnánk biztosítani a legjobbainknak, hogy ne kelljen külföldre menniük?

H. J. Azt hiszem, hogy a társadalom és a politika azt várja például a Nemzeti Közszolgálati Egyetemtől is, hogy hatásos katalizátorszerpe legyen ebben a folyamatban. Értékelni és fejleszteni a pozitívumainkat, és kigyomlálni azt, ami nem tartozik oda.

○ Mi az, amit a nyugati értékvilágból érdemes hasznosítani magunknak?

H. J. Megbecsülni a jó dolgainkat, megdicsérni magunkat és másokat, ha megérdemlik. Sajnos a magyar mentalitás nem ez, inkább az „ócsárlás” megy mindenféle. Nem tudjuk például azt mondani a szomszédunknak, hogy milyen szép a kertje, mert alapvetően irigyek vagyunk. Amerikában örülnek a másik sikerének. Ez a szemléletbeli különbség sokszor érződik nagyobb dimenziókban is: ma az Egyesült Államok és Magyarország kapcsolata jóval hüvösebb, mint mondjuk húsz évvel ezelőtt volt. Ebben természetesen az amerikaiaknak is van szerepük, mert többször állítanak megalapozatlan dolgokat Magyarországról. Ezen azonban nem lenne

szabad ennyire megsértődnünk, ez nagy diplomáciai hiba. Nem szabad ellenségnek látni a másikat.

○ Sokak szerint a magyar emberekre jellemző „dögöljön meg a szomszéd tehene” mentalitás a politikában is meggyökerezett. Nem a politikusoknak kellene jó példával szolgálni?

H. J. Több ilyen, jó példával szolgáló politikusra lenne szükség Magyarországon. Én tizenhat éven keresztül tevékenykedtem a Parlamentben, és többször volt rá példa, hogy megdicsértem a politikustársakat, sokszor az ellenzékieket is. A jóakarát az egyik legfontosabb emberi tulajdonság, és ezt a politikában sem felesleges használni.

○ Számos államférfival, közéleti személyiséggel találkozott élete során. Ki vagy kik voltak Önre a legnagyobb hatással?

H. J. Talán azért is volt szép életutam, mert mindig voltak mentora-im. Ilyen volt Nagy Ferenc, egykori miniszterelnök, akivel éveken át megmaradt barátságunk, illetve Karácsony Sándor, a magyar néplelék professzora és Amerikában Kenneth E. Boulding polihisztor. De nagy hatást gyakorolt rám Magyar Zoltán is, aki a tanárom volt a József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen. Mindenki nagyra becsülte, nem hiába hivatkoznak rá ismét egyre többször.

○ Ahogy tudom, amerikai évei alatt elég közel került az Egyesült Államok vezetőihez is.

H. J. Ismertem Trumant, Eisenhower, Kennedyt, Johnstont, Nixont, Reagant és az idősebb George Busht is. Reagannel még kaliforniai kormányzóként találkoztunk, amikor Indiana államba jött kormányzóvárosa és barátja mellett kampányolni. A körútra én is velük mentem, mint gazdasági tanácsadó, így sokat autóztunk hármásban. Reagan nagy ismerője és tisztelője volt az 56-os magyarországi forradalomnak, így erről is sokat beszélgettünk. Tudta azt is például, hogy milyen csata volt a Széna téren 56-ban. A baráti kapcsolat megmaradt vele elnökként is, aminek eredményeképpen részt vettem abban a nyolcfős munkacsoportban, amely az akkori Jugoszlávia geopolitikai helyzetét vizsgálta. Akkoriban már egyre érezhetőbb volt, hogy előbb-utóbb szétesik az ország, az amerikaiak pedig szerették volna egybetartani. A bizottságban, a többség véleményével ellentétben, én Szlovénia függetlenségét támogattam, mivel az már akkor is egy nyugatias ország volt. Bár leszavaztak, a történelem végül engem igazolt.

○ Igaz, hogy még Jasszer Arafattal is „eltöltött egy éjszakát”?

H. J. A reagani külpolitika időszakában én voltam az a professzor, aki tárgyalt a palesztinokkal és az arab ligával. Az Egyesült Államoknak akkoriban nem volt hivatalos diplomáciai kapcsolata velük, de szerették volna enyhíteni a feszültséget. Elküldtek tehát egy egyetemi professzort tárgyalni: hat-nyolc éven át utaztam több arab országba, több sejknek is voltam a vendége. Ami azonban a legemlékezetesebb marad, hogy 1989 tavaszán Tuniszban Arafattal tárgyaltam egy éjszakán keresztül.

○ Nem sok hiányzott ahhoz sem, hogy amerikai kongresszusi képviselő legyen.

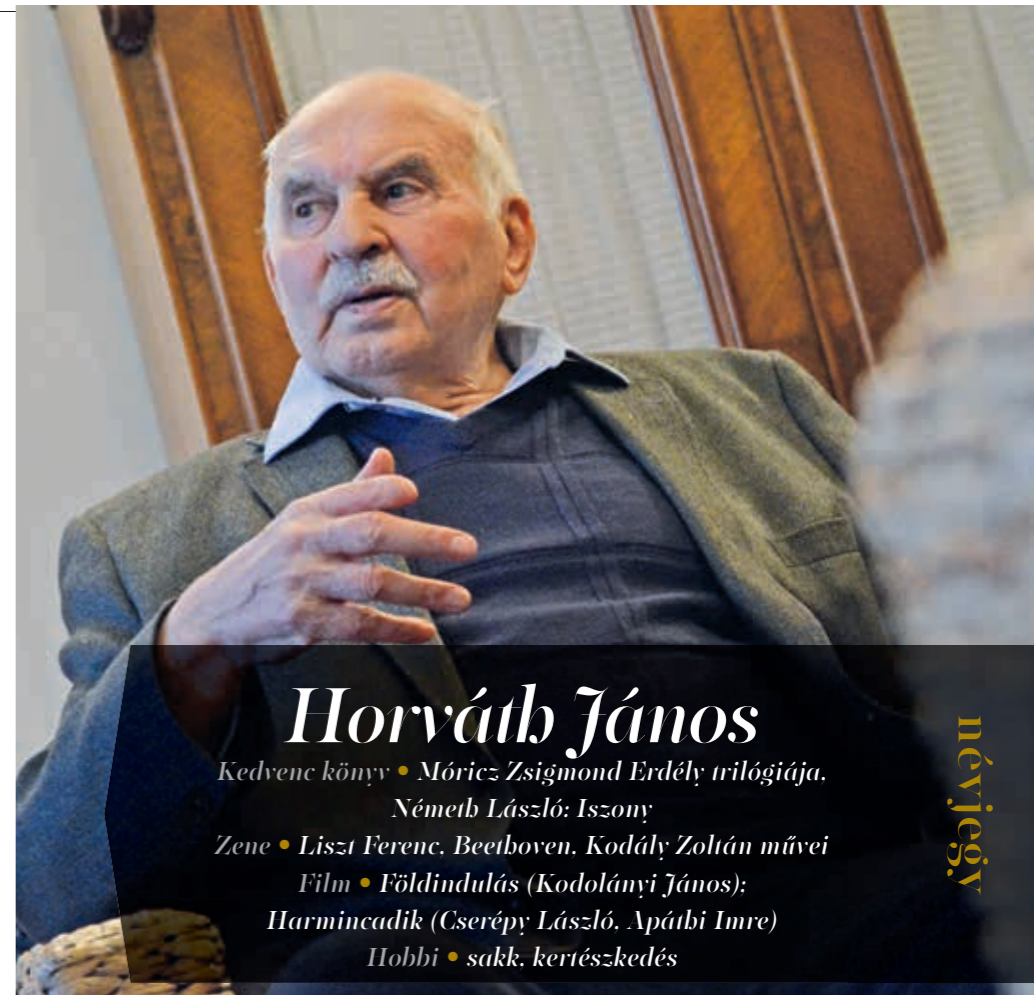
H. J. A kilencvenes évek elején a republikánusok színeiben voltam kongresszusi képviselőjelölt Indiana állam 10. számú választókerületében, ahol húsz éve mindig demokrata politikus győzedelmeskedett. Két alkalommal is indultam, másodjára már nagyobb esélyekkel. Akkor azonban idősebb Bush volt az elnökjelölt, így a szavazólapon kettőnk neve szerepelt. Abban az évben Bushnak nem ment jól, és ez az én szereplésemre is kihatott.

○ Életútja kapcsán beszélünk kell Kádár Jánosról és a kommunista rendszerről is, amelynek Ön is az egyik áldozata volt. Meghurcolták, börtönbe is vetették. Van még Önben harag irántuk?

H. J. 1945-ben a kisgazdapárt elnöke lettem, és Angyalföldön indultam képviselőjelöltként. A kommunista színekben politizálók meg is kérdezték tőlem, hogy kisgazdaként mit akarok én egy munkás kerületben, a kommunisták akkori fellegvárában. A kampány során többször találkoztam Kádár Jánossal is, aki a kommunisták jelöltje volt. Nagy meglepetésre az én programom kapott több szavazatot. Az újságok azt írták: Horváth János megverte Kádár Jánost! Ellenfelek voltunk, de nem ellenségek. A győzelmet én úgy fogtam fel, hogy az általam képviselt program jobban tetszett a választóknak.

○ Egy patrióta szellemiségű embernek mennyire nehéz rászánni magát arra, hogy elhagyja a hazáját?

H. J. Szerintem Magyarországon a szó legszorosabb értelmében nem volt kommunista hatalomátvétel, hanem egy külföldi nagyhatalom fegyveres erővel ültetett be embereket a hatalomba. Innen következett a forradalom és szabadságharc 1956 októberében, amit a szovjet hadsereg leverte. 1956. november 9-én diplomáciai feladattal mentem külföldre, nem emigráltam. A küldetésemnek azt tekintettem, hogy a nyugati világban képviseljem: a nagyhatalmak érdeke, hogy Magyarország visszatérjen az 1945-ös alapokhoz. Úgy gondoltam, hogy pár hétig tart majd ez az út, végül negyvenegy év lett belőle. Előbb Strasbourgban a Magyar Forradalmi Tanács egyik szervezője, majd New Yorkban a Kossuth Alapítvány egyik létrehozója voltam. A Columbia Egyetemen szereztem meg a közgazdaság-tudományi doktorátust, majd az egyetem professzora lettem. Menet közben azért figyelemmel követtem a magyarországi eseményeket, annyira, amennyire azok hatással voltak rám.

Horváth János

Kedvec könyv • Móricz Zsigmond Erdély trilógiája.

Némeib László: Iszony

Zene • Liszt Ferenc, Beethoven, Kodály Zoltán művei

Film • Földindulás (Kodolányi János):

Harmincadik (Cserépy László, Apáthi Imre)

Hobby • sakk, kertészkedés

NÉVJEGY

○ Amennyire nehéz döntés elhagyni a hazát, annyira nehéz lehet több évtized után visszatelepülni. Mi vonzotta haza?

H. J. A kilencvenes évek első felében a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem díszdoktora lettem, ennek alkalmából tartottam ott előadást. A bankett szünetében Andorka Rudolf rektor felhívta telefonon az akkori ellenzék vezéralakját, Orbán Viktort, hogy érdemes lenne megismerkednie velem. Még aznap találkoztunk, együtt vacsoráztunk. Egyfajta barátság alakult ki közöttünk, ami odáig vezetett, hogy 1998-ban Orbán Viktor kérésére elvállaltam a Fidesz Gazdaságpolitikai Bizottságának vezetését. 1998-tól tizenhat éven át voltam képviselő. Ma is segíték, ha felkérnek rá. Az elmúlt években például az interparlamentáris unió magyar elnökeként jártam a világot.

○ Magyarországon elég kevesen élnek meg az Ön korát, ráadásul ilyen kiváló szellemi és fizikai állapotban. Mi élteti az embert a nyugdíjas években?

H. J. Számomra az élet egy nagyon érdekes jutalom. Mind a mai napig tevételesen is részt veszek az eseményekben, azok alakításában. Nagyon fontos, hogy mindig legyen tennivalója az embernek, nem szabad soha elhagynia magát. Úgy gondolom, nem váltam időszerültlenné. Értékelni kell az életet! ●

TÁRLAT

Szabad szemmel
– Fotó Hemző

Magyar Nemzeti Múzeum
(Budapest, Múzeum krt. 14–16.)

Március közepéig még látható a huszadik századi magyar fotográfia egyik legfontosabb alkotója, a három éve elhunyt Hemző Károly (1928–2012) életműtárlata a Magyar Nemzeti Múzeumban. A kiállítás átfogó képet ad az utóbbi évtizedekben gasztrófotósként milliók által kedvelt művészről, bemutatja mint eredeti sport- és városfotó, vérbeli riportert, lírai tájképbábrázolót, valamint a lovas képek megújítóját is. A 700 m²-en felvonultatott több mint 200 fotó vintage-kópiák és eredeti negatívokról készített nagyítások, jelentős részben fekete-fehérben. Az idős mester élete végéig dolgozott otthoni műterme biztonságában. Nemcsak remek ételfotókat készített, hanem művészi csendéleteket, finom zsánerképeket és rezignált intim

önportrékat is, amelyeket most láthat először a közönség, amiként az összes kiállított fotónak csaknem a fele is most kerül először a nagy nyilvánosság elé.

FESZTIVÁL

Budapest
Táncfesztivál 2016

2016. február 24.–március 3.

Művészetek Palotája és MOM Kulturális Központ

Két nemzetközi produkció, két budapesti bemutató, két kamaradarab, két koprodukciós bemutató és tánc/színházi nevelési előadások is szerepelnek az új időpontban, február 24. és március 3. között megrendezendő Budapest Táncfesztiválon, a Nemzeti Táncszínház szervezé-

sében. A francia kortárs táncélet egyik meghatározó alakja, Angelin Preljocaj társulata, valamint a New York-i Les Ballets Trockadero de Monte Carlo is szerepel a programban. A fesztiválon fellép továbbá többek között a Szegedi Kortárs Balett, a Pécsi Balett, Góbi Rita és a Duna Táncműhely, valamint az Artus és a Közép-Európa Táncszínház, illetve Fodor Zoltán Társulata és a GG Tánc Eger is.

GASZTRO

Indoor
Sörfesztivál

2016. február 19–21.

Danubius Hotel Gellért
(Budapest, Szent Gellért tér 1.)

Sajátos helyszínen élvezhetik a malátarajongók a különféle sörkülönlegességeket. Február 19-étől négy napon át a Serfőző és a Gellért Hotel szervezésében Magyarország első beltéri sörfesztiválját rendezik meg a Gellértben. A hotel valamennyi rendezvényterme a kiállítóké, akik több mint százféle csapolt és üveges sörrel készülnek a vendégfogadásra. Az Indoor Sörfesztiválon a pénteki nap az angol, a szombat a német, a vasárnap pedig a cseh különlegességeké, de jelen lesznek Budapest legnépszerűbb kocsmái is.

A PÁLYÁZAT CÉLJA

Az Erasmus+ program keretében lehetőség van oktató és adminisztratív területen dolgozó munkatársaknak átlagosan 3-7 napos külföldi mobilitási programokon részt venni.

Oktatási célú mobilitás:

- csak oktatóknak
- 8 tanítási órát kell valamely partnerintézményben leoktatni

Képzési célú mobilitás

- olyan intézményhez is lehet pályázni, akivel nincs partnerkapcsolata az egyetemnek (cégekhez, szervezetekhez is)
- egyetemek által szervezett „international week”-en való részvétel, „job shadowing”, tréningeken való részvétel

CÉLORSZÁGOK

Európán belül: EU tagállamok, Izland, Törökország, Macedónia, Lichtenstein

Európán kívül: mindkét mobilitási típusnál az NKE partnerintézményei pályázhatók

TÁMOGATÁS

Európán belül:

- országráta szerintiapidij és
- egyszeri utazási támogatás

Európán kívül:

- 160 EUR/napapidij
- egyszeri utazási támogatás

PÁLYÁZATI IDŐSZAK
2016. FEBRUÁR 8. - FEBRUÁR 29.

Bővebb információ az NKE központi honlapján található:
www.uni-nke.hu > nemzetközi kapcsolatok > Erasmus+

ERASMUS+ PÁLYÁZATI FELHÍVÁS
MUNKATÁRSI MOBILITÁSRA

AMBASSADOR'S FORUM AT
LUDOVIKA

Folytatódik a Ludovika Nagyköveti Fórum!

Hagyományteremtő céllal indult útnak tavaly a „Ludovika Nagyköveti Fórum”, amely a diplomácia és az egyetemi világ képviselőinek találkozóhelye és vitafóruma kíván lenni. Idén a programsorozat folytatódik. Vendégünk lesz:

MÁRCIUS 9. 18:00
NÉMETORSZÁG

A rendezvénnyel kapcsolatban érdeklődni a NUPS.international@uni-nke.hu e-mail címen lehet.